

Onpartijdigheid van de VRT nieuwsberichtgeving 2024

Rapport in opdracht van VRM

Peter Van Aelst, Stefaan Walgrave,
Hanne Tillemans, Cato Depauw

Onderzoeksgroep Media, Middenveld en Politiek, Universiteit Antwerpen

Deel 1 (Maart 2025) en

Deel 2 (Mei 2025)

Inhoudstafel

Onpartijdigheid van de VRT nieuwsberichtgeving 2024	1
Onpartijdigheid van de VRT nieuwsberichtgeving 2021	1
Inleiding.....	3
1. Berichtgeving VRT-journaal in vergelijking met VTM-nieuws en eerdere periodes	5
1.1. Inleiding.....	5
1.2. Thema's in het nieuws	6
1.3. Wie komt er aan bod?.....	7
1.3.1. Verdeling over maatschappelijke actoren	7
1.3.2. Aandacht voor politieke partijen.....	9
1.3.3. Spreektijd individuele politici	13
2. Berichtgeving VRT-duiding 2024	17
2.1. Thema's in duidingsprogramma's.....	17
2.2. Wie komt er aan bod?.....	19
2.2.1. Verdeling over maatschappelijke actoren	19
2.2.2. Aandacht voor politieke partijen.....	20
2.2.3. Verkiezingsperiode in duiding	24
2.2.4. Spreektijd individuele politici	26
3. Berichtgeving in verkiezingsprogramma's.....	30
3.1. Inleiding.....	30
3.2. Spreektijd politici van de verschillende partijen.....	31
3.3. Aantal vragen aan politici van de verschillende partijen gesteld	33
3.4. Onderbrekingen van politici.....	34
3.5. Herhalingen van de vraag aan een politicus	36
3.6. Vragen met expliciete kritiek op de partij of politicus.....	38
3.7. Leidende vragen.....	39
Algemene conclusie.....	42
1. Bijlage 1: Codeboek ENA (nieuws en duiding).....	44
2. Bijlage 2: Codeboek verkiezingsprogramma's: Interviewvragen	58

Inleiding

In opdracht van de Vlaamse Regulator voor de Media werd een monitoring uitgevoerd van de VRT-nieuwsberichtgeving in 2024 bestaande uit drie onderdelen:

- (1) Een uitgebreide rapportering van actoren en thema's in het hoofdjournaal van Eén, waarbij het 19u journaal van VTM als vergelijkingspunt werd genomen;
- (2) Een uitgebreide rapportering van actoren en thema's in de duidingsprogramma's van VRT;
- (3) Een gedetailleerde codering van de verkiezingsprogramma's van VRT (Groot Debat, Eerste Keus, Laat Kies, Terzake #Kies24), in vergelijking met de verkiezingsprogramma's van VTM (Het Conclaaf, Het Grote Debat) en Play4 (De Verkiezingstafel).

De monitoring steunt in de eerste plaats op het ENA of Elektronisch Nieuwsarchief. Het ENA is een database die sinds 2003 enerzijds de nieuwsuitzendingen van VRT (19u Journaal) en VTM (19u Nieuws) archiveert en doorzoekbaar maakt, en anderzijds ook systematisch metadata van beide nieuwsuitzendingen verzamelt. Het ENA maakt geen gebruik van steekproeven, maar omvat de data van alle nieuwsuitzendingen. Het ENA is daardoor uniek op internationaal vlak, en is uitgegroeid tot een indrukwekkende dataset van ondertussen 323.255 nieuwsitems van 22 jaar aan nieuwsuitzendingen, die veelvuldig gebruikt wordt voor wetenschappelijk onderzoek. Sinds 2021 inventariseert en analyseert het ENA ook alle televisie-uitzendingen van de duidingsprogramma's van VRT, meer bepaald De Afspraak, De Afspraak op Vrijdag, De Zevende Dag, Terzake en de interviews in Villa Politica.

Tot slot werd speciaal voor dit rapport een extra dataverzameling en -analyse uitgevoerd. 2024 werd gekenmerkt door één belangrijke casus: de verkiezingen. Naast de reguliere nieuws- en duidingsprogramma's besteedden verschillende Vlaamse zenders extra aandacht aan speciale verkiezingsuitzendingen. Bij de VRT werd, naast de verkiezingsspecials van Terzake, het nieuwe programma Eerste Keus gelanceerd, waarin jongeren onder begeleiding van ervaren journalisten vragen konden stellen aan politici. Daarnaast investeerde de VRT in een grootschalig debatprogramma: Het Groot Debat. VTM hanteerde een soortgelijk debatformat met Het Grote Debat, waarin partijvoorzitters hun standpunten verdedigden. Daarnaast organiseerde de zender Het Grote Duel, waarin Bart De Wever en Paul Magnette tegenover elkaar werden gezet. Journalist Eric Goens introduceerde bovendien een innovatief concept met Het Conclaaf, waarin kopstukken van elke Vlaamse partij in debat gingen. De derde prominente zender, Play, bracht verkiezingsdebatten op een meer informele manier via De Tafel van Gert, dat speciaal voor de verkiezingen werd omgevormd tot De Verkiezingstafel, met partijvoorzitters van alle Vlaamse partijen. Deze programma's vormden de kern van de casus waarin we ons focussen op de onpartijdigheid in de *vragen* die de journalisten aan hun politieke gasten stelden.

Het is van belang om reeds aan het begin van dit rapport te benadrukken dat 2024 een uitzonderlijk jaar was, voornamelijk vanwege het samenvallen van diverse verkiezingen. In juni vonden de Europese, federale en regionale verkiezingen plaats, gevolgd door de provincieraads-, gemeenteraads- en districtsraadsverkiezingen in oktober. Daarnaast trokken de Amerikaanse presidentsverkiezingen, zoals gebruikelijk, wereldwijd aanzienlijke media-aandacht. Naast deze en andere belangrijke

verkiezingen binnen en buiten Europa werd het wereldtoneel verder gedomineerd door aanhoudende geopolitieke spanningen, met name de oorlog in Oekraïne en het conflict in Gaza. Deze gebeurtenissen maakten dat het jaar 2024 sterk werd gekenmerkt door de thema's 'politiek' en 'conflict'.

1. Berichtgeving VRT-journaal in vergelijking met VTM-nieuws en eerdere periodes

1.1. Inleiding

In dit eerste deel focussen we op de aandacht voor thema's, actoren, partijen en politici in het VRT-journaal van 19u. We vergelijken deze gegevens in de eerste plaats met het VTM-nieuws. Er zijn in Vlaanderen maar twee televisiezenders die een volwaardig en vergelijkbaar avondjournaal brengen, bovendien uitgezonden op hetzelfde uitzenduur, en daarom is het relevant en nuttig om deze naast elkaar te leggen. Bovendien is ook de commerciële omroep VTM aan een onpartijdigheidsplicht onderworpen. 2024 is een jaar dat zoals verder zal duidelijk worden, gekenmerkt wordt door meerdere verkiezingen en aanslepende oorlogen in de wereld. Deze thema's hebben zo ook weerklank gehad op de actoren die aan bod zijn gekomen in de journaals gedurende deze periode.

Eerst bekijken we over 2024 heen welke thema's er aan bod kwamen in de journaals van beide zenders. Hoe zijn die thema's en dus het beleid verdeeld in de maanden voor de verkiezingen? Hebben bepaalde onderwerpen het nieuws gedomineerd tijdens de laatste jaren en misschien ongewoon veel aandacht genoten in het journaal van de openbare omroep? Daarnaast, om uitspraken te kunnen doen over onpartijdigheid, zoomen we in op de politieke actoren die aan bod komen in het nieuws. Zijn er bepaalde politici die vaker of minder vaak spreektijd kregen op één van beide zenders? Klopt de populaire stelling dat linkse (en centrum-) partijen meer aandacht krijgen dan (extreem) rechtse partijen? Of draait alles om het hebben van macht en focust het nieuws daarom vooral op de regering? Verschilt dit naargelang thema, zender, of tijdsperiode?

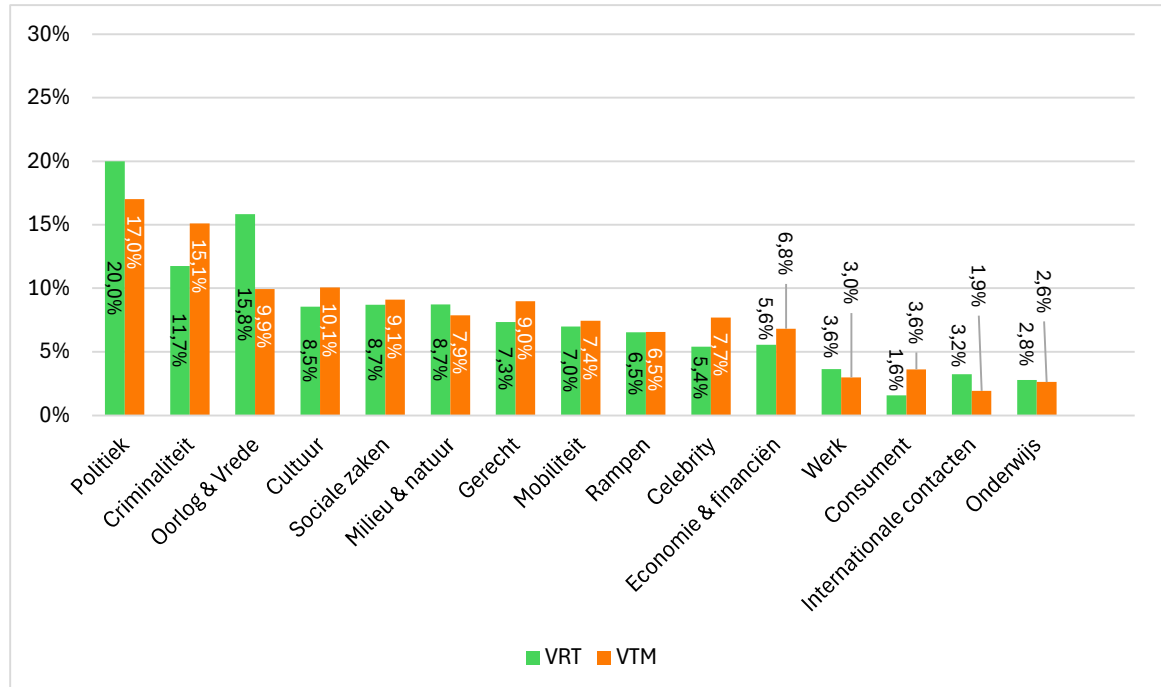
Het coderen gebeurt aan de hand van een codeboek waarin elke variabele heel precies omschreven is (zie bijlage 1 voor het codeboek van nieuws en duiding). Van elk nieuwsitem worden onder meer thema's, landen, journalisten en actoren gecodeerd, naast enkele basisgegevens zoals de duurtijd van het item en de uitzenddatum. Een actor is elke persoon of officiële groep van personen die ofwel door iemand anders expliciet vermeld wordt in het nieuwsitem, ofwel zelf aan het woord komt in het nieuwsitem. Voor elk van die actoren worden dan nog extra gegevens gecodeerd, waarvan het belangrijkste voor dit onderzoek de spreektijd is. We meten bij elke actor die aan het woord komt exact hoeveel seconden hij/zij spreekt binnen dat nieuwsitem. Voor politici coderen we ook nog de partijnaam.

De codeurs worden gerekruteerd aan de Universiteit Antwerpen, voornamelijk onder de studenten van de sociale en politieke wetenschappen. We selecteren voor dit codeerwerk studenten die interesse hebben in de actualiteit en de politiek, en die een uitgebreide opleiding krijgen alvorens ze aan de slag gaan met het eigenlijke codeerwerk. Ook tijdens het codeerwerk worden ze nog regelmatig bijgestuurd en van feedback voorzien. Daarnaast wordt er regelmatig gecontroleerd in welke mate de coderingen betrouwbaar zijn, dit wil zeggen in welke mate ze overeenstemmen met anderen die dezelfde nieuwsitems coderen. De journaals worden volledig gecodeerd, op het sportblok en weerbericht na. De journaals op VTM zijn gemiddeld iets langer dan die van VRT, en VRT heeft een groter sportblok, vandaar soms het verschil in zendtijd.

1.2. Thema's in het nieuws

Welke thema's domineerden het nieuws? Figuur 1.1 geeft de verdeling van de vijftien voornaamste thema's in de nieuwsuitzendingen van 2024. Het gaat om 14.724 nieuwitems en een totaal aan 24.520 minuten duurtijd van nieuwsitems. De aandacht voor een bepaald thema werd berekend door de zendtijd op te tellen van alle nieuwsitems die bij dat thema werden ingedeeld en te delen door het totaal aan uitgezonden nieuwsitems. Figuur 1.1 geeft dus het aandeel op de totale zendtijd weer dat naar een bepaald thema ging. Belangrijk is wel om hier te vermelden dat thema's kunnen overlappen. Dat wil zeggen dat één nieuwsitem meerdere thema's kan bevatten, bijvoorbeeld gerecht en criminaliteit of politiek en mobiliteit. Zo komen alle thema's in totaal uit op meer dan 100%. Dit jaar was, voor VRT (20%) en VTM (17%), politiek het grootste thema. Dat is geen verrassing aangezien het een verkiezingsjaar was met bijhorende aandacht voor partijcampagnes, lijstvorming, alsook de effectieve verdeling van zetels en ministerposten. De aandacht voor het thema politiek was vorige niet-verkiezingsjaren (2020-2023) gemiddeld 9,5% voor VRT en 6,9% voor VTM. 2024 verschilt als verkiezingsjaar echter niet zozeer van de vorige verkiezingen in 2019 waarbij ook VRT (21,1%) en VTM (15,6%) aandacht aan politiek besteedde. Het thema dat ieder jaar op rij veel aandacht toe besteed krijgt, en voornamelijk prominent aanwezig is in het nieuws van VTM is criminaliteit (15,1%), maar dit kent een lichte daling tegenover vorig jaar (18%), op VRT is dat het derde thema in rij (11,7%). Niet verrassend is dat ook oorlog en vrede, net zoals vorig jaar, in de top 3 staat. Het thema krijgt wel meer aandacht in het VRT journaal dan in het VTM nieuws. De overige thema's in de top 15 voor 2024 zijn vrij gelijkaardig aan de aandacht naar deze thema's in het nieuws van vorige jaren.

Figuur 1.1: Aandacht per zender voor de vijftien grootste thema's. Nieuws, 2024, n(VRT & VTM)=24.520 minuten zendtijd.

Waar we vorig jaar inzoomden op het thema oorlog en vrede, en de jaren daarvoor op het thema gezondheid, bekijken we nu dieper hoe het thema Politiek en verschillende sub-thema's evolueerde doorheen 2024. De grootste aandacht ging hierbij naar campagnenieuws (verslagen over campagneactiviteiten). Daarnaast kwam het grote aandeel van aandacht naar politiek door het thema 'organisatie van verkiezingen', wat ook de lijstvorming en andere administratieve voorbereiding op

verkiezingen inhoudt. Tot slot was de aandacht te wijten aan organisatie van politieke partijen, vorming van de regering en het aantreden van ministers, en de officiële beleidsverklaring (regeerakkoord). Dat is te zien aan figuur 1.2, waarbij er een duidelijke piek is met de nationale verkiezingen in juni (35,5% voor VRT en 26,6% voor VTM), en de gemeenteraadsverkiezingen in oktober (37% voor VRT en 30% voor VTM). In de aanloop naar die campagne werd ook de Vlaamse regering gevormd, wat zich vertaalt in extra aandacht voor dit thema.

Figuur 1.2: Thema Politiek per zender en per maand. Nieuws, 2024, n(VRT& VTM)= 4.499 minuten zendtijd.

1.3. Wie komt er aan bod?

1.3.1. Verdeling over maatschappelijke actoren

Actoren in het nieuws worden gegroepeerd in vijf brede categorieën: politiek, overheid, professionals & experts, maatschappelijk middenveld en burgers. Tabel 1.1 geeft de inhoud van de verschillende categorieën in detail weer. Actoren die in geen van deze categorieën thuishoren, worden in de grafiek buiten beschouwing gelaten¹.

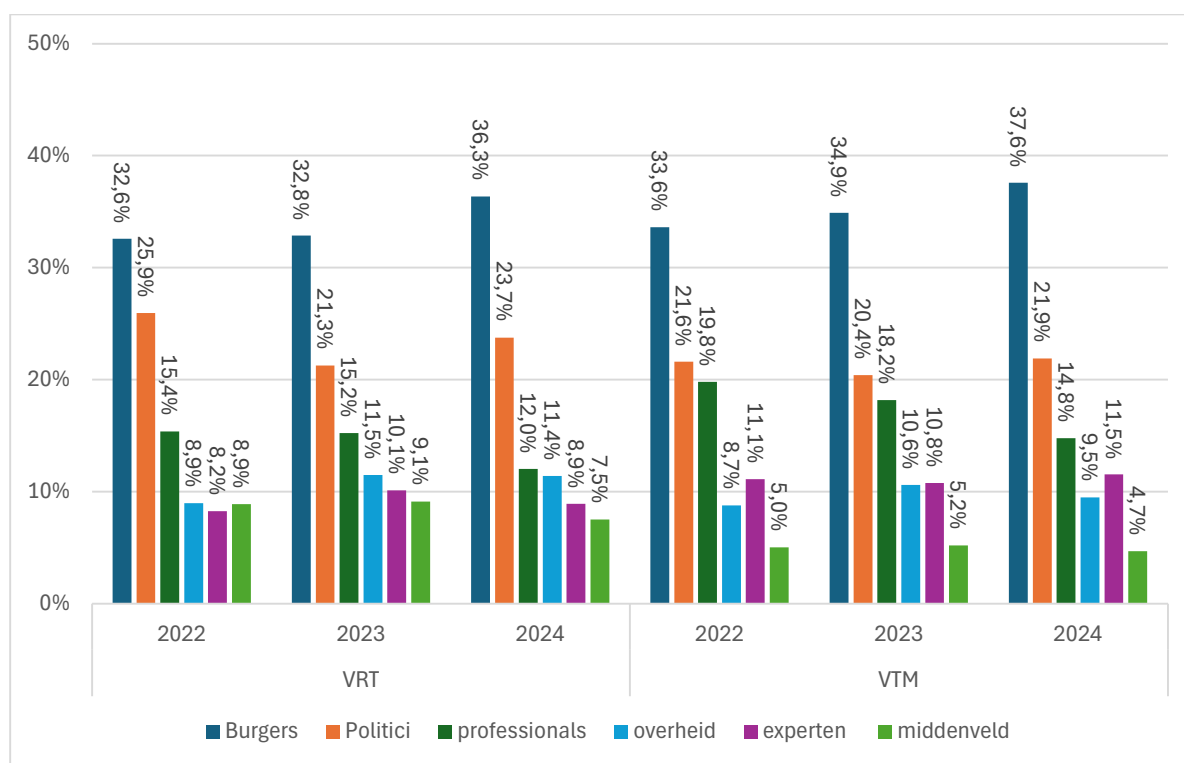
¹ Categorie 'andere' nam 0,9% van de spreektijd in.

Tabel 1.1. Classificatie van actoren in het nieuws

Politiek	Overheid	Professionals	Experten	Maatschappelijk middenveld	Burgers
Binnenlandse politici	Ambtenaren en overheid	Media en journalisten	Experten en academici	Vertegenwoordiger van sociale bewegingen en belangengroepen	Betrokken burgers (bijv. slachtoffers, werknemers, studenten, ooggetuigen)
Buitenlandse politici	Veiligheids- en hulpdiensten	Business professionals (bijv. CEO's en zaakvoerders)		betogers	Niet-betrokken burgers (bijv. "man/vrouw in de straat", patiënt,)
Woordvoerders van individuele politici	Gerecht Internationale hoogwaardigheidsbekleders	Beroemdheden		directeur non-profit)	

Figuur 1.3. geeft de verdeling weer van de spreektijd per actorcategorie op VRT en VTM; het gaat in totaal om maar liefst 7.704 minuten spreektijd. Hier valt meteen op dat ondanks 2024 een verkiezingsjaar was, de categorie 'politici' niet gestegen is in spreektijd. Wat daarentegen opvalt is dat burgers op beide zenders uitgesproken de belangrijkste categorie zijn en dat hun aandeel nog meer is toegenomen. Op beide zenders komen gewone mensen dus vaker aan het woord in 2024 dan in eender welk jaar van ervoor en zeker in vergelijking met de coronajaren daarvoor. De toegenomen aandacht voor de gewone man/vrouw in het nieuws gaat ten koste van (business) professionals en het middenveld. Voor de rest is de aandacht voor verschillende categorieën erg vergelijkbaar op beide zenders. Op het VTM-nieuws zien we iets vaker dat professionals het woord krijgen (15% vs. 12%), terwijl het VRT journaal vaker vertegenwoordigers uit het middenveld opvoert dan de collega's van de commerciële omroep (8% vs. 5%). Die verschillen stelden we ook de vorige jaren vast en lijken dus te wijzen op een bescheiden, maar structureel redactioneel verschil. Waar vroeger VTM voornamelijk gewone burgers betrok, is dit verschil doorheen de tijd wel kleiner geworden en nu zelfs bijna verdwenen.

Figuur 1.3: Spreektijd per actorcategorie over de jaren heen. Nieuws 2024, n(VRT)= 3.424 minuten, n(VTM) = 3.779 minuten spreektijd.

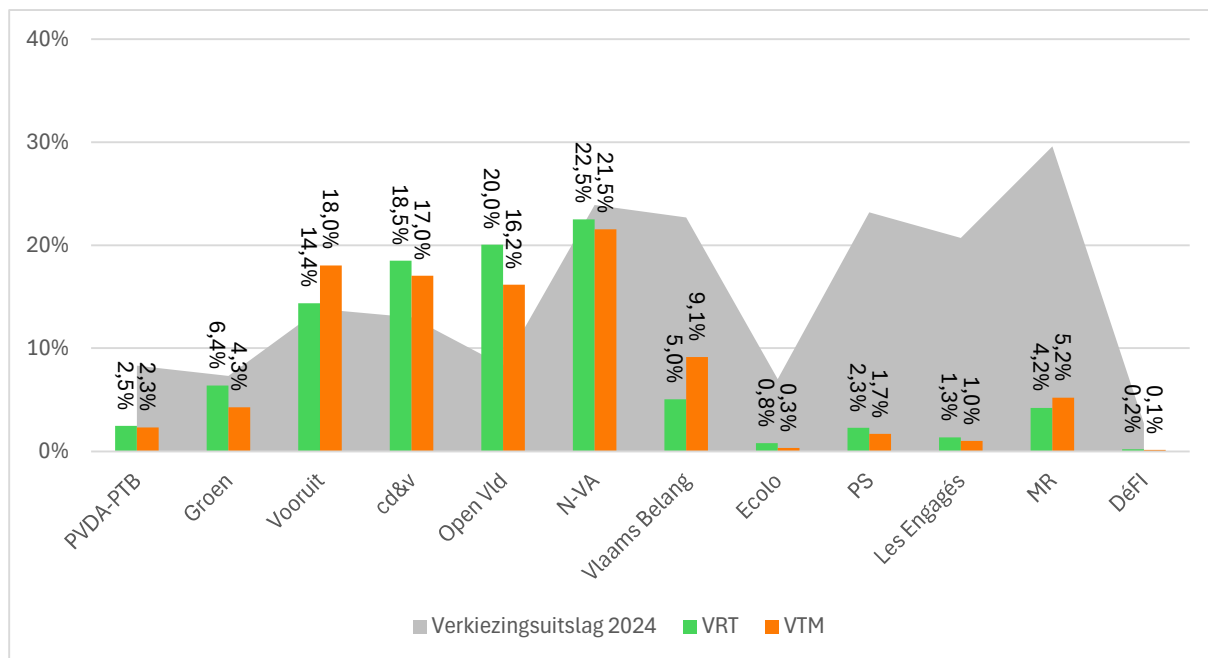

1.3.2. Aandacht voor politieke partijen

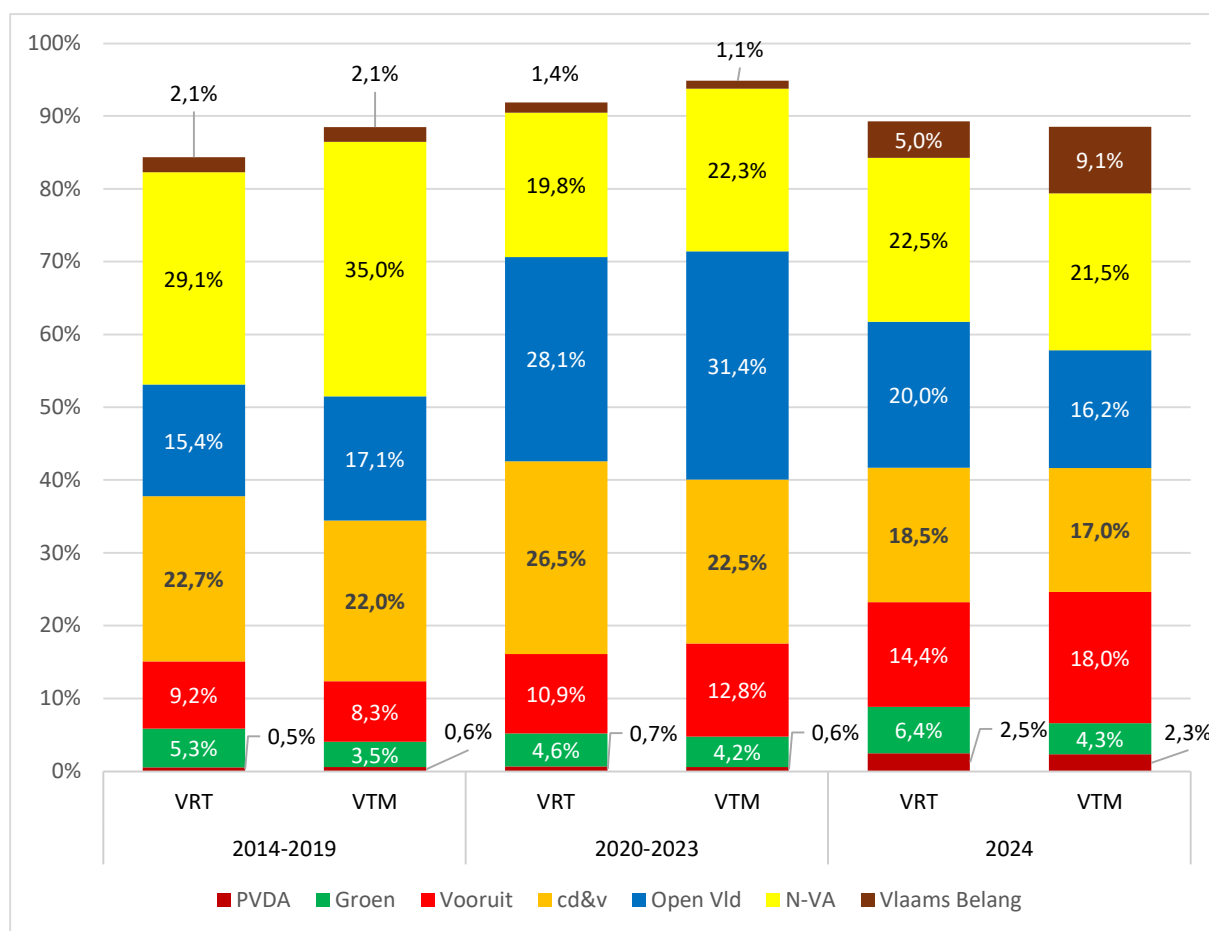
Voor de aandacht naar politieke partijen focussen we op de spreektijd van politici (per partij) in de journaals. Figuur 1.4 geeft de verdeling van de grootste partijen in België weer volgens de spreektijd van de politici in het nieuws. Partijen die bij de federale en regionale verkiezingen zijn opgenomen, zoals BLANCO, Voor U,... maar die minder dan 50 seconden spreektijd hadden, zijn niet toegevoegd aan de resultaten in Figuur 1.4. De figuur toont ook met grijswaarden de (regionale) electorale score van de betreffende partij in 2024.

Uit de vorige onpartijdigheidsrapporten weten we dat de verdeling tussen partijen op beide zenders erg gelijkaardig is. Toch zien we, net zoals in 2023, wel enkele verschillen tussen VRT en VTM in de weergave van partijen. Zo is er een merkbaar verschil in aandacht (+/- 4%) tussen VRT en VTM voor Open Vld, Vooruit en Vlaams Belang. Open Vld, de partij van de premier, kreeg in het nieuws van VRT nog 20% van de spreektijd in 2024, waar dit in het nieuws van VTM gezakt is naar 16% (tegenover 31% in 2023). Vooruit politici kregen dan weer, net als vorig jaar, meer spreektijd toegewezen op VTM. Tot slot is er een opvallend verschil te zien in de mate waarin VRT en VTM aandacht geven aan Vlaams Belang (9% versus 5%). Dit is beduidend meer dan in vorige jaren. Figuur 1.5. toont aan dat de zuivere oppositiepartijen Vlaams Belang en PVDA in 2024 meer spreektijd hebben gekregen dan de vorige jaren. Dat valt heel duidelijk op als we inzoomen op deze partijen in Figuur 1.5. De PVDA gaat qua aandacht in het VRT journaal van 0,6 in 2023 naar 2,5 in 2024. Het Vlaams Belang schommelde de afgelopen jaren op beide zenders rond de 1 à 2%, en springt in 2024 naar respectievelijk 5 en 9%. De voor de hand liggende reden is dat 2024 een verkiezingsjaar is en daarom zoomen we ook verder in op de verkiezingsberichtgeving.

Figuur 1.4: Spreektijd politici (politieke partijen) per zender. Nieuws, 2024, n(VRT)=516 minuten, n(VTM)=577 minuten).

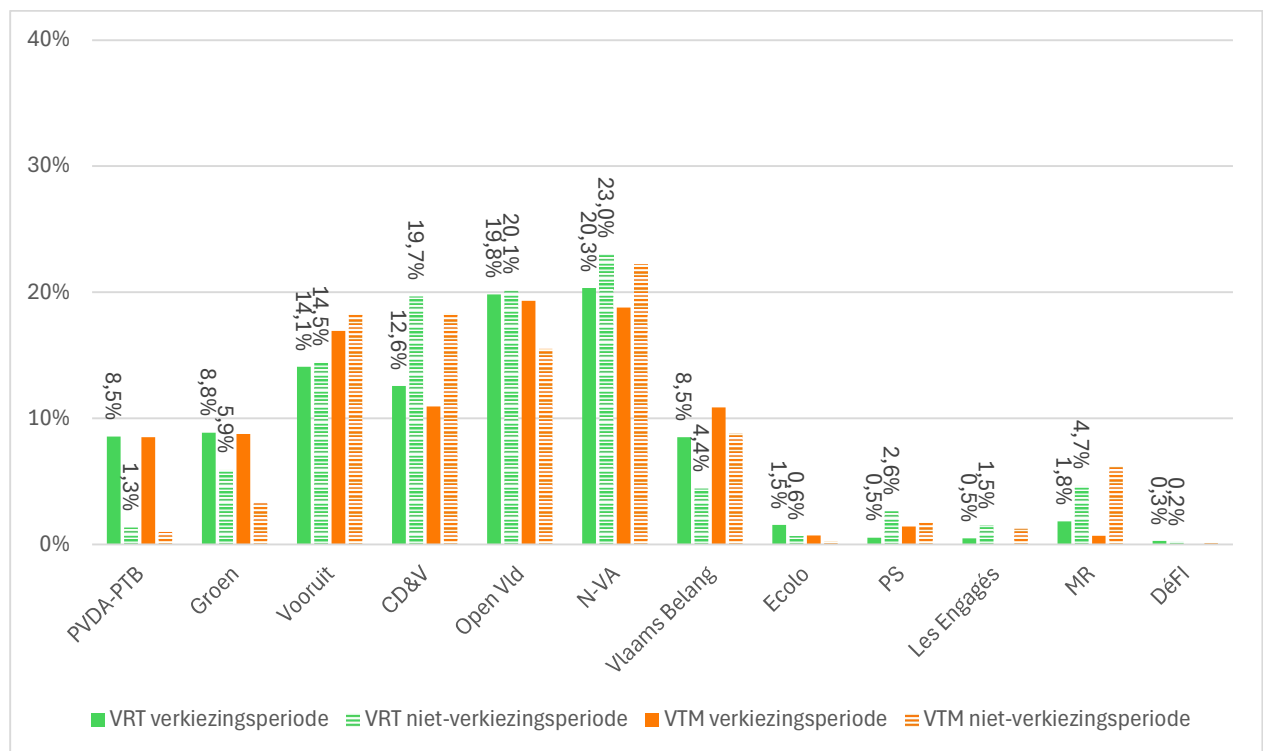
Figuur 1.5: Spreektijd Vlaamse politieke partijen t.o.v. alle Belgische partijen, vergelijking tussen legislaturen en zenders. Nieuws, 2014-2024, n(VRT)= 6.691 minuten spreektijd, n(VTM) 7651 minuten spreektijd.

Om het effect van de verkiezingen beter te begrijpen, vergelijken we voor 2024 de aandacht van iedere politieke partij in de nationale verkiezingsperiode² (6 weken voor 9 juni 2024) met de rest van het jaar of de normale routineperiode. Figuur 1.6 geeft dit weer. Wat vooral opvalt is dat de partijen die geheel of gedeeltelijk in de oppositie zitten in verkiezingstijd meer spreektijd krijgen dan in routineperiodes. We kunnen stellen dat de machtslogica, met veel aandacht voor de partijen in de regering, voor een stuk wordt vervangen door een electorale logica waarbij partijen meer aandacht krijgen in verhouding tot hun electoraal gewicht. Zo kreeg N-VA (federaal in de oppositie) voor beide zenders meer aandacht tijdens de verkiezingsperiode dan erbuiten (23% versus 20% voor VRT, en 22% versus 19% voor VTM). Dit vooral ten koste van de ‘zuivere’ regeringspartijen Open VLD en meer nog CD&V. De meest significante stijging vindt echter plaats voor de zuivere oppositiepartijen Vlaams Belang en PVDA. PVDA springt op beide zenders van iets meer dan een percent naar meer dan 8% van de spreektijd. Bij het VB is de stijging vooral zichtbaar op de VRT met een quasi verdubbeling van de aandacht (van 4,4% naar 8,5%), bij VTM was de aandacht ook buiten de campagne, vooral na de verkiezingen van 9 juni, al beduidend hoger en is de stijging minder spectaculair.

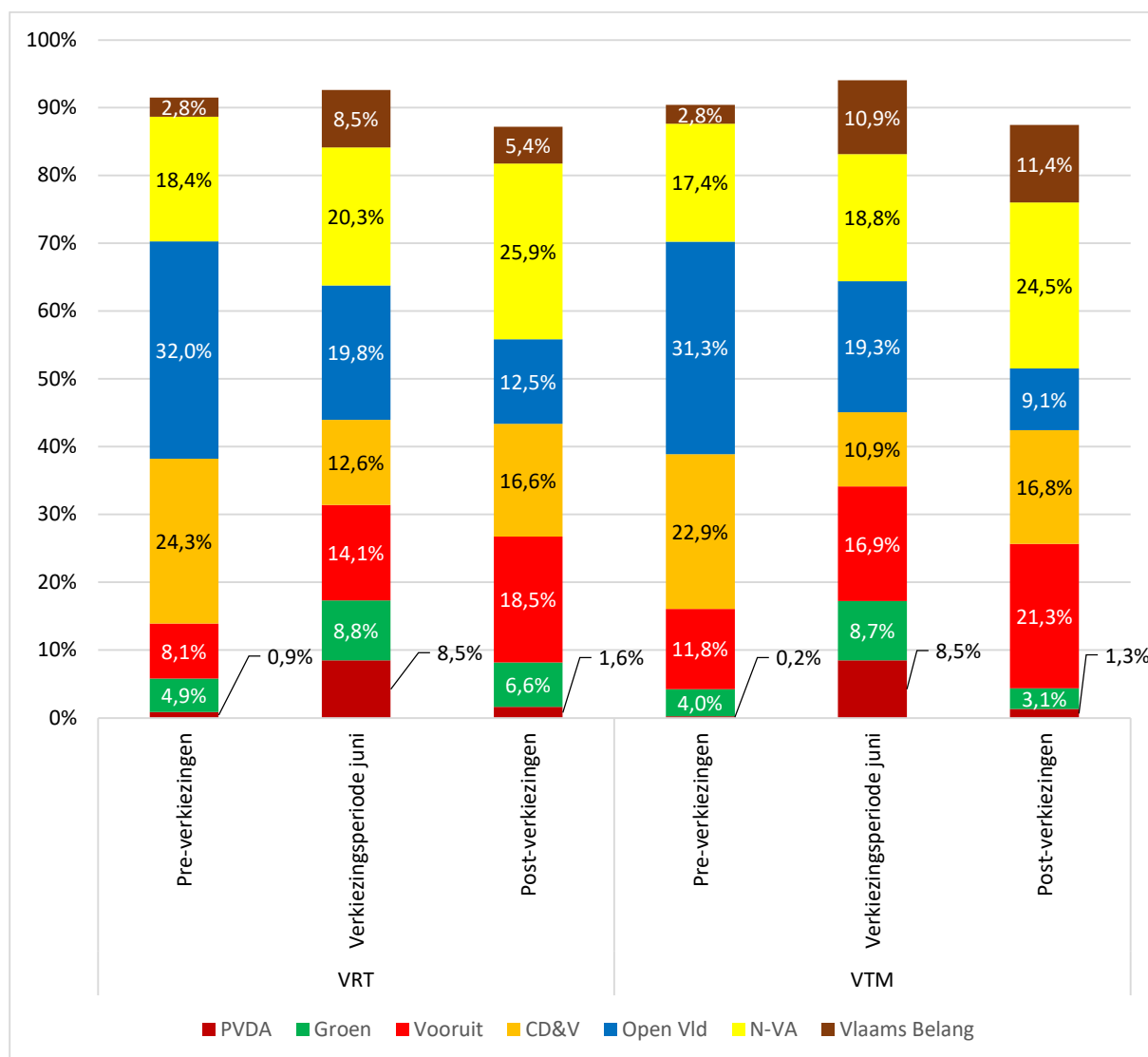
² Het afbakenen van de periode voor de gemeenteraadsverkiezingen is minder evident omdat deze sterk overlapt met de vorming van de Vlaamse regering (op 28 september) en in mindere mate met de onderhandelingen voor de federale regering.

Figuur 1.6: Spreektijd Vlaamse politieke partijen in de verkiesingsperiode (mei-juni) en buiten verkiesingsperiodes per zender. Nieuws, 2024, n(VRT)= 516 minuten, n(VTM)=577 minuten.

De verkiesingsperiode is ook een breekpunt in de aandacht die partijen krijgen in het nieuws. Voor een aantal partijen is dit erg treffend. Voor de verkiesingen van 9 juni gaat veruit het meeste aandacht naar politici van de Open VLD, met name de premier (zie figuur 1.7). Dit is volledig in lijn met de machtslogica en onze bevinden uit eerder rapporten: de partij zit in zowel de Vlaamse als federale regering en levert ook de premier. Tijdens de campagne zakt de aandacht stevig, en krijgen we een veel evenredigere verdeling van de aandacht. Na de verkiesingen herstelt deze aandacht zich echter niet. De partij heeft zwaar verloren en zal op alle niveaus in de oppositie belanden. Het omgekeerde beeld zien we bijvoorbeeld bij Vooruit, die na een verkiesingsoverwinning en het uitzicht op regeringsdeelname beduidend meer spreektijd krijgt. Ook het Vlaams Belang heeft een structureel andere positie verworven na de verkiesingen. Dat heeft niet enkel te maken met de electorale winst op 9 juni, maar vooral met de gemeenteraadsverkiesingen van oktober waarin de partij in meerdere gemeenten voor het eerst uitzicht had op deelname aan het beleid. Een lokaal Vlaams Belang politicus als Guy D’Haeseleer die met zijn lijst Forza Ninove een absolute meerderheid haalde krijgt dan ook plots meer spreektijd. Het verklaart allicht ook gedeeltelijk waarom de PVDA, die nergens nog lokaal meebestuurde, na de campagne opnieuw een erg kleine rol krijgt toebedeeld in de nieuwsuitzendingen van beide zenders. Na de verkiesingen van juni gaat ook erg veel aandacht naar de regeringsvormingen en de partijen die daar bij betrokken zijn.

Figuur 1.7: Spreektijd Vlaamse politieke partijen voor, tijdens en na de verkiezingen (juni). Nieuws, 2024, n(VRT)=516 minuten, n(VTM)=577 minuten.

1.3.3. Spreektijd individuele politici

Welke politieke kopstukken kregen het vaakst het woord? Als we inzoomen op de twintig politici met de meeste spreektijd is er een duidelijke systematiek te zien (Tabel 1.2). Net als vorige jaren wordt die lijst bevolkt door ministers en partijvoorzitters. Maar in het verkiezingsjaar 2024 hebben de partijvoorzitters (in het blauw) hun positie in het nieuws nog versterkt. We zien de voorzitters niet enkel op hogere posities in de top 20 politici voor beide zenders, er staan er in vergelijking met vorig jaar ook meer in. Zo heeft MR voorzitter Georges-Louis Bouchez een prominente plaats verworven in de nieuwsuitzendingen van zowel VTM als VRT. Verder valt de afwezigheid van de groene partijvoorzitters, en politici van Groen in het algemeen op. Ook de lagere positie van Vlaams-Ministerpresident Jan Jambon is tekenend in vergelijking met vorige jaren. Het VTM-nieuws toont ook meer dan het VTM journaal een duidelijk spoor van de gemeenteraadsverkiezingen met een prominente plaats voor Guy D'haeseleer van Forza Ninove, en de Antwerpse politici Patrick Janssens en Jos D'Haese. We moeten hierbij wel opmerken dat ze deze positie te danken hebben aan enkele

langere interviews in de studio, iets wat op VRT eerder gebeurd in de duidingsprogramma's (zie verder).

Tabel 1.3 toont een bredere selectie van sprekende actoren. Deze keer nemen we ook andere actoren, zoals experts en buitenlandse politici, mee in beschouwing. Deze is erg gelijkaardig aan de tabel die we voor het nieuws van 2023 maakten. De lijst van politici heeft in 2024 plaats gemaakt voor enkele buitenlandse politieke kopstukken. Zo zijn opnieuw Joe Biden, Volodymyr Zelensky en Vladimir Poetin prominente actoren uit het nieuws van VRT en VTM. Verder vervoegen dit jaar Donald Trump, die voornamelijk in het nieuws van VTM centraal stond, Kamala Harris, en Benjamin Netanyahu (voor VRT) deze lijst. Dit is logisch, gezien de Amerikaanse presidentsverkiezingen plaatsvonden en de oorlog tussen Israël-Gaza nog steeds woedt. Externe experts waren in 2024 zo goed als afwezig, buiten David Crikemans en Paul D'Hoore voor VTM. Ook rekenden beide zenders weer op enkele interne experts zoals Tim Verheyden (VRT) en Martijn Peters (VTM). De eigen journalisten zijn niet toegevoegd aan de lijst, aangezien zij als journalist duiding en verslaggeving brachten vanuit de studio. Met VTM-journalist Robin Ramaekers als uitzondering aangezien hij aandacht kreeg als slachtoffer van zijn oorlogsverslaggeving in het Midden-Oosten.

Tabel 1.2: Belgische politici met meeste spreektijd in 19 uur journaals, vergelijking VRT-VTM (nieuws, 2024)

		VRT					VTM			
		Spreektijd (min.)	Spreektijd (%) politici	# optredens	# keer gesproken		Spreektijd (min.)	Spreektijd (%) politici	# optredens	# keer gesproken
1	Alexander De Croo	30.9	6.0%	114	76	Conner Rousseau	47.4	8.3%	131	55
2	Bart De Wever	28.0	5.4%	178	43	Bart De Wever	45.0	7.8%	258	58
3	Sammy Mahdi	24.2	4.7%	67	58	Alexander De Croo	31.1	5.4%	134	63
4	Conner Rousseau	23.4	3.5%	77	47	Sammy Mahdi	30.6	5.4%	108	69
5	Melissa Depraetere	19.7	3.8%	49	37	Zuhal Demir	22.0	3.8%	61	27
6	Paul Van Tigchelt	18.7	3.6%	52	32	Georges-Louis Bouchez	21.2	3.7%	68	28
7	Matthias Diependaele	18.2	3.5%	58	36	Tom Van Grieken	20.7	3.6%	46	28
8	Jo Brouns	13.1	2.5%	39	27	Guy D'haeseleer	19.3	3.4%	18	8
9	Tom Van Grieken	13.1	2.5%	36	25	Paul Van Tigchelt	18.2	3.2%	52	34
10	Jan Jambon	13.0	2.5%	34	23	Melissa Depraetere	17.9	3.1%	60	35
11	Zuhal Demir	10.6	2.0%	52	27	Matthias Diependaele	12.7	2.2%	42	22
12	Georges-Louis Bouchez	9.3	1.8%	65	30	Hilde Crevits	12.0	2.1%	32	12
13	Raoul Hedebouw	9.3	1.8%	15	12	Jo Brouns	11.9	2.1%	28	16
14	Tom Ongena	9.1	1.8%	20	14	Patrick Janssens	10.4	1.8%	7	5
15	Ben Weyts	8.1	1.6%	38	27	Frank Vandenbroucke	7.9	1.4%	36	16
16	Hilde Crevits	7.2	1.4%	33	20	Ben Weyts	7.5	1.3%	56	25
17	Eva De Bleeker	6.2	1.2%	16	10	Jos D'Haese	7.1	1.2%	19	13
18	Caroline Gennez	6.1	1.2%	26	19	Vincent Van Peteghem	7.0	1.2%	19	8
19	Maxime Prévot	5.8	1.1%	37	20	Jan Jambon	6.6	1.1%	29	9
20	Lydia Peeters	5.6	1.1%	19	12	Annelies verlinden	6.2	1.1%	29	14

Leesvoorbeeld: Op het VRT Journaal in 2024 wordt Alexander De Croo 114 keer genoemd, waarvan hij 76 keer spreekt wat in totaal neerkomt op 30.9 minuten, dat is goed voor 6% van de spreektijd van alle Belgische politici die in het VRT journaal zijn voorgekomen.

Tabel 1.3: Alle actoren met meeste spreektijd in 19 uur journaals, vergelijking VRT-VTM (nieuws, 2024)

		VRT					VTM			
		Spreektijd (min.)	Spreektijd (%)	# optredens	# keer gesproken		Spreektijd (min.)	Spreektijd (%)	# optredens	# keer gesproken
1	Alexander De Croo	30.9	0.9%	114	76	Conner Rousseau	47.4	1.3%	131	55
2	Bart De Wever	28.0	0.8%	178	43	Bart De Wever	45.0	1.2%	258	58
3	Sammy Mahdi	24.2	0.7%	67	58	Donald Trump	34.0	0.9%	346	98
4	Conner Rousseau	23.4	0.7%	77	47	Alexander De Croo	31.1	0.8%	134	63
5	Volodymyr Zelensky	22.1	0.6%	113	62	Sammy Mahdi	30.6	0.8%	108	69
6	Melissa Depraetere	19.7	0.6%	49	37	Paul D'Hoore	30.5	0.8%	19	19
7	Joe Biden	19.0	0.6%	187	56	Joe Biden	26.0	0.7%	222	82
8	Paul Van Tigchelt	18.7	0.5%	52	32	David Crieckemans	22.9	0.6%	12	12
9	Matthias Diependaele	18.2	0.5%	58	36	Zuhal Demir	22.0	0.6%	61	27
10	Donald Trump	17.6	0.5%	233	56	Georges-Louis Bouchez	21.2	0.6%	68	28
11	Jo Brouns	13.1	0.4%	39	27	Martijn Peters	21.2	0.6%	20	20
12	Tom Van Grieken	13.1	0.4%	36	25	Tom Van Grieken	20.7	0.5%	46	28
13	Jan Jambon	13.0	0.4%	34	23	Guy D'haeseleer	19.3	0.5%	18	8
14	Benjamin Netanyahu	12.9	0.4%	98	45	Paul Van Tigchelt	18.2	0.5%	52	34
15	Vladimir Poetin	12.9	0.4%	118	30	Melissa Depraetere	17.9	0.5%	60	35
16	Tim Verheyden	11.8	0.3%	11	11	Robin Ramaekers	14.9	0.4%	14	8
17	Kamala Harris	10.7	0.3%	93	27	Vladimir Poetin	13.4	0.4%	109	32
18	Zuhal Demir	10.6	0.3%	52	27	Matthias Diependaele	12.7	0.3%	42	22
19	Georges-Louis Bouchez	9.3	0.3%	65	30	Volodymyr Zelensky	12.3	0.3%	98	34
20	Raoul Hedebouw	9.3	0.3%	15	12	Kamala Harris	12.3	0.3%	123	29

Leesvoorbeeld: Op het VRT Journaal werd Bart De Wever in 2024 178 keer vernoemd, waarvan 43 keer aan het woord en hij spreekt in totaal 28 minuten, dat is goed voor 0,8 % van de spreektijd van alle actoren die in het VRT journaal zijn voorgekomen.

2. Berichtgeving VRT-duiding 2024

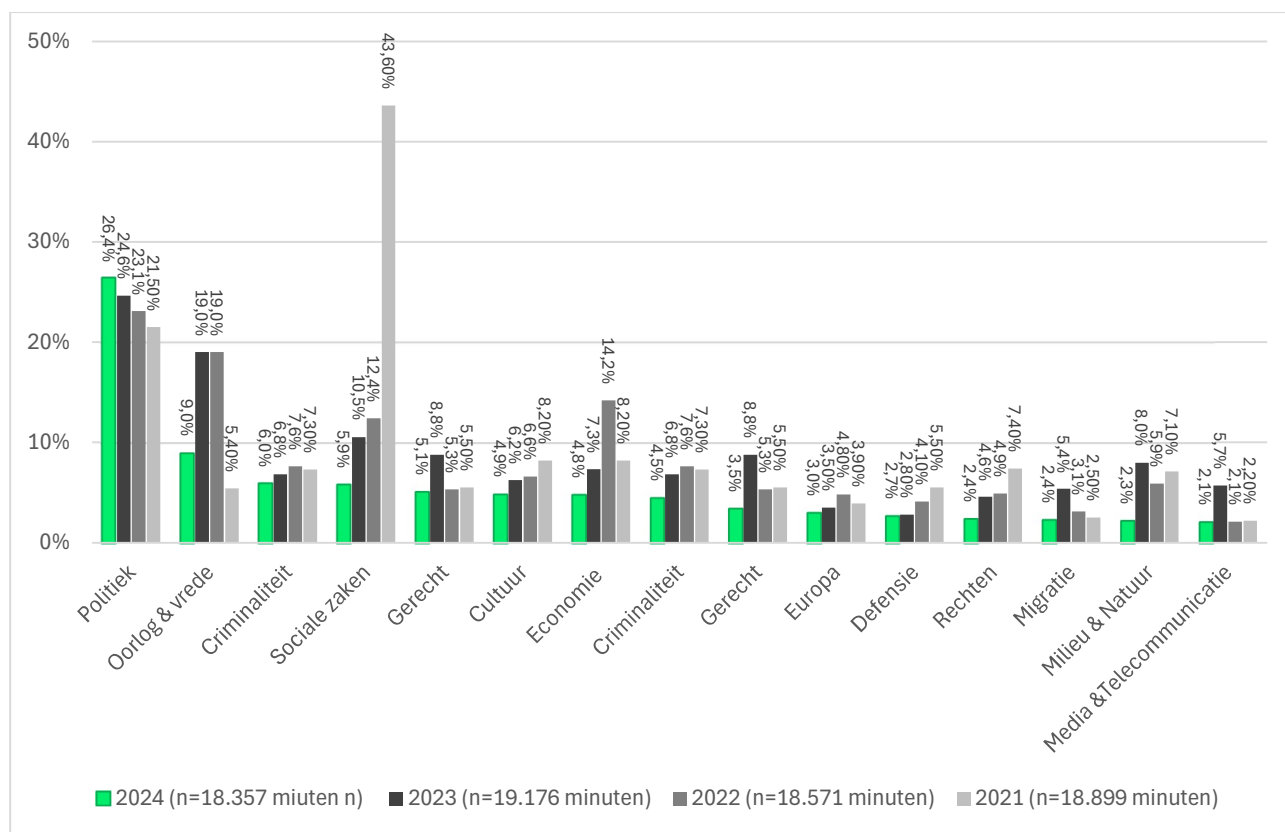
Het tweede deel van dit rapport focust op de duidingsprogramma's van de openbare omroep, zulke programma's ontbreken in het aanbod van VTM of andere zenders in Vlaanderen. We kunnen dus niet vergelijken met andere media. In het derde deel van dit rapport gaan we wel dieper in op de extra verkiezingsprogramma's, met daarin ook programma's van VTM and Play4.

Opnieuw kijken we naar de aandacht voor thema's en verschillende actoren, deze keer in de duidingsprogramma's. Hiervoor analyseerden we alle uitzendingen van de duidingsprogramma's van VRT op televisie: De Afspraak, De Afspraak op Vrijdag, De Zevende Dag, Terzake en de interviews in Villa politica. Deze analyses werden eveneens uitgevoerd aan de hand van de database van het ENA. We onderzoeken alle uitzendingen van het hele jaar 2024. In totaal werden er 1.478 aparte items en 18.357 minuten duiding bekeken en geanalyseerd.

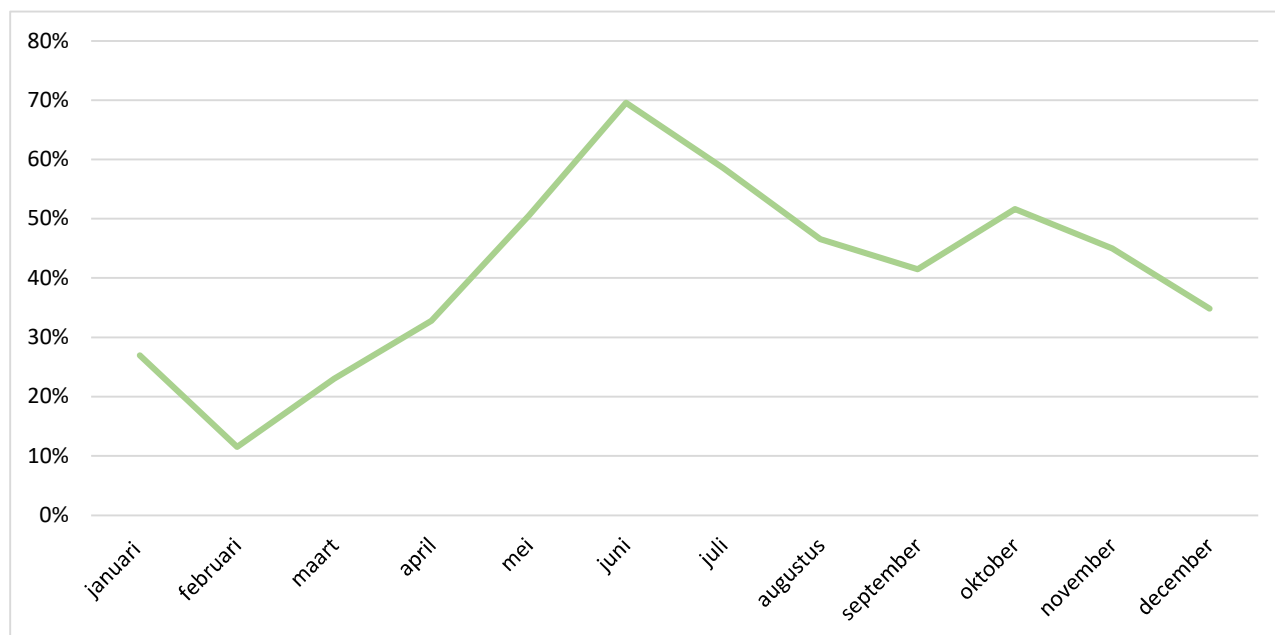
2.1. Thema's in duidingsprogramma's

Ook voor duidingsprogramma's gingen we na welke thema's aan bod kwamen (Figuur 2.1). Meer nog dan voor het journaal domineert het thema politiek. 40% van de tijd werd er over politiek gesproken, vaak in combinatie met een ander inhoudelijk thema (zoals Economie of Sociale zaken). Dit is uiteraard een gevolg van het feit dat 2024 een verkiezingsjaar was met verkiezingen op alle niveaus in eigen land, maar ook Europese verkiezingen, een opvallende uitslag in Nederland, en de Amerikaanse presidentsverkiezingen. Figuur 2.2 geeft dan ook aan dat het thema na de verkiezingen in juni hoog op de agenda bleef. Verder staat het thema Oorlog en vrede mee bovenaan, al heeft het wel aan belang ingeboet, ondanks dat de conflicten in Oekraïne en Israël in volle hevigheid bleven voortduren. Daarnaast zien we, net als in de voorbije jaren, een brede spreiding over allerlei thema's zonder veel uitschieters.

Figuur 2.1: Percentage zendtijd per thema. Vergelijking 2024, 2023, 2022, 2021.

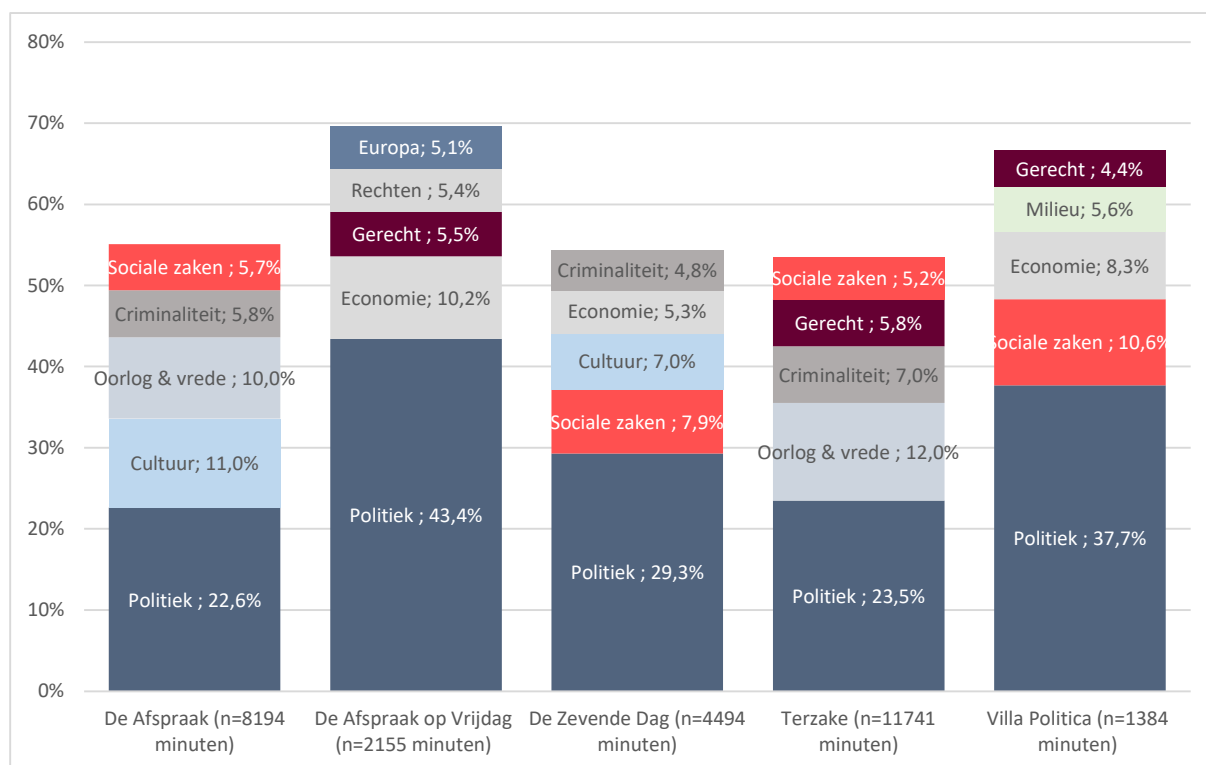

Figuur 2.2: Aandeel thema politiek doorheen het jaar 2024 in duidingsprogramma's. Duiding, n= 18.537 minuten.

Wanneer we de thema's uitzetten per programma (Figuur 2.3), zien we onderlinge profielverschillen. De balken zijn opgebouwd van de grootste thema-aandelen aan de basis, tot steeds kleinere thema-aandelen bovenaan de balk. Alleen de vijf grootste thema's worden afgebeeld. In alle duidingsprogramma's gaat het meeste aandacht naar politiek en de verkiezingen. Het thema politiek vat alle items die gaan over politiek en het politieke proces zelf. Voor een programma als Villa Politica is die aandacht evident, maar ook in alle andere programma's is dit het geval. Verder legt elk programma eigen inhoudelijke klemtonen. Oorlog en vrede is een prominent thema in De Afspraak en Terzake maar is zo goed als afwezig in Villa Politica. In dat programma, dat vooral over binnenlandse kwesties gaat, spelen belangrijke beleidsdomeinen als milieu, sociale zaken en economie een prominente rol.

Figuur 2.3: zendtijd vijf grootste thema's per programma. Duiding, n=18.357 minuten.

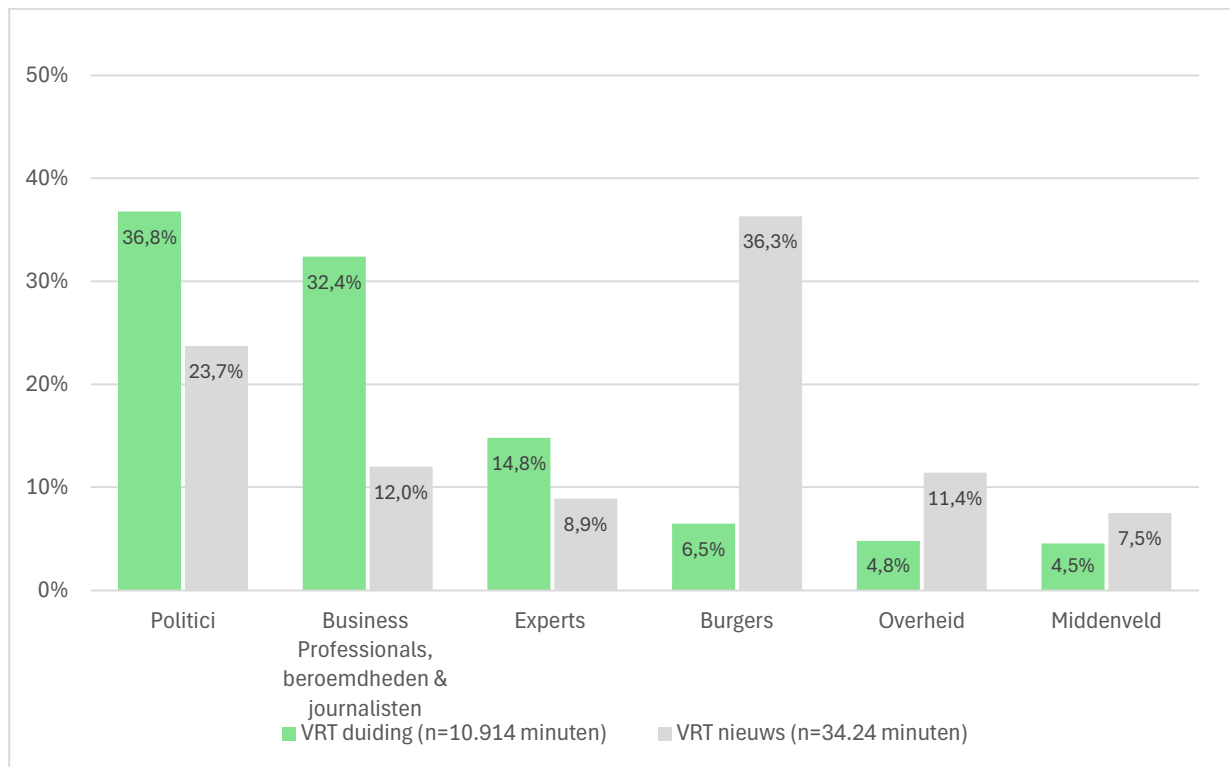
2.2. Wie komt er aan bod?

2.2.1. Verdeling over maatschappelijke actoren

Figuur 2.4 geeft de verdeling van de spreektijd van verschillende soorten actoren weer. We hanteren hiervoor dezelfde classificatie als die van Figuur 1.3 (zie eerder). Net als de voorbije jaren komen politici komen ruimschoots het meest aan bod, en ook meer dan in het journaal. 37% van de spreektijd in VRT-duidingsprogramma's van 2024 gaat naar politici. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat dit aandeel lager is dan in 2023 toen politici goed waren voor bijna 45% van de spreektijd. Het is dus opvallend dat in een verkiezingsjaar de spreektijd voor politici gedaald is. Al moeten we daarbij natuurlijk opmerken dat er extra-verkiezingsprogramma's waren die haast volledig door politici werden bevolkt. Het is niet zo dat 'vrijgekomen' spreektijd ging naar medewerkers van de overheid, vertegenwoordigers uit het middenveld of burgers, want hun aandeel bleef even bescheiden als de vorige jaren. De extra tijd wordt vooral opgenomen door de brede categorie 'Business professionals, beroemdheden en journalisten'.

In 2024 komen met name journalisten heel wat vaker aan het woord. In de VRT duidingsprogramma's ging maar liefst 19,8% van de spreektijd naar journalisten. Dit valt te verklaren doordat ze vaak uitgenodigd worden aan tafel of gepresenteerd als experts die extra toelichting geven. We komen hier later op terug als we inzoomen op de personen met het meeste spreektijd.

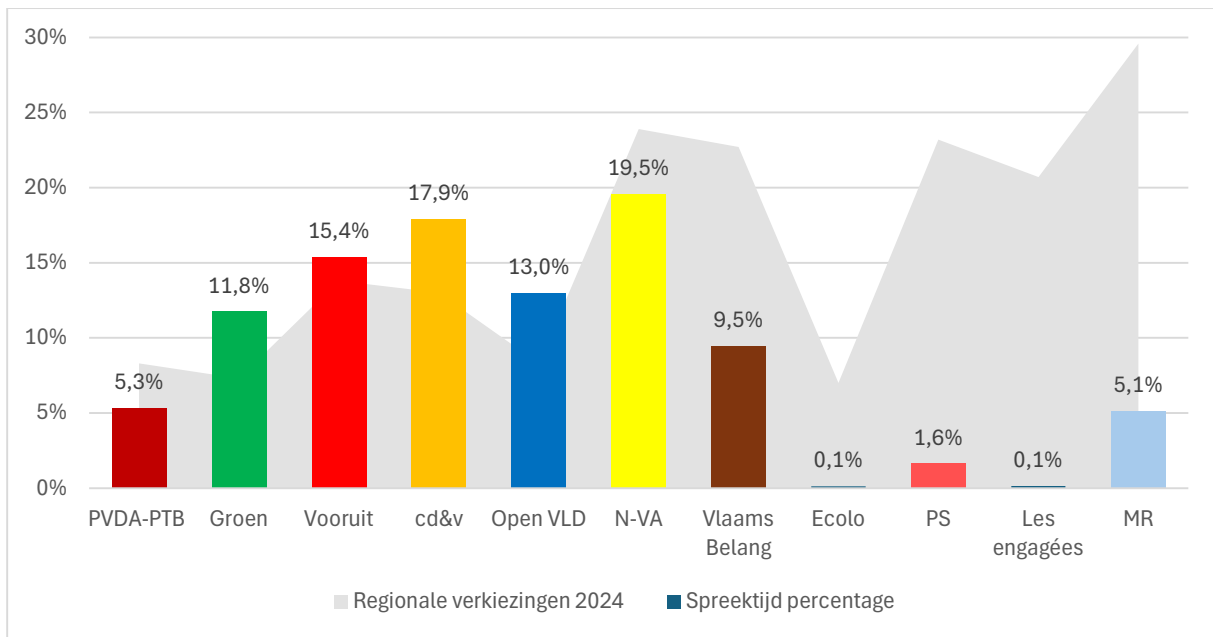
Figuur 2.4: Actoren aan het woord 2024, vergelijking VRT nieuws en VRT duiding. Nieuws en duiding, n(duiding)=10.914 minuten, n(nieuws)= 3.424 minuten.

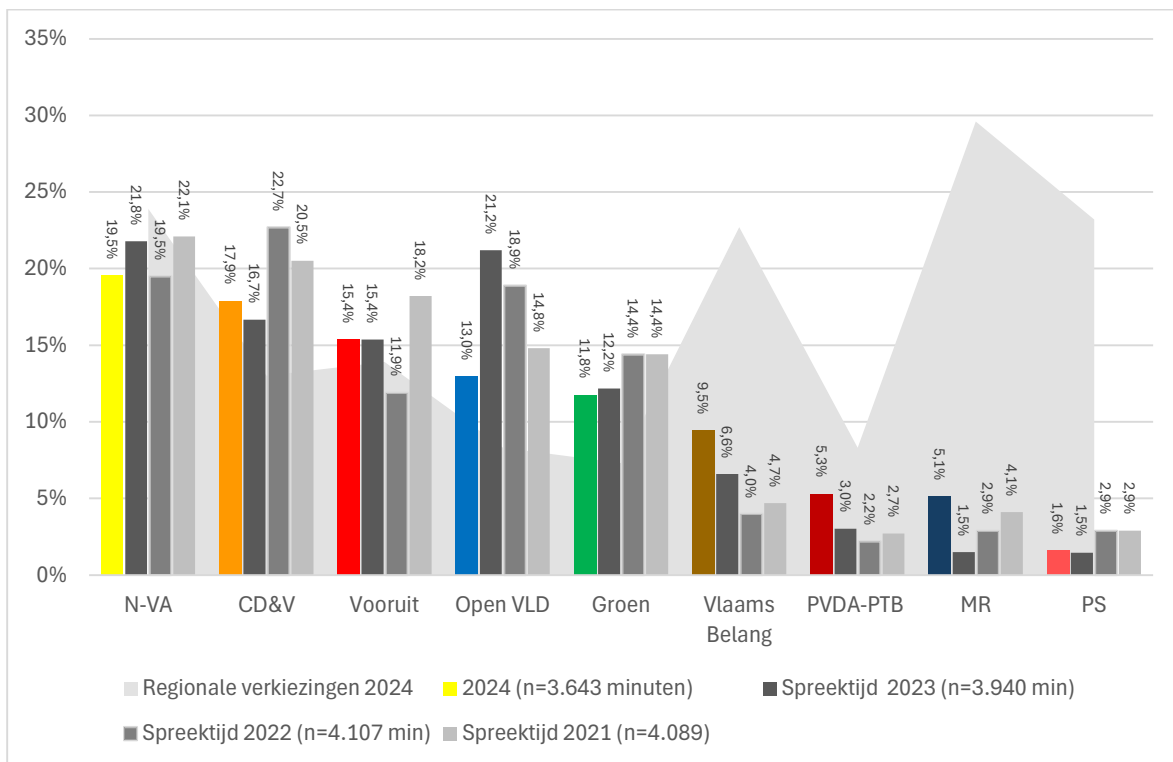
2.2.2. Aandacht voor politieke partijen

Zoals bij de journaals bekijken we de spreektijd per partij in de duidingsprogramma's van 2024. Een aantal tendensen die we eerder voor het journaal vast stelden komen hier terug. In de duidingsprogramma's is de machtslogica net als de vorige jaren (waarbij regeringspartijen en -leden domineren) minder uitgesproken. We zien echter nog meer dan in vorige jaren een bredere spreiding van de spreektijd over de partijen heen. Geen enkele partij krijgt nog meer dan 20% van de spreektijd (zie Figuur 2.5). Verder komen politici van de radicale oppositie iets vaker aan bod dan in het VRT-journaal (zie Figuur 2.6), en ook iets vaker dan vorig jaar. Dus ook hier lijkt een invloed van de verkiezingen voelbaar. Figuur 2.5 toont aan dat met name de aandacht voor het Vlaams Belang in 2024 verder is toegenomen. Bij de andere partijen is er minder sprake van een trend, al is de neergang van de Open VLD in 2024 ook hier erg zichtbaar.

Figuur 2.5: Spreektijd van Belgische politieke partijen. Duiding 2024, n=3.643 minuten.

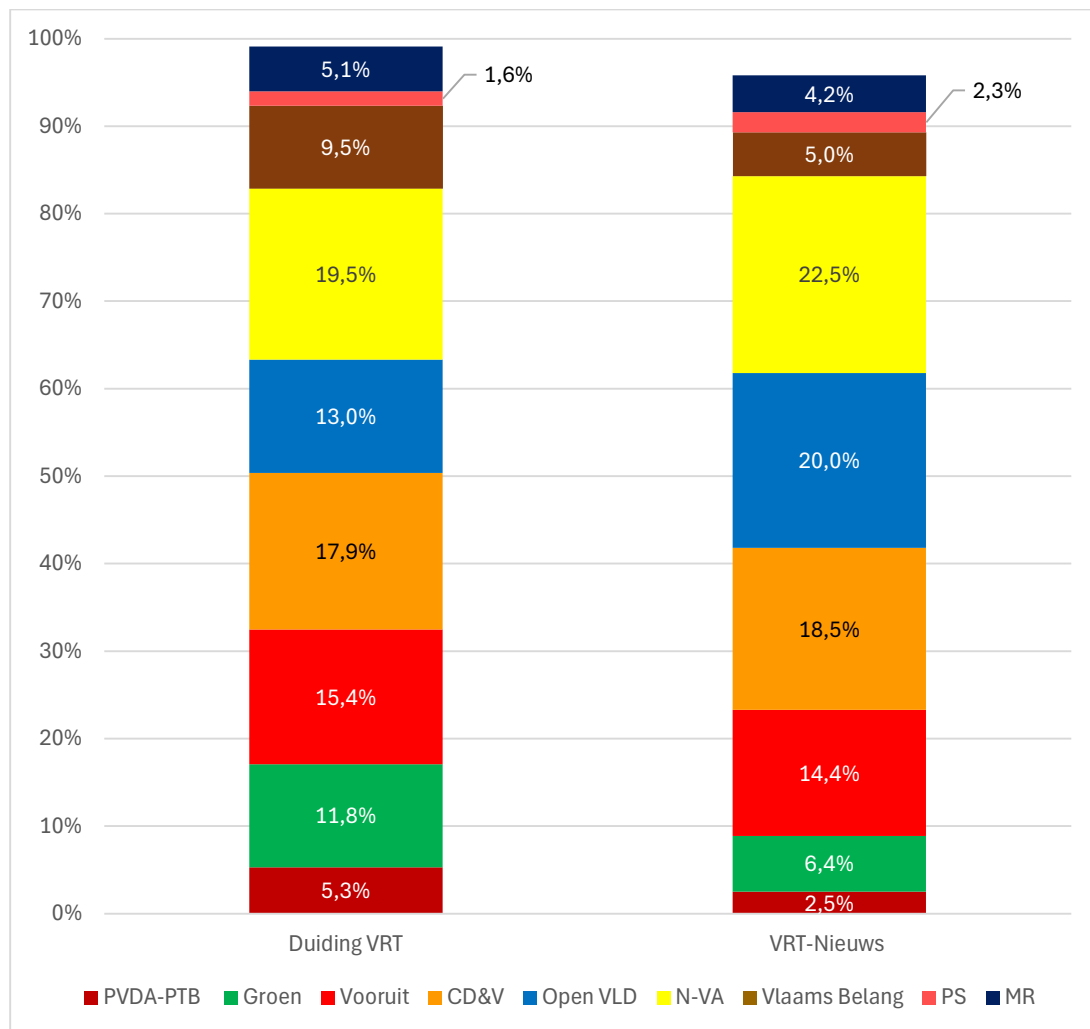
Figuur 2.6: Spreektijd van Belgische politieke partijen. Duiding 2021-2024

Al bij al valt het op dat de spreektijd in de VRT-duidingsprogramma's gelijk is verdeeld over de partijen dan in het VRT-journaal. In Figuur 2.6 wordt die vergelijking gemaakt. Een deel van het verschil heeft te maken met het feit dat Open-VLD-politici (en met name de premier) minder aan het woord komen in duiding. De 'zuivere' oppositiepartijen Vlaams Belang en PVDA krijgen in de duidingsprogramma's bijna dubbel zo vaak het woord dan in het nieuws, maar nog steeds minder dan

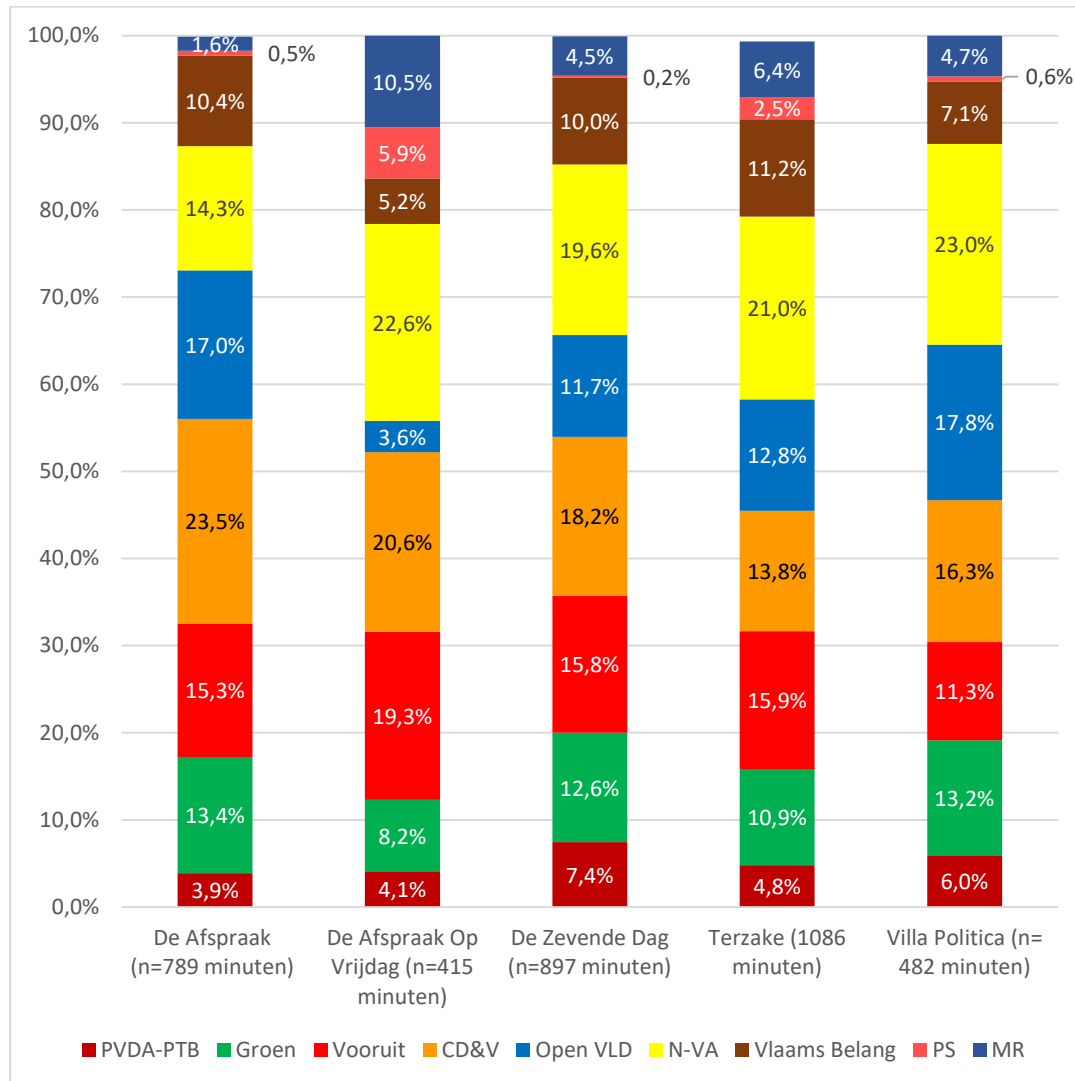
in verhouding tot hun electoraal gewicht. Ook Groen politici zijn meer prominent aanwezig in de duidingsprogramma's van de openbare omroep.

Figuur 2.7: Spreektijd van Belgische politieke partijen nieuws vs. duiding, 2024. Duiding & Nieuws, n(duiding) = 3.643 minuten, n(nieuws)=516 minuten).

Uit Figuur 2.8 blijkt ten slotte dat de verschillende programma's een iets andere verdeling hebben van de spreektijd over de partijen. Elk programma heeft zijn eigen profiel, en dat vertaalt zich in verschillende selecties van politieke sprekers. De algemene verhoudingen tussen partijen, sterk getekend door de machtslogica, blijven evenwel in alle programma's grotendeels overeind. Een uitzondering is de lage score voor Open VLD in de Afspraak op Vrijdag, waar de liberale stem eerder wordt vertolkt door Georges-Louis Bouchez, voorzitter van de MR.

Figuur 2.8: Spreektijd van Belgische politieke partijen per programma. Duiding 2024

Het is echter niet zo dat de duidingsprogramma's van de VRT de mening van een partij herleiden tot één persoon. Als we kijken naar de verhouding van het meest prominente partijkopstuk versus alle aandacht voor die partij, scoren de meeste partijen eerder laag. Zo gaat 17% van alle aandacht voor N-VA naar Theo Francken, die vooral door enkele langere gesprekken in de Afspraak op Vrijdag en Villa Politica het meest spreektijd kreeg van zijn partij. N-VA-voorzitter Bart De Wever domineerde echter wel in de extra verkiezingsprogramma's (zie deel 3). Bij de zuivere oppositiepartijen is er wel iets meer sprake van één kopstuk. Tom Van Grieken is goed voor één derde van de spreektijd voor zijn partij, in het geval van Raoul Hedebouw gaat het om bijna de helft van de spreektijd voor de PVDA. We komen hier later op terug als we inzoomen op de politici met de meeste spreektijd.

Tabel 2.1: Percentage spreektijd van de meest-sprekende politicus binnen partij ten op zichte van de totale spreektijd voor de partij

Partij	Persoon met grootst aandeel spreektijd binnen diens partij	Minuten spreektijd	Aandeel spreektijd binnen partij %
PVDA	Raoul Hedebouw	94,5	48,9%
Vlaams Belang	Tom Van Grieken	122,7	35,6%
cd&v	Sammy Mahdi	131,2	20,1%
N-VA	Theo Francken	123,2	17,3%
Groen	Petra De Sutter	69,9	16,3%
Open VLD	Paul Van Tigchelt	75,2	15,9%
Vooruit	Conner Rousseau	82,8	14,1%

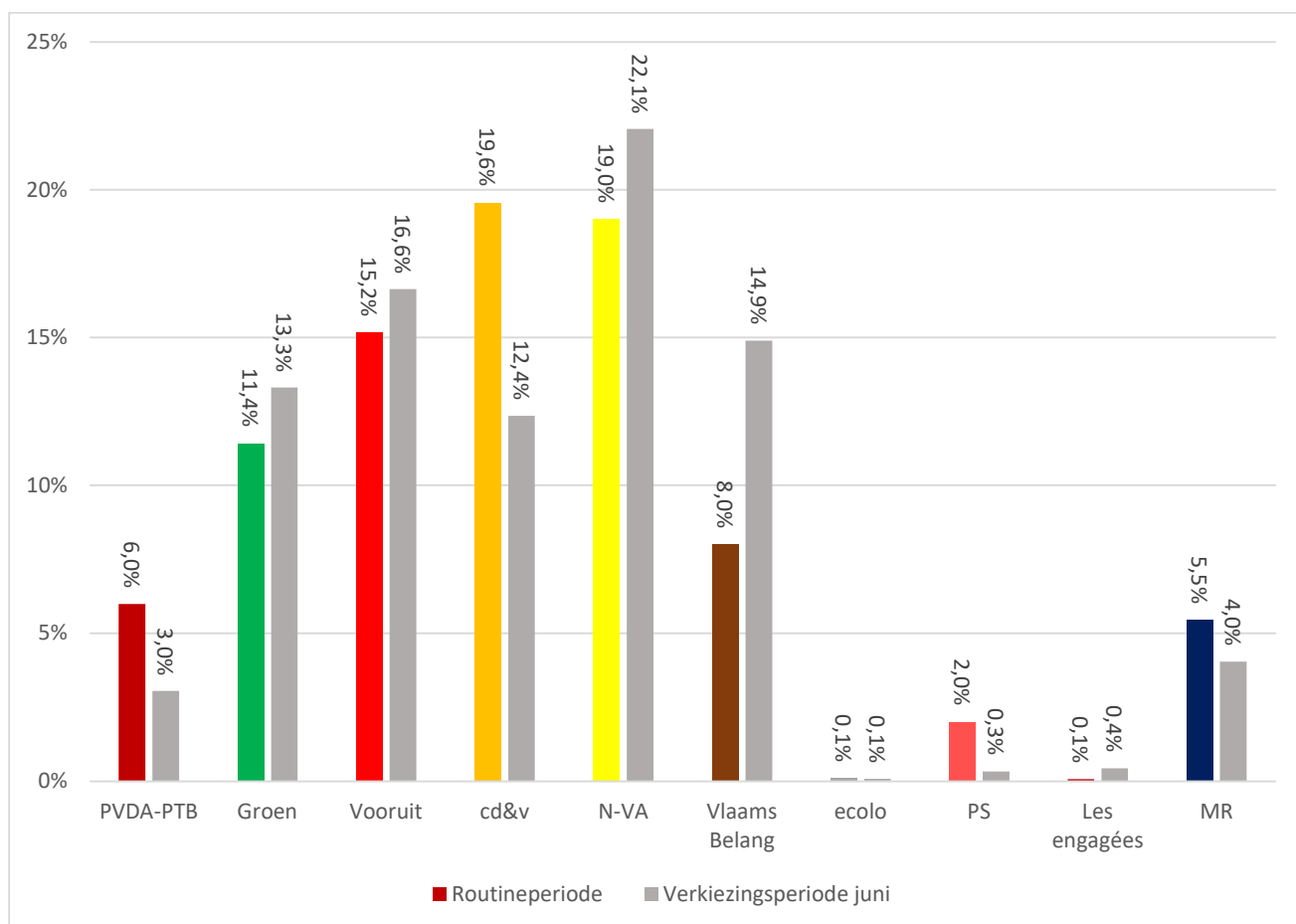
Leesvoorbeeld: Conner Rousseau krijgt met 82,8 minuten spreektijd 14,1% van de totale spreektijd van Vooruit

2.2.3. Verkiezingsperiode in duiding

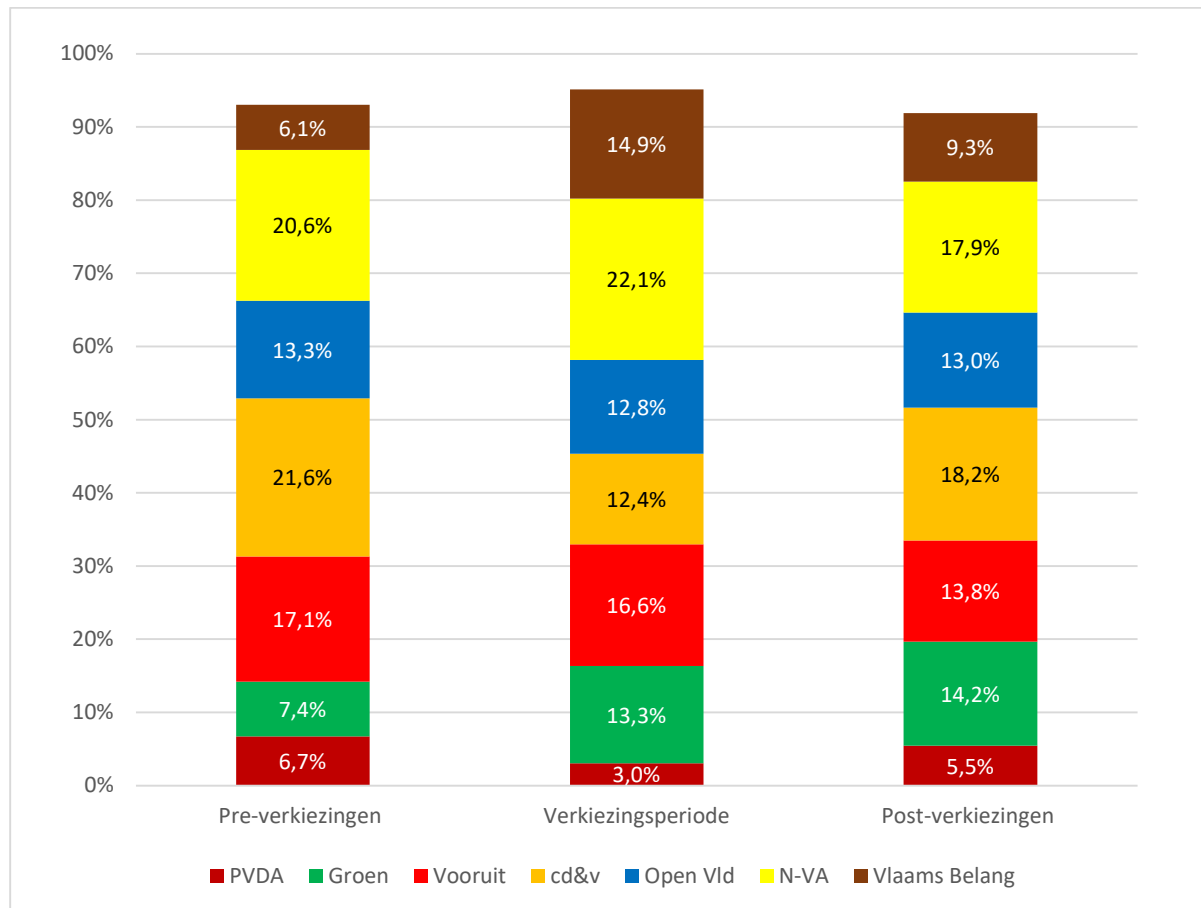
Heeft de verkiezingscampagne ook in de duidingsprogramma's een effect gehad op de spreektijd voor politici? Onderzoek toont aan dat verkiezingsperiodes doorgaans zorgen voor een evenwichtigere verdeling van media-aandacht tussen politieke partijen dan routineperiodes. Dat wordt ook door deze analyse bevestigd. We zien dat de verkiezingscampagne (6 weken voor 9 juni) een significante invloed heeft op de media-aandacht voor politieke partijen. Vooral het Vlaams Belang profiteert van een toename in mediabelangstelling. Tijdens de campagne was het Vlaams Belang plots de derde partij in termen van aandacht. Iets wat allicht ook te wijten is geweest aan de peilingen die de partij consequent als grootste partij van Vlaanderen uit de bus zagen komen. De aandacht voor een bestuurspartij als CD&V daarentegen, staat tijdens de verkiezingsperiode plots meer in verhouding tot haar electoraal gewicht, en de partij verliest als het ware haar 'machtsbonus'. In Figuur 2.9 zien we dat de machtslogica na de campagne terug meer begint te spelen, maar wel minder sterk als dat het geval was bij de nieuwsuitzendingen. Opvallend is ook dat de PVDA als oppositiepartij niet profiteert van de campagneperiode, maar integendeel in de aanloop naar 9 juni minder spreektijd krijgt. Iets wat wel gedeeltelijk wordt gecompenseerd in de extra verkiezingsprogramma's (zie deel 3 van het rapport).

We constateren verder dat VRT in deze periodes duidingsprogramma's aanpaste, onder andere met het initiatief KIES24. Verder waren er natuurlijk de extra verkiezingsprogramma's maar die analyseren we afzonderlijk in deel 3 van dit project.

Figuur 2.9: Spreektijd van Belgische politieke partijen verkiezingsperiode vs. Routineperiode.
Duiding 2024, n(Verkiezingsperiode juni)= 787 minuten, n(Routineperiode)=2.849 minuten.

Figuur 2.10: Spreektijd Vlaamse politieke partijen voor de verkiezingen, tijdens de verkiezingen (juni) en na de verkiezingen. Duiding, 2024, n=3643 minuten.

2.2.4. Spreektijd individuele politici

De spreektijd voor politici in duidingsprogramma's gaat, net zoals in de journaals, in de eerste plaats naar politici met een uitvoerend mandaat en naar de partijvoorzitters (zie Tabel 2.2; partijvoorzitters weergegeven in het blauw). Maar de verdeling is wel iets gelijkjer. Geen enkele politicus steekt er echt boven uit. Net als in het nieuws, en ook erg vergelijkbaar met de duidingsprogramma's van vorig jaar zijn het de partijvoorzitters die het meest aan bod komen. Zeven van de tien politici in de lijst waren (minstens tijdelijk) voorzitter van hun partij. Naast hun rol in de campagne speelt ook de Vlaamse en federale regering hier allicht een belangrijke rol. Daarmee lijken de partijvoorzitters (nog) in een verkiezingsjaar dé centrale actoren bij het duiden van het nieuws.

Hoewel N-VA voorzitter, Burgemeester van Antwerpen en later formateur, Bart De Wever in 2024 alomtegenwoordig leek, kreeg hij niet de meeste spreektijd. Er werd wel het vaakst over hem gesproken. Van alle actoren die niet spraken, was hij de persoon die het vaakst werd genoemd, namelijk 167 keer, wat 2% van de vermelde actoren vertegenwoordigt. Hij wordt in deze lijst gevolgd door Conner Rousseau, die 116 keer werd genoemd zonder daadwerkelijk te spreken.

Tabel 2.2: Spreektijd individuele politici in duidingsprogramma's, 2024; n = 3.782 minuten

		Minuten spreektijd	%	aantal optredens	Waarvan te gast
1	Sammy Mahdi <i>CD&V</i>	131,2	3,5%	65	22
2	Theo Francken <i>N-VA</i>	123,2	3,3%	26	18
3	Tom Van Grieken <i>Vlaams Belang</i>	122,7	3,3%	49	22
4	Georges-Louis Bouchez <i>MR</i>	110,3	3,0%	49	12
5	Annelies Verlinden <i>CD&V</i>	106,6	2,9%	31	20
6	Raoul Hedebouw <i>PVDA</i>	94,5	2,5%	30	18
7	Conner Rousseau <i>Vooruit</i>	82,8	2,2%	49	10
8	Bart De Wever <i>N-VA</i>	80,9	2,2%	62	5
9	Zuhal Demir <i>N-VA</i>	80,1	2,1%	25	13
10	Melissa Depraetere <i>Vooruit</i>	75,4	2,0%	33	13
11	Paul Van Tigchelt <i>Open VLD</i>	75,2	2,0%	27	14
12	Nadia Naji <i>Groen</i>	71,7	1,9%	27	13
13	Petra De Sutter <i>Groen</i>	69,9	1,9%	21	10
14	Jo Brouns <i>CD&V</i>	69,8	1,9%	22	15
15	Gwendolyn Rutten <i>Open VLD</i>	68,7	1,8%	25	16
16	Nicole De Moor <i>CD&V</i>	62,8	1,7%	19	10
17	Jos D'Haese <i>PVDA</i>	59,9	1,6%	20	11
18	Alexander De Croo <i>Open VLD</i>	58,4	1,6%	42	5
19	Elke Van den Brandt <i>Groen</i>	58,3	1,6%	15	8
20	Eva De Bleeker <i>Open VLD</i>	52,0	1,4%	16	10

Leesvoorbeeld: Sammy Mahdi sprak in totaal 131 minuten in alle duidingsprogramma's. Dit is goed voor 3,5% van alle spreektijd voor alle politici in duiding. Deze spreektijd is verdeeld over een totaal van 65 optredens (in beeld komen), waarvan hij 22 keer mee aan tafel zat als studiegast.

Wanneer we politici vergelijken met andere gasten in duidingsprogramma's dan valt het op dat verschillende journalisten vaak het woord krijgen. Het gaat dan niet enkel over de eigen journalisten van de VRT die als expert worden opgevoerd (Jan Balliauw en Inge Vrancken), maar ook om mensen zoals Isolde Van den Eynde (HLN) en Hannes Heynderickx (Nieuwsblad) die vooral in de Afspraak op Vrijdag worden uitgenodigd om mee de politieke week te overlopen. In totaal staan er 7 niet-politici in de top-20, terwijl dat er een jaar eerder nog maar 4 waren. Er blijft wel sprake van een erg grote spreiding over verschillende sprekers in de duidingsprogramma's, geen enkele actor krijgt meer dan 1,2% van de totale spreektijd.

Tabel 2.3. Personen met meeste spreektijd in duidingsprogramma's, 2024; n = 10.914 minuten

		Minuten spreektijd	%	aantal optredens	Waarvan te gast
1	Sammy Mahdi <i>CD&V</i>	131,2	1,2%	65	22
2	Isolde Van den Eynde <i>Journalist HLN</i>	125,3	1,1%	28	25
3	Theo Francken <i>N-VA</i>	123,2	1,1%	26	18
4	Tom Van Grieken <i>Vlaams Belang</i>	122,7	1,1%	49	22
5	Georges-Louis Bouchez <i>MR</i>	110,3	1,0%	49	12
6	Annelies Verlinden <i>CD&V</i>	106,6	1,0%	31	20
7	Raoul Hedebouw <i>PVDA</i>	94,5	0,9%	30	18
8	Jan Balliauw <i>Journalist VRT</i>	88,8	0,8%	20	19
9	Jonathan Holslag <i>Politicoloog VUB; Burgemeester</i>	84,6	0,8%	17	16
10	Conner Rousseau <i>Vooruit</i>	82,8	0,8%	49	10
11	Hannes Heynderickx <i>Chef Politiek Nieuwsblad</i>	82,3	0,8%	24	24
12	Inge Vrancken <i>Journalist VRT</i>	81,8	0,7%	17	16
13	Bart De Wever <i>N-VA</i>	80,9	0,7%	62	5
14	Zuhal Demir <i>N-VA</i>	80,1	0,7%	25	13
15	Melissa Depraetere <i>Vooruit</i>	75,4	0,7%	33	13
16	Paul Van Tigchelt <i>Open VLD</i>	75,2	0,7%	27	14
17	Rik Torfs <i>hoogleraar KU Leuven</i>	73,6	0,7%	18	18
18	Nadia Naji	71,7	0,7%	26	12

	<i>Groen</i>				
19	Rik Van Cauwelaert <i>Journalist</i>	70,3	0,6%	15	14
20	Petra De Sutter <i>Groen</i>	69,9	0,6%	21	10

Leesvoorbeeld: *Jonathan Holslag sprak in totaal 84,6 minuten in alle duidingsprogramma's, wat 0,8% is van alle spreektijd van alle actoren in duidingsprogramma's.*

3. Berichtgeving in verkiezingsprogramma's

3.1. Inleiding

Vorige jaren focusten we in deel 3 op inhoudelijke casussen en gingen we in groot detail na hoe de VRT, en de andere media, over deze casussen berichten (zie Bijlage 2: Codeboek interviewvragen). Voor 2024 gooien we het over en andere boeg en focussen we expliciet op de speciale verkiezingsprogramma's die de Vlaamse zenders in 2024 uitzonden. Noteer dat we enkel kijken naar de verkiezingsprogramma's naar aanleiding van de nationale verkiezingen in juni 2024, niet die naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen in oktober 2024. In Tabel 3.1 staan die programma's opgelijst.

Eerder dan de hele programma's te analyseren gaan we vooral in op de vragen die de betrokken politici voorgeschied krijgen van de journalisten of andere 'gelegenheidsvraagstellers'. Zo werden heel wat vragen gesteld door jongeren in het programma Eerste Keus (VRT) en kwamen heel wat vragen in de Verkiezingstafel (Play4) van externe experts. Al die vragen hebben we in detail gecodeerd. Soms wordt wel eens gezegd dat sommige partijen 'harder' of 'zachter' worden aangepakt door journalisten, en dan heeft dat vaak te maken met de manier waarop ze door journalisten bevestigd worden. Vandaar onze focus op de vraagstelling: het laat toe om op een andere manier naar onpartijdigheid te kijken, niet zozeer naar de mate waarin partijen aan bod komen maar hoe ze bevestigd worden door journalisten. We gebruiken in dit rapport vier vormen van vraagstelling die als meer kritisch kunnen worden gezien: onderbrekingen, herhalingen, vragen met expliciete kritiek, en leidende vragen. We interpreteren deze vormen van vraagstelling met de nodige voorzichtigheid aangezien de cijfers ook niet alles zeggen (een onderbreking kan op een vriendelijke of eerder brutale manier gebeuren).

In totaal waren er acht verschillende, speciale verkiezingsprogramma's met in totaal 39 verschillende afleveringen. In totaal werden in die acht programma's 2.712 vragen gesteld die specifiek waren aan één politicus of aan een groep politici. Sommige van die vragen zijn niet substantieel. Het gaat om vragen, vaak in het begin, die het gesprek in een goede sfeer moeten laten starten of die de politicus op hun gemak willen stellen zoals: "Hoe gaat het met u?" "Bent u hier goed geraakt". Die niet-substantiële vragen worden verder niet meegenomen, er blijven daarna 2.406 vragen over die we in onze analyses bekijken. Noteer dat het aantal vragen sterk verschilt van programma tot programma. Aan de Verkiezingstafel van Play4 werden niet minder dan 1.271 vragen gesteld, in Laat Kies was dit maar een vierde hiervan, namelijk 353 vragen. Ook gaan we in dit rapport weinig aandacht besteden aan het programma Het Grote Duel (VTM) wegens de uitzonderlijkheid en de onvergelykbaarheid van dat programma. Er werd slechts één Vlaamse politicus uitgenodigd, zijnde Bart de Wever (die tegen Paul Magnette werd gezet). In dit programma was Bart de Wever 20 minuten aan het woord. Mocht dit programma aan de analyse zijn toegevoegd zou het aandeel van de N-VA wel nog iets hoger liggen.

Tabel 3.1: Algemene informatie over geanalyseerde verkiezingsprogramma's

	Zender	Aantal afleveringen	Periode	Aantal vragen	Niet-Substantieel	Substantieel
Eerste Keus	VRT	5	26/05-05/06	152	31(20%)	121 (80%)
Laat Kies	VRT	10	03/06-08/06	353	59 (17%)	294 (83%)
Terzake Kies 24	VRT	10	31/05-08/06	401	20 (5%)	381 (95%)
Groot debat	VRT	1	08/06	100	1(1%)	99 (99%)
Verkiezingstafel	Play4	7	28/05-05/06	1271	149 (12%)	1.122 (88%)
Conclaaf	VTM	4	16/05-06/09	267	44 (17%)	223 (83%)
Het grote debat	VTM	1	04/06	112	1(1%)	111 (99%)
Het Grote Duel	VTM	1	18/05	57	2 (4%)	55(96%)

3.2. Spreektijd politici van de verschillende partijen

In het totaal telden we in deze programma's 811 minuten spreektijd voor alle Vlaamse partijen samen. De spreektijd voor Franstalige partijen nemen we niet mee; dit was enkel eenmaal Paul Magnette en eenmaal Georges-Louis Bouchez. Aangezien het voornamelijk eenmalige debatten waren, en of praatprogramma's waar één politicus per partij werd uitgenodigd, zijn het met name de kopstukken die overheersen in de weergave van de spreektijd per partij.

Tabel 3.2 geeft de totale spreektijd van de verschillende politieke partijen weer. Het gaat om het aantal minuten spreektijd dat iedere partij heeft gekregen als we alle seconden van totale spreektijd bij elkaar optellen. Het aantal minuten spreektijd ligt bij de zeven afleveringen van De Verkiezingstafel het hoogste (203 minuten). Ondanks dat vele moderatoren, journalisten en andere tafelgasten hier het woord hadden, werd er dus ook veel spreektijd aan de politici geschonken.

Tabel 3.2: Totale spreektijd per partij, per programma.

	PVDA	Groen	Vooruit	CD&V	Open Vld	N-VA	Vlaams Belang	N (min)
Eerste Keus	6.1%	8.9%	6.5%	13.8%	13.4%	17.2%	34.1%	61
Laat Kies	8.8%	8.3%	10.3%	15.5%	14.8%	23.2%	19.1%	156
Terzake Kies 24	5.5%	11.4%	16.6%	11.1%	16.4%	22.0%	16.9%	185
Groot debat (VRT)	13.0%	11.2%	11.5%	13.9%	15.6%	18.4%	16.5%	48
Verkiezingstafel	14.3%	13.3%	15.8%	12.3%	13.8%	17.6%	12.9%	203
Conclaaf	8.7%	13.2%	15.1%	9.7%	9.1%	26.2%	18.0%	98
Het grote debat (VTM)	14.6%	14.6%	14.3%	11.5%	15.1%	13.6%	16.5%	61
Totaal	9.9%	11.6%	13.8%	12.5%	14.2%	20.4%	17.7%	812

Tabel 3.2 geeft aan dat er verschillen zijn in spreektijd tussen programma's. Maar in elk programma komt elke partij aan bod. Verder is het zo dat de totale spreektijd eigenlijk relatief goed verdeeld is. De partij die het meest spreekt (N-VA, 20,4%) spreekt iets meer dan dubbel zoveel dan de minst sprekende partij (PVDA, 9,9%). Die verschillen in spreektijd tussen partijen zijn véél kleiner dan wat we in niet-verkiezingstijden in nieuws en duiding vinden (zie Figuur 3.1).

Wanneer we voor de zenders bekijken welke politici het meest aan het woord zijn is dat voor VRT (Laat Kies, Terzake, Groot Debat, Eerste Keus): Bart De Wever (38 minuten), Tom Van Grieken (34 min), en ten derde Petra De Sutter (28 minuten). Andere kopstukken kregen minder aandacht: Sammy Mahdi (24 minuten), Melissa Depraetere (17 minuten), Raoul Hedebouw (16 minuten) en Tom Ongena (8 minuten). Melissa Depraetere deelde soms de tijd voor haar partij met Conner Rousseau (11 minuten) en bij Open VLD kwam premier De Croo veel aan het woord (23 minuten). Bij VTM/ Play4 wat Verkiezingstafel, Conclaaf, Het Grote Debat was, kreeg Bart De Wever maar liefst 70 minuten spreektijd. Bovendien tellen we zijn spreektijd in Het Grote Duel met Paul Magnette hier nog niet in mee. Verder kregen ook Van Grieken (54 minuten) en Petra De Sutter (49 minuten) heel wat spreektijd bij de commerciële zenders.

Tabel 3.3 hieronder aggregiert de spreektijd van de verschillende Vlaamse partijen in de verschillende programma's. We tonen telkens, ook in de analyses hieronder, de twee grote debatten omdat die hetzelfde format hebben en dus perfect vergelijkbaar zijn; we doen de optelling van alle andere programma's op de openbare en de commerciële zenders zonder Het Grote Duel mee te nemen. Dus onder 'VRT totaal' zitten Eerste Keus, Laat Kies en Terzake Kies 24 en onder 'VTM/Play 4 totaal' zitten Verkiezingstafel en Het Conclaaf.

Tabel 3.3: Spreektijd partijen in verkiezingsprogramma's, n=812 minuten spreektijd.

	PVDA	Groen	Vooruit	Cd&v	Open Vld	N-VA	Vlaams Belang
VRT Debat	13.0%	11.2%	11.5%	13.9%	15.6%	18.4%	16.5%
VTM Debat	14.6%	14.6%	14.3%	11.5%	15.1%	13.6%	16.5%
VRT totaal	6.9%	9.8%	12.6%	13.2%	15.3%	21.7%	20.4%
VTM/Play4 Totaal	12.5%	13.3%	15.6%	11.5%	12.3%	20.4%	14.6%
Totaal	9.9%	11.6%	13.8%	12.5%	14.2%	20.4%	17.7%

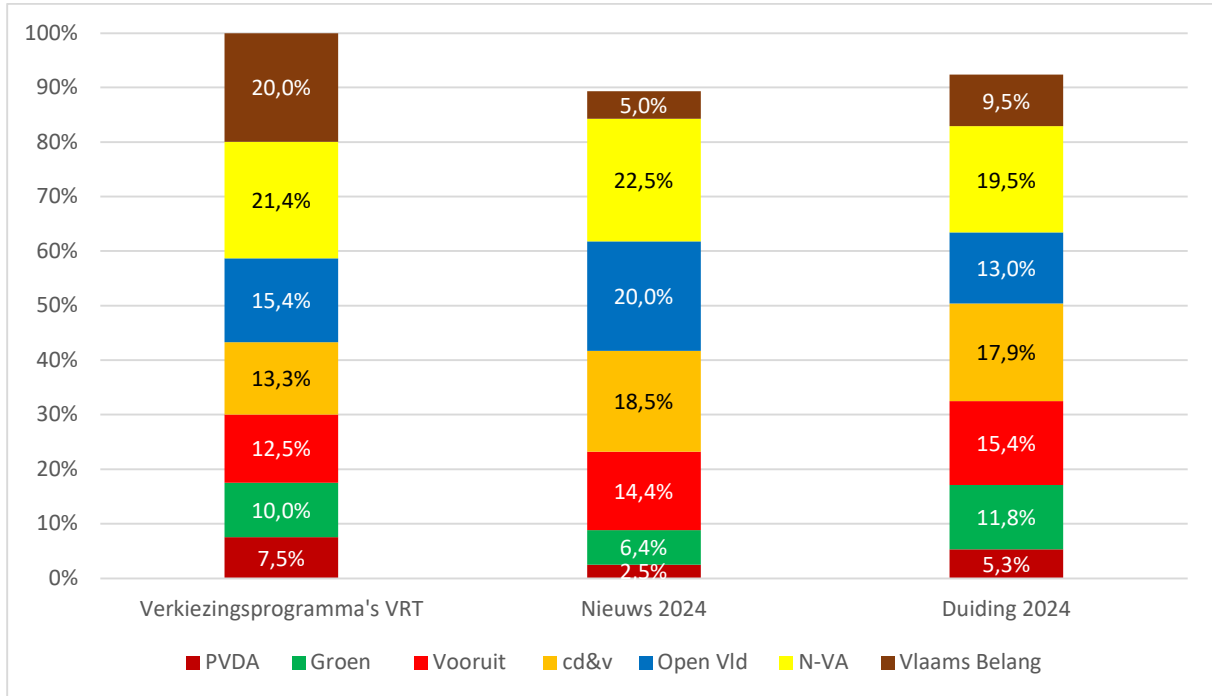
Beide debatten zijn zeer gelijklopend op beide zenders. Meer dan een handvol percenten zijn de verschillen niet. Ook valt op dat de kleinere partijen in de debatten zo goed als evenveel tijd krijgen dan de grotere partijen.

Als we dan naar de totale verkiezingsberichtgeving op de openbare omroep en de commerciële omroepen kijken, dan zien we wat grotere verschillen. PVDA krijgt meer tijd op de commerciële zenders en Vlaams Belang meer op de openbare omroep; de andere verschillen zijn kleiner. Met uitzondering van PVDA en Groen op VRT krijgen alle partijen steeds meer dan 10% van de spreektijd, en alleen N-VA (op beide zenders) en Vlaams Belang (op VRT) krijgen meer dan 20% toebedeeld. Als je naar alle spreektijd samen kijkt, dan staat N-VA op de eerste plaats en Vlaams Belang op de tweede. Van alle partijen kreeg PVDA het minste spreektijd.

Figuur 3.1 hieronder vergelijkt de spreektijd alleen voor VRT in 2024 en vergelijkt nieuws (516 minuten), duiding (3.643 minuten) en de speciale verkiezingsprogramma's (459 minuten). De grafiek

van VRT verkiezingsprogramma's gaat tot 100%, aangezien we hier de Vlaamse partijen nemen die in Terzake, Laat Kies, Eerste Keus en Het Groot Debat zijn voorgekomen.

Figuur 3.1: Spreektijd politici in 2024 in verkiezingsprogramma's VRT, nieuws en duiding.

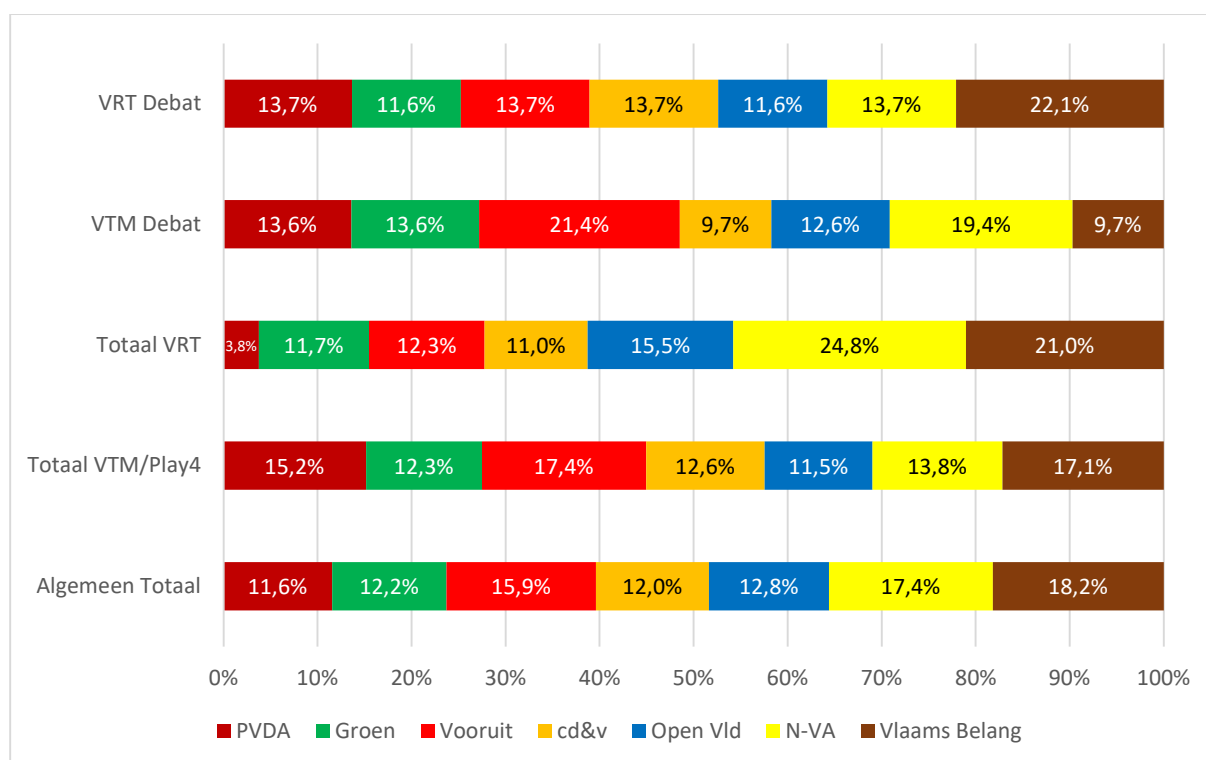

Wat onmiddellijk opvalt, is de veel meer gelijke verdeling van de aandacht voor de partijen in de verkiezingsprogramma's. Terwijl nieuws en duiding door de actualiteit en door de relevantie van bijvoorbeeld regerings- en oppositiepartijen wordt gedreven, is dat bij verkiezingsprogramma's veel minder het geval. De verschillen tussen de partijen zijn veel kleiner. Opvallend is vooral de hoge score van Vlaams Belang. Vooral in het nieuws kwam de partij relatief weinig (maar meer dan vroeger) aan bod (zie eerder) en in duiding was dat al wat meer het geval. Maar in de verkiezingsprogramma's zien we een grote aanwezigheid van het Vlaams Belang, alleen N-VA mag langer praten.

3.3. Aantal vragen aan politici van de verschillende partijen gesteld

Een tweede indicator van de kwantitatieve aandacht voor de verschillende partijen in de verkiezingsprogramma's is kijken naar het aantal vragen dat elke partij voorgeschiedeld kreeg. We moeten hier natuurlijk wat mee opletten, want als een partij bijvoorbeeld gemiddeld langere antwoorden geeft, dan zullen er wellicht ook minder vragen gesteld worden aan die partij. In totaal zijn er 2.188 vragen gesteld die specifiek gericht zijn naar één bepaalde politicus; soms worden vragen aan verschillende politici samen gesteld. Figuur 3.2 bevat de data voor de twee specifieke debatten en dan voor alle programma's van de twee types omroepen samen geteld. Opnieuw is Het Grote Duel weggelaten.

Figuur 3.2: Aantal vragen gesteld per partij

De twee debatten waren gelijkaardig, het aantal vragen voor deze of gene partij was niet heel sterk verschillend. Opvallend is dat het VTM-debat meer vragen in petto had voor Vooruit terwijl het VRT-debat meer vragen aan het adres van Vlaams Belang stelde. N-VA kreeg meer vragen op het VTM- dan op het VRT-debat.

Als we dan naar de totalen per type zender kijken, dan is er eigenlijk maar één opvallende vaststelling, en dat is het kleine aantal vragen gericht naar PVDA op de VRT. We zagen al eerder dat PVDA minder spreektijd kreeg op de verkiezingsprogramma's van VRT (zie Tabel 3.3) en nu zien we dat het aantal vragen gericht aan deze partij ook een stuk lager ligt. Voor de rest zijn er natuurlijk verschillen tussen de zenders maar die zijn niet echt groot, met uitzondering misschien van de vaststelling dat N-VA op de VRT heel wat meer vragen kreeg dan op VTM. Noteer dat in Tabel 3.3 die de spreektijd registreerde N-VA niet direct meer spreektijd kreeg op VRT; dus we kunnen alleen maar vaststellen dat binnen dezelfde spreektijd op VRT N-VA meer vragen kreeg.

3.4. Onderbrekingen van politici

In dit rapport bespreken we vier verschillende types vragen die we als 'kritisch' kunnen beschouwen en we gaan na in welke mate sommige partijen meer met dat soort van kritische vragen worden geconfronteerd. Het eerst type van kritische vragen zijn de onderbrekingen van de politici. Onderbrekingen worden gedefinieerd als elke tussenkomst van de journalist die de lopende zin, het narratief of het argument van een politicus onderbreekt met een vraag. Wanneer een journalist erin faalt zijn of haar tussenkomst door te zetten en de politicus ongehinderd verder spreekt, wordt dit niet als een onderbreking gecodeerd.

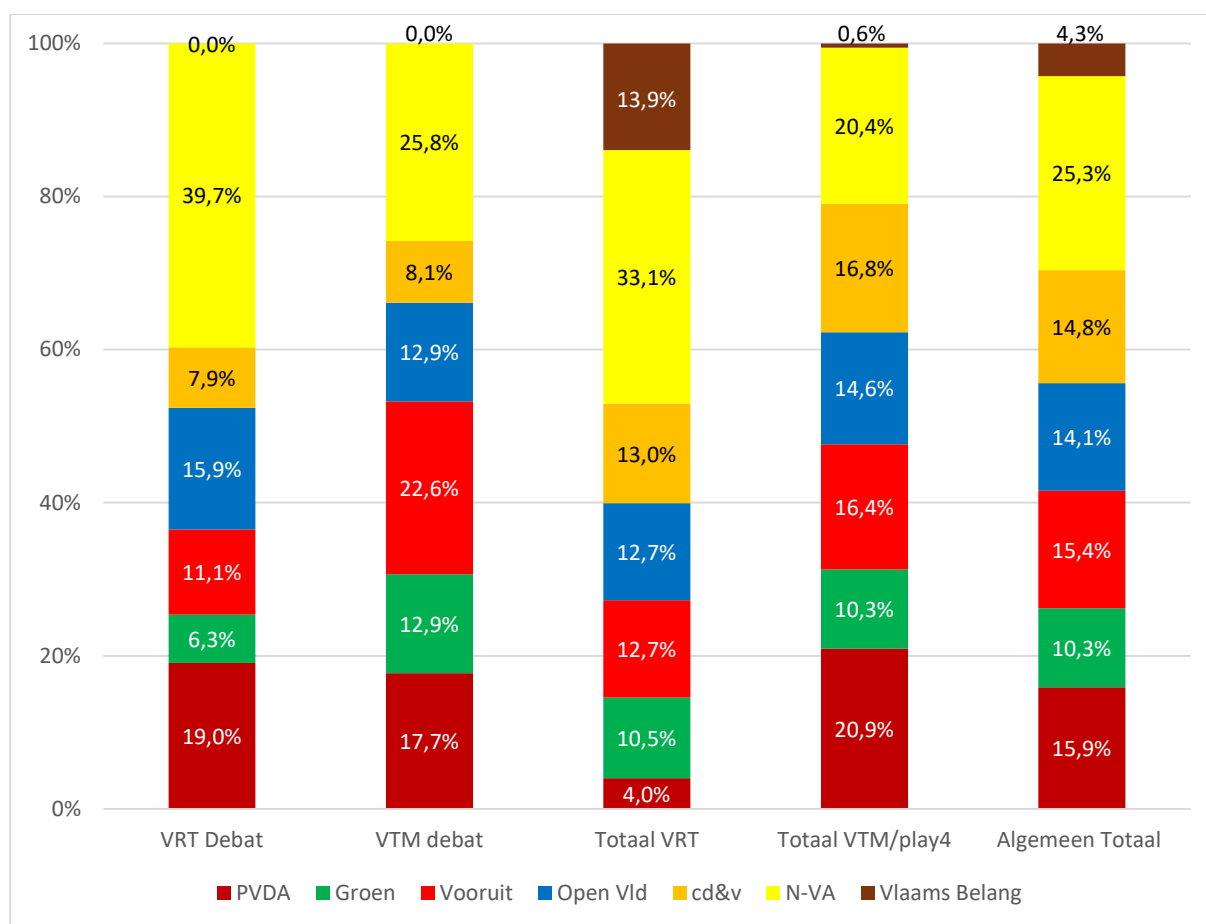
Politici worden vaak onderbroken door de moderator/interviewer terwijl ze nog bezig zijn met hun uitleg. Als bepaalde partijen véél meer onderbroken zouden worden dan andere zou dat een indicator kunnen zijn van het feit dat die partij meer kritisch wordt aangepakt. Natuurlijk is het zo dat onderbrekingen ook worden uitgelokt door de politicus/spreker zelf. Als die niet stopt met praten en

bijvoorbeeld ook naast de vraag antwoordt, dan is het normaal en getuigt het net van goede journalistiek om die politicus dan te onderbreken. Hier weten we niet welk soort van spreken van een politicus een onderbreking uitlokt. Een afwezigheid van onderbrekingen kan dus zowel wijzen op een journalist die minder assertief tracht tussen te komen, als op een politicus die dominant het woord blijft nemen en zijn betoog voortzet. Getraide politici, die we vooral zien in Het Groot Debat (VRT) en Het Grote Debat (VTM), zijn immers beter in het doorduwen van hun narratief en blijven sneller door interventies van de journalist heen praten. In dit rapport gaan we eenvoudigweg na in welke mate de politici van alle partijen onderbroken werden in de verkiezingsprogramma's op de VRT en op de twee commerciële zenders.

We merken als eerste het verschil op in de mate waarin journalisten pratende politici onderbreken. In sommige programma's zijn meer dan de helft van de vragen onderbrekingen; dat is zo in de twee grote debatten (66% onderbrekingen op VRT en 60% op VTM). Maar andere programma's bevatten dan weer veel minder onderbrekingen. Eerste Keus op VRT bijvoorbeeld, daar was maar 27% van de vragen een onderbreking. Gemiddeld over alle programma's heen zijn er 1.145 onderbrekingen op 2.188 vragen, zijnde 52%.

Figuur 3.3. geeft het aandeel onderbrekingen weer van de politici van alle partijen binnen alle onderbrekingen binnen de desbetreffende verkiezingsprogramma's. Bijvoorbeeld, van alle onderbrekingen van politici tijdens het VRT debat, dat waren er in totaal 63, waren er 19% die 'tegen' PVDA gericht waren. Noteer dat er in het VTM-debat 62 onderbrekingen waren, op de andere VRT-programma's 323 en de andere VTM/Play4-programma's 697.

Figuur 3.3.: Onderbrekingen per partij en per type programma.

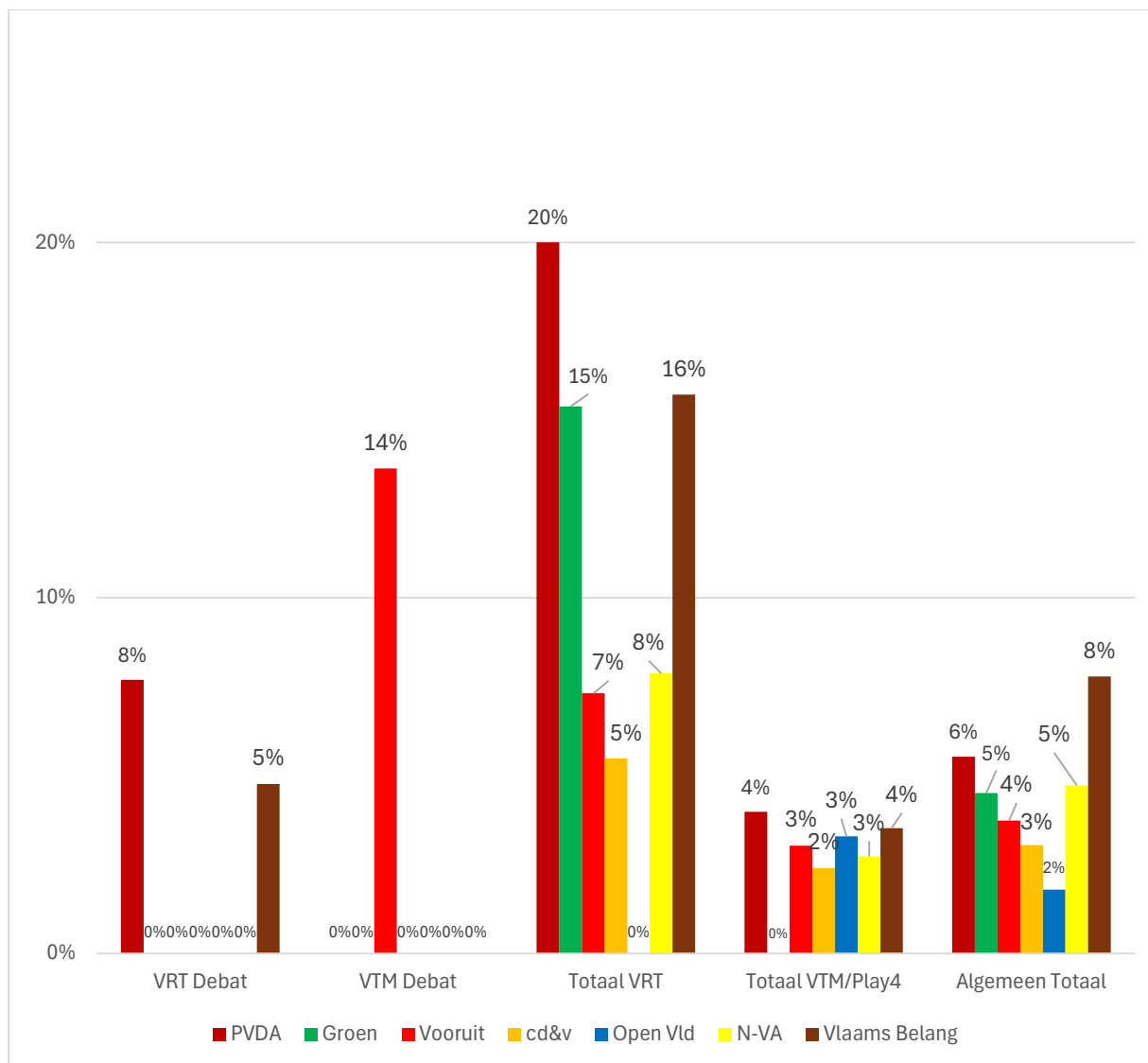
Over alle programma's van beide zenders heen zie je dat N-VA-politici het meest worden onderbroken, en Vlaams Belang-politici het minst. Opvallend is dat vaker op VRT, met name in het debat maar ook in de andere programma's, N-VA politici worden onderbroken. In deze debatprogramma's speelde Bart De Wever een dominante rol, waarbij hij herhaaldelijk werd onderbroken door de interviewer met als expliciete bedoeling om hem tot concrete uitspraken over zijn beleidsvoornemens te dwingen. Op VTM wordt het Vlaams Belang quasi nooit onderbroken, op VRT gebeurt het wel maar nooit in het debat. In debatprogramma's maakte Tom van Grieken ondanks pogingen tot tussenkomst door de journalist vaak zijn punt gewoon verder af; hij liet zich niet onderbreken. Buiten N-VA (meer) en Vlaams Belang (minder) worden bijna alle partijen ongeveer even vaak (succesvol) onderbroken.

3.5. Herhalingen van de vraag aan een politicus

Een andere vorm van kritische vraagstelling is het herhalen van dezelfde vraag (zie Figuur 3.4). Soms gebeurt dat expliciet en zegt de journalist dat zijn/haar vraag wordt herhaald, soms is het impliciet maar wordt dezelfde vraag wel gewoon opnieuw gesteld. We beschouwen dat ook als een vorm van een meer doortastende interviewpraktijk omdat de boodschap wordt meegegeven dat de politicus niet op de vraag heeft geantwoord. In totaal hebben we 104 herhaalde vragen aangetroffen onder de 2.188 vragen in totaal, dat is dus 5%.

De meeste herhalingen van vragen zaten in Terzake, 32 herhalingen of 9% van het aantal vragen waren herhalingen. Ook De Verkiezingstafel (29) en Laat Kies24 (26) bevatten wel wat herhalingen aan de politicus. VRT Debat had slechts 2 herhalingen en het VTM Debat geen enkele. Figuur 3.4. geeft het aandeel herhaalde vragen per partij en programma.

Figuur 3.4.: Herhaalde vragen per partij en per type programma

In de twee debatten op de twee zenders zaten weinig herhaalde vragen, op VRT kregen alleen PVDA en Vlaams Belang er mee te maken, op VTM alleen Vooruit. Voor de rest is het herhalen van vragen duidelijk iets dat veel meer op VRT gebeurt dan op VTM. Op VTM komt het heel weinig voor met per partij zeer kleine percentages van minder dan 4%. Op VRT wordt het veel meer toegepast in de verkiezingsprogramma's en zijn deze kritische vragen gefocust op drie partijen: PVDA, Vlaams Belang en Groen. De andere partijen worden minder op deze manier aangepakt, Open Vld kreeg geen enkele herhaalde vraag.

Opnieuw is het van belang om te nuanceren omdat het herhalen van de vraag alleen een optie is als de politicus in kwestie niet op de vraag heeft beantwoord. Dus het kan zijn dat de politici van sommige partijen wat meer rond de pot draaien of de vraag ontwijken dan politici van andere partijen. Het zou dan ook logisch zijn dat zulke politici meer herhaalde vragen voorgeschoteld krijgen. Echter, de vaststelling dat sommige programma's en zenders meer herhaalde vragen gebruiken, doet vermoeden dat het herhalen van een vraag niet alleen een kwestie is van de politicus die niet antwoordt maar ook van de journalist die dat niet-antwoorden niet laat passeren.

3.6. Vragen met expliciete kritiek op de partij of politicus

Journalisten stellen soms vragen die negatieve kritiek op de politicus of partij die ze interviewen inhouden. Het is evident dat we zulk type van vragen als kritische vragen kunnen typeren. We hebben die vragen apart gecodeerd. Hier zijn een paar voorbeelden van zulke vragen:

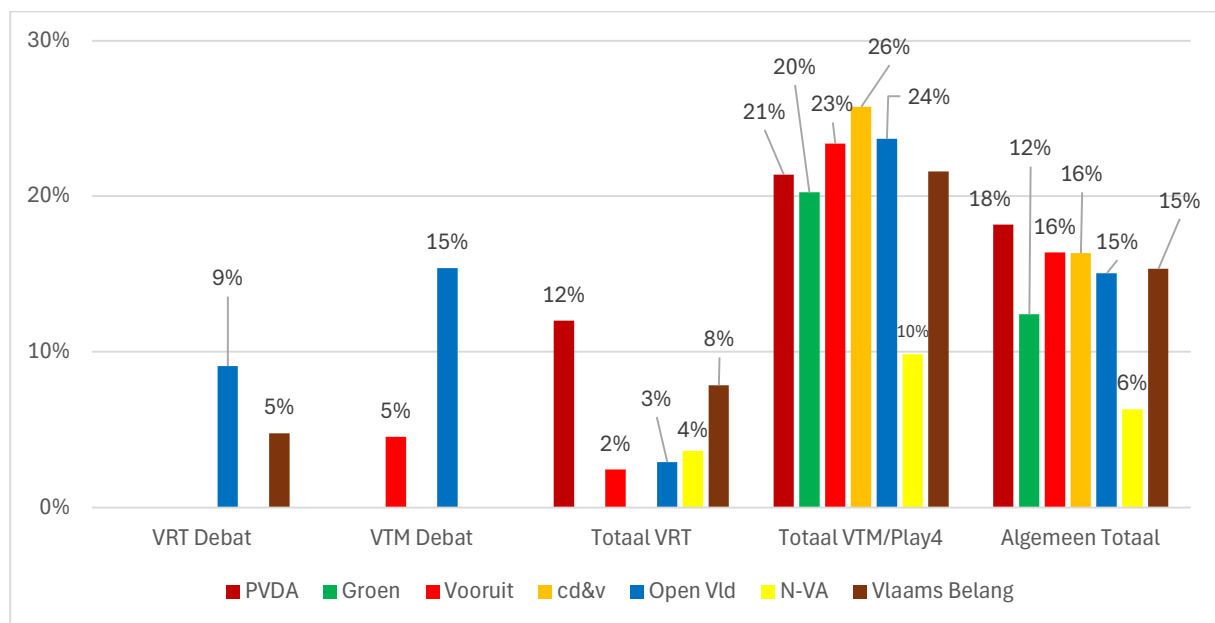
- “Maar wil je concreter zijn? Waarom is het in dat jaar niet gebeurd door jullie? Alle partijen hebben gezegd dat het moet en zal veranderen. En de steekvlam rond die pensioen was voorbij. En er is niks gebeurd.” (De Verkiezingstafel, vraag aan Vooruit).

- “Vlaams Belang geeft zo'n 1,7 miljoen euro per jaar aan Facebook en Instagram, die Amerikaanse sociale-mediareus. Eigenlijk, Europees vergeleken, staan jullie helemaal aan de top. Uiteindelijk komt dat van het belastinggeld dat naar jullie partij gaat. Is dat niet bijzonder veel geld, ook als je dat Europees vergelijkt?” (Eerste Keus, vraag aan Vlaams Belang).

In totaal bevatten 310 van de substantiële vragen die gesteld worden één of andere vorm van kritiek op de geïnterviewde. Op een totaal van 2.188 vragen betekent dit dat ongeveer 14% van de gestelde vragen zulke kritiek-vragen zijn.

De verschillen tussen de programma's zijn groot, in elke programma wordt er een andere journalistieke stijl gehanteerd. In Het Conclaaf bevatte niet minder dan 24% van de vragen kritiek op de geïnterviewde en in De Verkiezingstafel was dat 20%. Het Groot Debat van VRT bevatte echter maar 2 vragen met kritiek (2%) en Het Grote Debat van VTM ook maar 4 (4%). De onderstaande figuur geeft het aandeel van alle vragen naar een bepaalde partij die kritiek bevatte.

Figuur 3.5: Aandeel vragen per partij dat kritiek bevatte ten aanzien van de partij.

In beide grote debatten zijn er erg weinig vragen die kritiek op de partij geven, op VRT kregen alleen Open Vld en Vlaams Belang zo'n vragen op VTM alleen Vooruit en Open Vld. In de andere verkiezingsprogramma's is het stellen van kritiek-vragen echter wel een meer courante praktijk. Zeer opvallend is dat vooral in de verkiezingsprogramma's op beide commerciële zenders heel regelmatig negatieve dingen voor de voeten van hun politieke gasten gooien, terwijl dat bij VRT veel minder het geval is; de verschillen zijn bijzonder uitgesproken.

Per partij bekeken en kijkend naar de totalen van VRT en VTM/Play4 is het zo dat bepaalde partijen meer de dans ontspringen dan anderen. Op VRT kregen Groen en cd&v geen enkele vraag die kritiek bevatte, de partij die het meest *adversarial* werd aangepakt was PVDA. Op VTM/Play4 kregen alle partijen er ongeveer evenveel mee te maken, behalve N-VA die er het minst werd mee geconfronteerd.

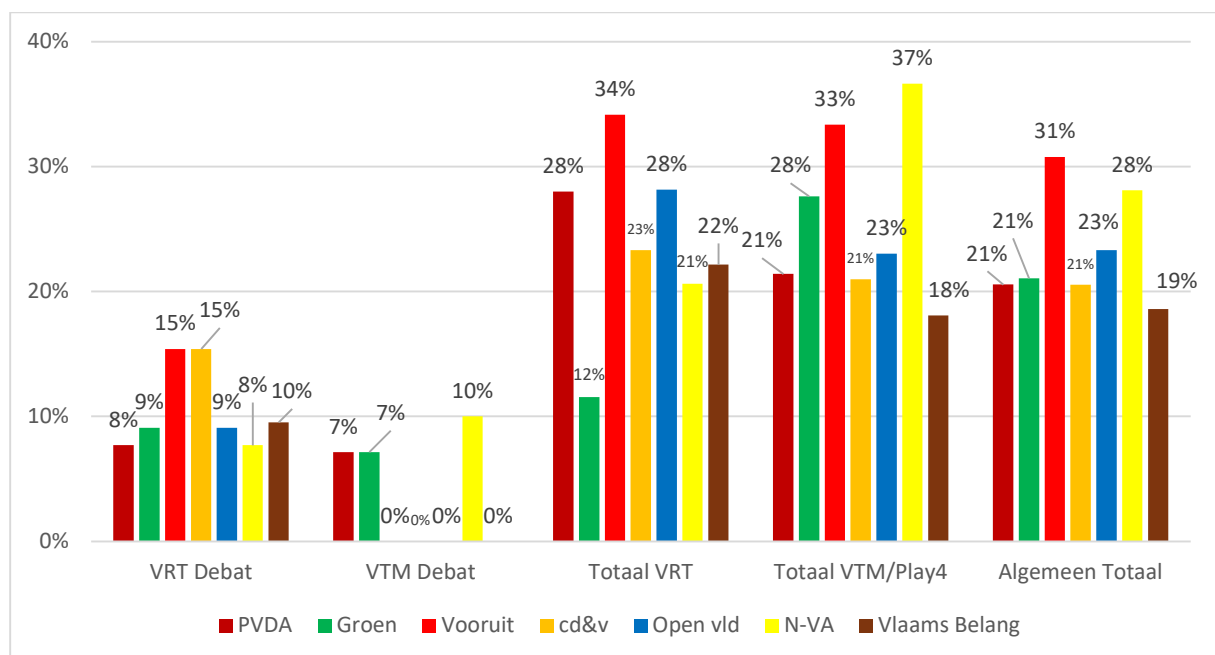
3.7. Leidende vragen

Een vierde en laatste indicator van een meer kritische aanpak is het gebruik van zogenaamd 'leidende' vragen. Vragen zijn leidend als ze de antwoordmogelijkheden sterk inperken en dus niet open zijn. Er wordt dus een bepaald antwoord gesuggereerd in de vraag. Een eerste soort leidende vraag is door een stelling of standpunt in de vraag de verwikkelen, dat het antwoord naar een bepaalde richting duwt (positief of negatief). Bijvoorbeeld: "Moet het onderwijs en het personeel dat dan doen? Maar die zijn nu al overgevraagd." De geïnterviewde wordt verwacht 'nee' te antwoorden op deze vraag, aangezien de journalist stelt dat het onderwijspersoneel ondervraagd is en de politicus dus onrechtstreeks kritiek krijgt als die 'ja' zou antwoorden. De tweede soort leidende vragen is subtieler en de sturing zit meer in het gebruik van specifieke woorden zoals, 'dan niet', 'toch', 'hé'. Bijvoorbeeld "Ja, er kan van alles gebeuren. Maar dat zou *toch* heel straf zijn?"

In totaal waren, over alle programma's en partijen heen, 543 van de 2.188 substantiële vragen van het leidende type (25%), het is dus een zeer vaak gebruikte journalistieke techniek. De twee debatten op VRT en VTM bevatten veel minder leidende vragen dan de andere programma's. Net zoals de uitgesproken kritische vragen, kwamen de meeste leidende vragen van De Verkiezingstafel, 307 vragen waren hier kritisch van de 1122 vragen aan politici gesteld. Daarnaast bevatte ook Terzake opnieuw heel wat leidende vragen, immers 100 of 29% van het totaal aantal vragen naar politici was leidend. Het Grote Debat van VTM bevatte slechts 4 leidende vragen, en die van VRT slechts 10.

Figuur 3.6. geeft het aantal leidende vragen weer voor de twee grote debatprogramma's en voor alle programma's per type zender samen.

Figuur 3.6: Aandeel leidende vragen per programma en partij

Ondanks het lage niveau aan leidende vragen in de twee grote debatten, is het toch iets wat op VRT vaker gebeurde in het debat dan bij VTM. Er zit niet echt een patroon in qua partijen in de debatten.

Voor de algemene VRT-programma's versus die van de commerciële zenders zien we verschillen tussen partijen, maar alle partijen krijgen leidende vragen. In totaal Vooruit en N-VA het meest. Er zijn ook verschillen tussen de zenders. Bij de VRT verkiezingsprogramma's kregen Vooruit, Open Vld en PVDA de meeste leidende vragen. Op VTM/Play4 waren dit N-VA, Vooruit en Groen. Bij VRT waren dit twee regeringspartijen die niet verrassend leidende vragen kregen over het gevoerde beleid. PVDA kreeg dan eerder leidende vragen over de manier waarop ze scoren in de peilingen, alsook het beleid dat ze van plan zijn te voeren mochten ze deelnemen aan de macht. In Het Conclaaf lag de focus sterk op Bart De Wever, met meerdere leidende vragen over zijn mogelijke bereidheid tot samenwerking met Vlaams Belang. Ook Vooruit kwam onder druk te staan, waarbij de partij scherp werd ondervraagd naar aanleiding van eerdere uitspraken van partijvoorzitter Conner Rousseau. Opvallend is dat Vlaams Belang van alle partijen het minst aantal leidende vragen krijgt. Wat gedeeltelijk kan verklaard worden omdat ze weinig verantwoording hebben af te leggen over het beleid.

3.8 Conclusie verkiezingsprogramma's en vraagstelling

Wat leren we uit de analyse van de verkiezingsprogramma's en meer bepaald onze gedetailleerde codering van de vraagstelling? We vatten onze conclusies samen in een aantal punten.

- Verkiezingsprogramma's zijn van een andere orde dan de normale nieuwsuitzendingen en duidingsprogramma's. Terwijl de regeringspartijen in normale tijden ruimschoots de oppositiepartijen in aandacht overtreffen, is dat tijdens verkiezingen anders. De nieuwszenders worden zich meer bewust van de gelijke behandeling van partijen en de spreektijd tussen de partijen wordt plots veel evenwichtiger. Het verschil tussen regering en oppositie, en het vooral het verschil met de radicale oppositiepartijen, wordt dan veel kleiner. Zowel Vlaams Belang (19,5%) als PVDA (7,4%) kregen in de verkiezingsprogramma's op VRT beduidend meer aandacht dan in het nieuws en de duiding van VRT in hetzelfde jaar 2024.
- De beste vergelijking die we kunnen maken tussen VRT en de andere zenders is kijken naar de twee grote debatten; want die hebben dezelfde opzet en min of meer dezelfde duur. In die directe vergelijking zien we niet zo veel verschil tussen de beide zenders. N-VA werd meer onderbroken op VRT, Vooruit op VTM; in beide debatten werden vragen zelden herhaald; in beide debatten bevatten de vragen niet veel kritiek op de partij die werd bevraagd. Het enige systematische verschil lijkt te zijn dat er op het VRT debat heel wat meer leidende vragen werden gesteld dan op het VTM-debat. Maar die leidende vragen op VRT viseerden niet bepaald één of enkele partijen.
- Elke zender hanteert gedeeltelijk een andere stijl qua vraagstelling. In de verkiezingsprogramma's zonder de debatten worden politici op VTM/Play4 meer onderbroken dan op VRT en bevatten de vragen vooral veel vaker expliciet kritiek op de adressant dan vragen die op VRT worden gesteld. Beide zenders gebruiken even vaak leidende vragen. Maar VRT-journalisten herhalen hun vragen iets meer. Dat duidt dus op een andere journalistieke aanpak maar met enige voorzichtigheid durven we wel stellen dat VRT een iets voorzigtigere of minder *adversarial* journalistieke stijl beoefent dan de verkiezingsprogramma's op de commerciële zender. Maar, het valt wel op dat deze hardere aanpak op de commerciële zenders niet kwam van de 'klassieke' politieke journalisten, maar eerder van 'outsiders'. In Het Conclaaf nam televisiemaker Eric Goens die vrijere rol op, aan de Verkiezingstafel ging het om mensen als Walter Damen (advocaat), en Stijn Baert (professor), maar voornamelijk Linda De Win (voormalig VRT journaliste) die er de kritische vragen stelden.

- De belangrijkste kwestie is wat onze detailanalyse van de vraagstelling ons leert over de partijdigheid of onpartijdigheid van de VRT-berichtgeving tijdens de campagne. We zien geen indicaties van een verschillende aanpak ten aanzien van de Vlaamse politieke partijen. De vier types kritische vragen samennemend, is het zeker niet zo dat één bepaalde partij systematisch wordt gevisieerd of bevoordeeld. We zien geen sporen van het feit dat het Vlaams Belang systematisch kritischer zou worden aangepakt in de verkiezingsberichtgeving, noch op VRT, noch op VTM/Play4. Het Vlaams Belang wordt niet meer onderbroken (of laat zich niet onderbreken), het krijgt niet veel meer herhaalde vragen dan andere partijen, het krijgt niet meer kritiek in de vraag, en het wordt niet meer geconfronteerd met leidende vragen. Onze conclusies voor de andere radicale partij PVDA is niet sterk verschillend. De partij wordt niet meer onderbroken (op VRT zelfs weinig), krijgt ietwat meer herhaalde vragen, maar wordt niet meer met vragen die kritiek bevatten geconfronteerd en krijgt niet meer leidende vragen. Voor de andere partijen is het beeld gelijkaardig; voor sommige parameters scoort een partij hoog, bijvoorbeeld het aantal onderbrekingen jegens N-VA, maar dezelfde partij scoort dan weer veel lager op andere parameters, bijvoorbeeld het klein aantal vragen met kritiek tegenover dezelfde N-VA.

Algemene conclusie

In dit onderzoek naar de berichtgeving van de VRT in 2024 vanuit het perspectief van onpartijdigheid gingen we uitgebreid in op de nieuwsberichtgeving in de 19u journaals, de duidingsprogramma's van de VRT en uitzonderlijk ook op de extra verkiezingsprogramma's op televisie. 2024 was een verkiezingsjaar, met twee verkiezingscampagnes en heel wat aandacht voor de regeringsvorming, en dat heeft een duidelijke invloed op de bevindingen.

Onze analyse van de journaals op VRT en VTM en van duidingsprogramma's op VRT in 2024 levert een aantal resultaten op die grotendeels overeenstemmen met onze eerdere rapporten. De zogenaamde machtslogica bepaalde opnieuw de berichtgeving. De Vlaamse nieuwsmedia hebben net als de voorbije jaren een sterke focus op het beleid en op politici met een uitvoerend mandaat. Toch was de machtslogica minder dominant dan de vorige jaren, en lag de focus minder op de regering en ministers. Vlaamse en federale ministers krijgen nog steeds veel aandacht, maar er ging dit jaar opvallend veel aandacht naar de partijvoorzitters, die veelal ook het boegbeeld zijn voor hun partij in de campagne.

De meest duidelijke invloed van de verkiezingen toont zich in de gewijzigde aandacht voor de twee radicale partijen die op alle niveaus in de oppositie zaten. In 2024 komen PVDA en vooral Vlaams Belang opmerkelijk meer aan bod dan in de voorbije jaren. In 2023 was op VRT het aandeel van deze partijen in het nieuws al gestegen (Vlaams Belang van 1,6% naar 3,2% en PVDA van 0,7% naar 1,4%). In de duidingsprogramma's van VRT steeg de spreektijd voor Vlaams Belang politici van 4% in 2022 naar bijna 7% in 2023. De PVDA zag haar spreektijd licht toenemen tot 3%. In het verkiezingsjaar 2024 is de toename in spreektijd opvallend, met name in verkiezingstijd. In het nieuws stijgt Vlaams Belang verder naar ruim 5% op VRT en zelfs 9% op VTM. In de weken voor de verkiezingen gaat het respectievelijk om 9% (VRT journaal) en 11% (VTM nieuws). In de duidingprogramma's van VRT gaat het om bijna 10% voor het hele jaar en 15% in de weken voor de verkiezingen van juni 2024. Ook het PVDA wint aan belang in 2024, zij het minder uitgesproken, met meer aandacht in zowel nieuws (2,5%) als duidingsprogramma's (5,3%). Beide radicale partijen krijgen dus meer spreektijd, maar blijven, in vergelijking met de partijen in de regering, wat onder hun electoraal gewicht boksen. Dat laatste is evenwel niet meer het geval als we ook naar de speciale verkiezingsprogramma's kijken. Op dat moment wordt het Vlaams Belang in termen van spreektijd plots de tweede partij, en wordt ook de PVDA een partij die niet veel moet onderdoen voor de andere Vlaamse partijen. Het is duidelijk dat tijdens de verkiezingsperiode een andere logica van tel is, met een meer gelijke behandeling tussen de verschillende Vlaamse partijen (met een parlementaire vertegenwoordiging). Er wordt duidelijk meer bewaakt dat alle strekkingen aan bod komen en dat geen enkele partij het debat domineert. Dit bleek bijvoorbeeld ook in de opzet van TerZake Kies24 waarbij gewerkt werd met een klok, zodat elke spreker exact evenveel aan het woord kon komen. In zeker zin is deze stopwatch-benadering de meest uitgesproken manier om de kijker het gevoel te geven dat de debatten 'eerlijk en evenwichtig' verlopen.

Maar worden de radicale partijen dan misschien harder of kritischer bevestigd? Krijgen sommige partijen of politici een vriendelijkere behandeling dan andere? Op basis van een uitgebreide analyse van meer dan tweeduizend vragen, kunnen we antwoorden dat dit niet het geval is. Al bij al versterkt onze analyse van de verkiezingsprogramma's de besluiten die we ook al in de vorige versies van dit jaarlijkse rapport trokken: er is geen systematische benadeling van bepaalde partijen noch een bevoordeling van andere partijen. In verkiezingstijd lijkt de VRT zelfs iets vriendelijker voor alle politieke partijen dan de commerciële zenders waar ondervragers van politici een iets vrijere rol kregen. De VRT durfde politici ook op een andere manier aan het woord laten, zoals in een programma

als Eerste Keus waar jongeren de rol van de journalist grotendeels overnamen. Het leidde tot een ander soort van politieke informatie, die ook jongeren kon aanspreken.

1. Bijlage 1: Codeboek ENA (nieuws en duiding)

CODEBOEK TV: VARIABELEN

Gegevens per nieuwsuitzending (kader bovenaan = hoofdkader)

De gegevens in het hoofdkader bovenaan zijn identiek voor elk nieuwsitem van de desbetreffende nieuwsuitzending. Enkel de laatste twee cijfers van de variabele *Codenummer* variëren (zelf manueel aan te passen per nieuwsitem; zie 'Handleiding codeboek TV').

Hoofdpunten (90 achteraan codenummer) zijn geen afzonderlijk te coderen item. Wel codeer je in het kort (bv. regenweer houdt aan) de hoofdpunten in de witte kader bovenaan bij Hoofdpunt 1 tot en met Hoofdpunt 5.

Autonummering

Niet aanpassen. Wordt automatisch berekend door Access.

Codenummer

Numerieke waarde

Het codenummer bevat altijd 9 cijfers, bijvoorbeeld: 124130104

- Cijfer 1: 1 = VTM, 2 = VRT, 3 = Terzake, 4 = De Afspraak, 6 = De Zevende Dag, 7 = Villa Politica
 - Cijfer 2 en 3: Jaartal (bv. 24 voor 2024)
 - Cijfer 4 en 5: Dag (bv. 13 voor de dertiende van de maand,...)
 - Cijfer 6 en 7: Maand (bv. 01 voor januari)
 - Cijfer 8 en 9: Itemnummer (bv. 04 voor het vierde item)
- Het cijfer 90 wijst op de hoofdpunten die niet als nieuwsitem worden gecodeerd

Codeur

Niet aanpassen.

Datum

Datumwaarde

Vul de datum in **van de uitzending** die je aan het coderen bent (niet de datum van vandaag), aan de hand van de datumwijzer of voer het manueel in volgens: DD/MM/JJJJ

Medium

Keuzelijst

VRT of VTM

Aantal items

Numerieke waarde

Vul het totaal aantal items van de desbetreffende uitzending in (gemakkelijk af te lezen van het aantal beeldbestanden). De hoofdpunten (90) worden niet als afzonderlijk item beschouwd en worden dus niet bij het *aantal items* meegerekend.

Hoofdpunten

Tekstwaarde

Vermeld kort en bondig waarover het hoofdpunt gaat (volzinnen niet noodzakelijk). Als de hoofdpunten (90) niet beschikbaar zijn, vul je deze niet in.

Gegevens per nieuwsitem

Item

Numerieke waarde

Volgorde van het nieuwsitem in de uitzending.

Bijvoorbeeld 1 voor het eerste nieuwsitem, 15 voor het vijftiende nieuwsitem. De hoofdpunten (90) worden niet afzonderlijk gecodeerd.

Lees dit cijfer af van de beeldbestanden, baseer je je dus altijd op het bestand.

De variabele *Item* moet overeenkomen met de laatste twee cijfers van de variabele *Codenummer*.

Duurtijd item

Numerieke waarde

De lengte van het betreffende item, omgerekend in seconden. Bijvoorbeeld een nieuwsitem van één minuut en 40 seconden wordt dus 100.

Naam journalist

Keuzelijst

Vul hier de naam in van de journalist die vermeld wordt als reportagemaker of verslaggever. De journalist kan vermeld worden door de nieuwslezer, of onderaan in beeld verschijnen. Als de naam niet expliciet vermeld wordt, dient deze niet ingevuld te worden. Journalisten, ook al komen ze aan het woord in de studio of als correspondent ter plaatse, worden hier gecodeerd, en niet als *actor*.

Als de naam van de journalist niet in de keuzelijst voorkomt, voer je de naam manueel in.

De nieuwslezer wordt niet gecodeerd.

Mediabron

Keuzelijst

Vul de mediabron(nen) in waarop de journalist zich gebaseerd heeft, indien deze vermeld worden door de nieuwslezer of journalist. Ook beelden die van bijvoorbeeld YouTube, CNN, Al Jazeera,... komen, zonder expliciete vermelding (maar icoon is wel zichtbaar bovenaan in beeld), dienen hier gecodeerd te worden.

Bijvoorbeeld: "Uit een onderzoek van De Standaard en Le Soir blijkt dat...": Bron: *De Standaard* en *Le Soir*

"Herman Van Rompuy heeft via Twitter laten weten dat...": Bron: *Twitter*

Als de mediabron niet in de keuzelijst voorkomt, voer je deze manueel in.

Als een medium het onderwerp is van het nieuwsitem is het geen mediabron, maar een actor.

Bijvoorbeeld: "Twitter heeft dit jaar dubbel zoveel leden dan vorig jaar".

"De Standaard wordt vanaf nu uitgegeven in tabloid-formaat".

Aankondiging of sport	Dichotome variabele
- Vink aan als het nieuwsitem een aankondiging is van een nieuwsitem dat later in de nieuwsuitzending behandeld zal worden. Bijvoorbeeld: "Later in deze nieuwsuitzending nemen we u mee naar het nieuwe museum in..." - Vink aan als het nieuwsitem een aankondiging is van een programma dat na de nieuwsuitzending uitgezonden zal worden. Bijvoorbeeld: "Na het nieuws kunt u kijken naar Terzake, waar de volgende onderwerpen behandeld zullen worden..." - Vink aan als het nieuwsitem zuiver over sport gaat. Bijvoorbeeld: verslag van een wedstrijd. Als het nieuwsitem over meer dan zuivere sport gaat (bv. management/politiek van sport, dopinggebruik, voorbereiding van de Olympische Spelen) wordt het aanvinkvakje niet aangeduid, en wordt het nieuwsitem niet als zuivere sport aanzien. Als het nieuwsitem een aankondiging of sportblok betreft, moet de rest van de variabelen <u>niet gecodeerd</u> worden (het hoofdkader bovenaan uiteraard wel). Uitzondering: een sportitem dat bij de eerste vijf items zit: <u>wel coderen</u>	
Bij hoofdpunten	Dichotome variabele
Vink deze variabele aan als het nieuwsitem werd aangekondigd bij de hoofdpunten.	
Themabeschrijving	Tekstwaarde
Korte, bondige, feitelijke omschrijving van het thema van het nieuwsitem in een volzin. Meestal bevat de eerste zin van de nieuwslezer een bondige samenvatting van het nieuwsitem. Verzorg deze zin wat betreft spelling en inhoud. Een onderzoeker moet door jouw themabeschrijving een goed beeld krijgen waarover het nieuwsitem gaat, zonder de beelden erbij te zien. Geef dus zoveel mogelijk duidelijke en relevante informatie.	
Encyclopedie	Tekstwaarde
Vul de belangrijkste termen in die in het nieuwsitem vermeld worden: zelfstandige naamwoorden, synoniemen, kernwoorden, ... Richtlijn: 20 termen. Geen bijvoeglijke naamwoorden, of woorden zonder betekenis. Geen actoren of landen, want die worden afzonderlijk gecodeerd. Wel andere plaatsnamen bv. steden, continenten, ...	
Thema	Numerieke waarde
Zie: CODEBOEK TV: THEMA'S Vul de themacodes in die het meest aansluiten bij het nieuwsitem. Vul minimaal één themacode en maximaal drie themacodes in.	
Subthema	dichotome waarde
Zie: CODEBOEK TV: THEMA'S (te herkennen aan * in eerste kolom) Enkel bij themacodes 277, 302,305,307, 522, 601, 602, 611, 621, 631, 641, 701, 702, 703, 753, 793, 911, 912 en 913.	

Als in de variabele Thema één van bovenstaande themacodes wordt ingevoerd, komen één of meerdere dichotome variabelen (gele aanvinkvakjes) tevoorschijn. Ga voor elk van deze aanvinkvakjes na of ze al dan niet van toepassing zijn op het desbetreffende nieuwsitem.

Land

Keuzelijst

Vul alle landen (en afgeleiden) in die vermeld worden in het nieuwsitem. Volledigheid is belangrijk.

Bij nieuwsitems die over internationale zaken of continenten/groep landen gaan zonder dat er expliciet landen worden vermeld (bijvoorbeeld G20, VN, EU, de ruimte, Afrika, Afrikaanse landen,...), wordt *Internationaal* ingevuld in plaats van een landnaam. Er moet minstens één land ingevuld worden. Als er geen enkel land vermeld wordt, dan mag je ervan uit gaan dat het nieuwsitem over 'België' gaat.

De landen moeten niet bij hun officiële naam vermeld worden in het nieuwsitem.

Bijvoorbeeld:

- "De Amerikanen" is voldoende om de *Verenigde Staten* in te vullen.
- "De Belgische chocolade doet het goed" is voldoende om *België* in te vullen.

Actor naam

Tekstwaarde

Zie: CODEBOEK ACTOREN

Wat is een actor?

- Persoon die aan het woord komt (anoniem of bij naam vermeld)
- Persoon die vermeld wordt (bij naam)
- Organisaties, bedrijven, instellingen,... (die verbaal vermeld worden)

ACTOREN =

- Organisaties – bedrijven – instellingen (= officiële groep van personen) die vermeld worden.
Ook partijen, overheidsbedrijven en –instellingen, rechtbanken, Europese instellingen, middenveldorganisaties, ngo's, terreurorganisaties, scholen, musea, ziekenhuizen, wetenschappelijke instellingen, (sport-)verenigingen, voetbalclubs, ...
Zie Codeboek Actoren voor een hele reeks voorbeelden
- Personen die vermeld worden
- Personen die aan het woord komen
 - Als de persoon niet bij naam genoemd wordt, vul je *anoniem* in
- Bij anonieme personen (niet bij naam genoemd): enkel als zij aan het woord komen

GEEN ACTOREN =

- Landen. Deze worden namelijk bij de variabele *Land* gecodeerd.
- Interne journalisten van VRT of VTM als zij verslaggever/reportagemaker zijn van het desbetreffende nieuwsitem. Deze worden namelijk bij de variabele *Naam Journalist* gecodeerd. Nieuwslezers ook niet.
- Dieren
- Festivals
- Schepen of andere voertuigen, kerncentrales, satellieten
- Artificiële, fictieve figuren (bv. tekenfilmfiguren, robots, Jennifer Aniston als Rachel in Friends,...)

Vul de naam in van de actor. Wees hierbij zo volledig en specifiek mogelijk.

Een actor die binnen één nieuwsitem verschillende keren vermeld wordt of aan het woord komt, wordt slechts één keer gecodeerd binnen dat nieuwsitem.

In het codeformulier van Access kan tot 12 actoren opgegeven worden. Indien een nieuwsitem meer dan 12 actoren heeft, mag je in het volgende formulier de overige actoren invullen. Zorg ervoor dat je hetzelfde codenummer invult als in het voorgaande formulier, en bij Themabeschrijving 'idem' invult. De andere variabelen moeten niet nogmaals ingevuld worden.

Actor functie	Tekstwaarde
---------------	-------------

Vul de functie in die de actor heeft in het nieuwsitem.

Als de functie onderaan in beeld verschijnt, mag deze ingevuld worden.

Als de functie niet onderaan in beeld verschijnt, kan je een functie kiezen uit onderstaande lijst (het is niet verplicht een term uit deze lijst in te voeren):

Bezoeker/toeschouwer	Student	Kunstenaar	Bedrijf
Werkloze	Chauffeur/Piloot/Astronaut	Deelnemer event/spel	Gerecht
Familie slachtoffer	Patiënt	Ooggetuige	Sportvereniging
Gevangenisdirecteur	Woordvoerder	Familielid bekend persoon	Internationale organisatie
Eigenaar	Buitenlands Politicus	Royal	Recreatieve organisatie
Actievoerder	Expert	Leider jeugdbeweging	Wetenschappelijke instelling
Vluchteling	Politicus	Terrorist	Muziekgroep
Verpleegster	Celebrity	Directeur culturele instelling	Drukkingsgroep
Toerist	Zaakvoerder	Auteur	Primaire sector
Dierenverzorger	Betrokkene	Journalist	Overheid
Consument	Slachtoffer	Sporter	Culturele organisatie
Avonturier	Bedrijfsleider	Acteur	terreurorganisatie
Familielid crimineel	Politie	Religieus	Welzijns- en gezondheidsinstelling
Fan	Werknemer	Brandweer	Vakbond
Ouder	Militair	Hulpverlener	Politieke partij België
Buurtbewoner	Medicus	Werknemer	Politieke partij buitenland
Organisator	Advocaat	Arbeider	Internationaal orgaan
Int. Hoogwaardigheidsbekleder	Ambtenaar	Politiek woordvoerder	Koepelorganisatie
Leraar	Bedrijfswoordvoerder	Man in de straat	Veiligheidsdienst
Directeur onderwijsinstelling	Vakbondsman	Crimineel	Religieuze organisatie
			Hulporganisatie
			Onderwijsinstelling
			Beroepsvereniging
			Omroep/Zender
			Tijdschrift
			Krant

Actor bron naam	Keuzelijst
-----------------	------------

Vul deze variabele in indien de actor een persoon is. Baseer je op hoe de naam van de actor klinkt (niet op de nationaliteit).

Belgisch: alle Vlaamse/Nederlands of Frans klinkende namen

Bijvoorbeeld: Van Stappen, De Ruycker, Couvreur, Jaspers, Bourgeois, Fillon, ...

Niet-Belgisch: alle niet-Vlaams of niet-Frans klinkende namen

Bijvoorbeeld: Di Rupo, Obama, Campbell, Bürger, Bin Laden, Trump, Lukaku, ...

Niet gekend: als de naam van de actor niet vermeld werd (*anoniem*)

Het is belangrijk dat je op een objectieve manier codeert, zonder voorkennis. Je baseert je dus enkel op de naam (en niet op de nationaliteit). Bijvoorbeeld: ook als weet je dat Elio Di Rupo een Belg is (= voorkennis), toch klinkt zijn naam Italiaans, dus *Niet-Belgisch*.

Actor kleur

Keuzelijst

Vul deze variabele in indien de actor een persoon is. Baseer je op de huidskleur van de actor (niet nationaliteit).

Wit: blanke personen

Bijvoorbeeld: blanke Amerikanen, Oost-Europeanen, West-Europeanen, Australiërs,...

Niet-wit: niet-blanke personen

Bijvoorbeeld: Zuid-Europeanen, Afrikanen, Zuid-Amerikanen, Midden Oosten, Chinezen, ...

Niet in beeld: als de persoon vermeld wordt, zonder in beeld te komen (ook al weet je hoe de persoon eruit ziet).

Het is belangrijk dat je op een objectieve manier codeert, zonder voorkennis. Je baseert je dus enkel op wat je ziet in beeld. Bijvoorbeeld:

- Ook al weet je dat Lukaku een Belg is (= voorkennis), toch is zijn huidskleur van het Afrikaanse type, dus *Niet-wit*.
- Als Obama vermeld wordt, maar hij komt niet in beeld, duid je *Niet in beeld* aan, ook al weet je dat hij *Niet-wit* is van kleur.

Actor geslacht

Keuzelijst

Vul deze variabele in indien de actor een persoon is.

Man of *Vrouw*

Actor taal

Keuzelijst

Vul deze variabele in indien de actor een persoon is en aan het woord komt.

Vul de taal in van de quote van de actor (niet de nationaliteit).

Indien twee of meerdere talen worden gesproken door dezelfde actor binnen één nieuwsitem beschouw je de actor als twee of meerdere actoren (een actorvariabele per taal).

Volgende talen worden onderscheiden:

Nederlands (Vlaams)	Spaans	Fins	Andere
Duits	Italiaans	Grieks	
Engels (Brits)	Portugees	Engels (Amerikaans)	
Nederlands (Hollands)	Scandinavische taal	Russisch	

Actor spreektijd

Numerieke waarde

Vul deze variabele in indien de actor een persoon is en aan het woord komt.

Timen van de quote van de actor, omgerekend naar seconden.

Als een actor binnen één nieuwsitem verschillende keren aan het woord komt, wordt de duur van de afzonderlijke quotes samengeteld.

SMS/persbericht/Tweet/Facebookpost/... worden niet meegeteld als spreektijd.

Actor handicap	Dichotome waarde
Vul deze variabele in indien de actor een persoon is. Vink aan als de actor een handicap vertoont, of als dit uit de context blijkt. Het is niet altijd gemakkelijk te bepalen of een actor al dan niet gehandicapt is. Richtlijnen: · Blijvende of langdurige handicaps, zowel fysiek als mentaal Er moeten duidelijke aanwijzingen zijn (bv. rolstoel, blindengeleidehond, doventaal, mongoloïde gelaatstrekken, ...) of het moet duidelijk uit de context blijken. · Niet: Gespeelde gehandicapten (minister Vande Lanotte die rolstoelbasket doet)	

CODEBOEK: THEMAVARIABELEN

POLITIEKE ORGANISATIE (structuur, systeem) (binnen- & buitenland)

101	Politiek systeem	Hervormingen van de instellingen, veranderingen van staatsvorm, scheiding der machten, referendum, autonomie, separatisme, grondwet, staatsgreep ... NIET: verandering van kiessysteem, inhoudelijk beleid (bv. wetgeving over bepaalde thematiek)
102	Verdeling van bevoegdheden	Staatshervorming, communautaire discussies
103	Organisatie van politieke partijen en politieke bewegingen	Partijideologieën, portretten van politici, overzicht van carrières van politici, aanduiding voorzitter...
104	Organisatie van de regering	Ontslag, aantreden van ministers, ministerposten, staatssecretarissen
105	Algemene beleidsverklaring	Coalitiebesprekingen, afschaffen van kabinetten, ontslag van adviseurs
106	Organisatie van het parlement	Regeerakkoord en nota van formateur, kerstakkoord, septemberverklaring,
107	Organisatie van de administratie	Zetelverdeling, parlementsvoorzitter, Kamer, Senaat,...
108	Organisatie van de administratie	Algemene administratieve hervormingen. decentralisatie (bv. van districten), statuut van de ambtenaar, openbaarheid van bestuur, e-government, ombudsman van de overheid. NIET: onderwijs, overheidsbedrijven.
109	Organisatie van lokale besturen en provincies	Aanstellen/ontslag van burgemeester, schepenen, wissel, gemeenteraad, ontbinding van coalitie
110	Relaties federale, regionale en provinciale overheden, lokale besturen	Belangenconflicten, bevoegdheidendiscussies
111	Organisatie van vakbonden, middenveldorganisaties (bv. Unizo, Boerenbond, ABVV, ACV,...)	Organisatie van vakbonden, middenveldorganisaties (bv. Unizo, Boerenbond, ABVV, ACV,...)
112	NIET: acties (betogingen, manifestaties, stakingen,...) van belangenverenigingen; voor acties: vul themacode in voor dewelke ze actie voeren	NIET: acties (betogingen, manifestaties, stakingen,...) van belangenverenigingen; voor acties: vul themacode in voor dewelke ze actie voeren
113	Politieke moraal ("kan dit wel; is dit politiek ethisch verantwoord?"), depolitiserend, politieke verantwoordelijkheid, politieke vernieuwing, politieke cumulatie, lonen ministers en parlementairen, politieke comebacks, dienstbetoon, overlopers, ontslagen, partijfinanciering	Politieke moraal ("kan dit wel; is dit politiek ethisch verantwoord?"), depolitiserend, politieke verantwoordelijkheid, politieke vernieuwing, politieke cumulatie, lonen ministers en parlementairen, politieke comebacks, dienstbetoon, overlopers, ontslagen, partijfinanciering
114	Als machtspositie misbruikt wordt door een of meerdere personen om zichzelf of anderen ongeoorloofde gunsten te verlenen, in het laatste geval vaak in ruil voor wederdiensten of als vriendendienst. Bijvoorbeeld: schandaal rond Sihame El Kouakibi	Als machtspositie misbruikt wordt door een of meerdere personen om zichzelf of anderen ongeoorloofde gunsten te verlenen, in het laatste geval vaak in ruil voor wederdiensten of als vriendendienst. Bijvoorbeeld: schandaal rond Sihame El Kouakibi
115	Ook andere zaken die politici uitsteken die zeker niet kunnen/illegal zijn.	Ook andere zaken die politici uitsteken die zeker niet kunnen/illegal zijn.

VARIA

121	Politiek Jaaroverzicht	Terugblik op politieke jaar
-----	------------------------	-----------------------------

VERKIEZINGEN EN REFERENDA

131	Wetgeving verkiezingen	Veranderingen van de kieswet/kiessysteem, stemrecht, stemplicht, minimumleeftijd,...
132	Organisatie van verkiezingen	Het aankondigen van (al dan niet vervroegde) verkiezingen, lijstvorming, administratieve voorbereiding,...
133	Campagnenieuws	Verslagen over campagneactiviteiten, stand van zaken, thema's in de verkiezingscampagne, ...
134	Opiniepeilingen	Resultaten en analyses van de resultaten en gevolgen
135	Uitslagen en interpretatie van verkiezingsuitslagen	

GERECHT, JUSTITIE EN CRIMINALITEITSBELEID (structuur, systeem, niet: criminele feiten)

201	Organisatie van het gerecht	Werkings van het gerecht en parketten, bijkomende magistraten, achterstand, snelrecht, minimumstraffen, deontologie
202	Organisatie van de politiediensten	Politiehervorming, personeelsbeleid, aanstellingen, organisatiebrandweer...
203	Preventie van criminaliteit	Beleid, maatregelen, richtlijnen, samenwerking tussen instanties, internationale samenwerking, campagnes, gedragscodes
204	Drugsbeleid	
205	Beleid rond detentie	Gevangenis: bouw, menselijkheid van behandeling, leefbaarheid en veiligheid. Vervroegde invrijheidstelling, personeelsbeleid, strafwetgeving. NIET: item over iemand die gevangenisstraf krijgt.
206	Repressie en controles i.v.m. criminaliteit	(Politie)acties i.v.m. mensensmokkel, illegale vluchtelingen, kleine criminaliteit, oplichting, drugs, illegaal goedertransport, politiecapaciteit, sancties, zero-tolerance
211	Rechtszaken en processen	Beroepaantekeningen, voorkomen voor raadkamer, aanstellen onderzoeksrechter, strafmaat, detentie,...

CRIMINALITEIT

231	Bommelingen en bomaanslagen	
232	Burgerlijke geschillen	Plagiaat, contractbreuk, ...
233	Fraude	Oplichting, afpersing, vervalsing, bedrijfsspionage, belangenverstrengeling, corruptie... NIET: belastingfraude
234	Belastingfraude	Ontduiken van en knoeien met belastingen, belastingparadijzen, ...
235	Brandstichting en vandalisme	
236	Hooliganisme	
237	Straatgeweld en openbare orde	NIET: hooliganisme, migrantenrellen, ...

238	Migrantenrellen	
239	Handtassenroof, gauwdieven, carjacking	Diefstallen
240	Inbraken	Zowel in privé als in publieke gebouwen. Ook homejacking
241	Moord en moordpoging	Ook: zelfmoord, doodsb bedreigingen, massaschietpartijen (niet: terreuraanslag)
242	Verkrachtingen en aanrandingen van volwassenen	Stalking, #metoo,...
243	Pedofilie	
244	Overvallen	
245	Slagen en verwondingen, vechtpartijen	Ook: Mishandeling, huiselijk geweld, ...
246	Ontsnappings uit de gevangenis	
247	Drughandel	Gangsteroorlog om drugs
248	Ontvoering en losgeld	Ook pogingen, gijzelingen, kaping,
249	Gezinsdrama's	Ook berichtgeving over vermisten (indien ze niet onder een andere themacode horen)
250	Mensenhandel	Illegale Prostitutie, illegalen, vrouwenhandel, seksvluchtelingen, mensensmokkel
251	Piraterij	Schending van muziek- en auteursrechten, hacking, cyberaanvallen
RECHTEN EN VRIJHEDEN		
271	Racisme	Ook: Black lives matter-protesten
272	Mensenrechten	Ook mensenrechtenorganisaties
273	Doodstraf	Executies
274	Discriminaties en rechten van holebi's	Ook transpersonen, non-binaire personen, ...
275	Discriminaties en rechten van vrouwen	
276	Discriminaties en rechten van autochtone etnische minderheidsgroepen	Bijvoorbeeld Franstaligen in Vlaamse rand, Basken,...
277	Andere rechten en vrijheden, discriminaties	Bijvoorbeeld persvrijheid
*	Aandacht asielzoekers/illegalen	
*	Rechten/plichten van advocaat	Gedrageregels, geheimhouding, zwijgplicht, weigering cliënten,...
*	Rechten dader van criminele daad	Recht op advocaat, rechten tijdens verhoor, recht op verzorging, privacy,...
*	Rechten slachtoffer van criminele daad	Spreekrecht, recht op informatie, rechtsbijstand,...
*	Rechten slachtoffer van/in media	Anonimiteit, privacy, zwijgrecht, uitspraken van Raad voor Journalistiek
MIGRATIE, INTEGRATIE EN ASIELZOEKERS		
281	Seizoenmigratie en emigratie	
282	Integratie van migranten	Taalcursussen, integratiecursussen
283	Asielzoekers en illegalen	Opvang, behuizing, leefomstandigheden, aanwezigheid, uitwijzing uitgeprocedeerden, ...
284	Immigratie	Migratiestop, quota, beperkingen, regularisatie, ...
FINANCIËN		
301	Monetair en financieel beleid	Maatregelen, stabiel houden van valuta, wisselkoers, inflatie
302	Beurzen	AEX, Bel 20, Dow Jones, cryptomunten (vb: Bitcoin)
*	Aandacht markten/speculanten/beleggers	Vermelding van markt, speculaties, beleggingen,...
303	Banksector, lenen, sparen	NIET: bedrijfsorganisatie van banken
304	Verzekeringen en rampenfonds	NIET: bedrijfsorganisatie van verzekeringsmaatschappijen
305	Belastingen	Ook eventuele loonlastenverlagingen, fiscus, andere taksen,...
*	Aandacht loonkosten	Hoge loonkosten, vertrek bedrijf naar buitenland als gevolg
306	Begroting	
307	Overheidsschuld, Maastrichtnormen, staatsschuld	
*	Aandacht ratingbureaus	Onderzoek naar de financiën van de banken (voorbeeld: S&P, Moodies, Fitch,...)
ECONOMIE		
311	Economische toestand	Economische analyses, conjunctuur, schulden crisis, consumentenvertrouwen, ondernemingsvertrouwen, koopkracht, ...
312	Economisch beleid	Berichten over de slechte economie, maatregelen van de regering, economische planning, steun aan bedrijven, ...
313	Privatisering/nationalisering en organisatie van overheidsbedrijven	Benoemingen, aandelen, beursgang,... van overheidsbedrijven
314	Handelsbeleid	Exportsteun, douanecontroles, invoerrechten,...
315	KMO's	Kleine of middelgrote ondernemingen, horeca
316	Distributie	Openingsuren van winkels, verplichte sluitingsdag, nieuwe wet op nachtwinkels, solden, koopzondag
317	Organisatie en beleid van specifieke bedrijven	Ontslagen, aanstellingen, gedeeltelijke verkoop, overname, sluiting/opening van vestiging, ...
318	Industriële sectoren	De bouw, de farmaceutische industrie, metaalindustrie, auto-industrie, haven, autosalon, Batibouw ...
CONSUMENT		
331	Consumentenzaken	Bescherming van consument, koopovereenkomst, geschillencommissie, garantie, testaankoop
332	Reclame	Marketing, Jury voor Ethische Praktijken (JEP), recensie/reclame voor bepaald product/dienst
333	Tarieven en prijzen, prijsveranderingen	(Controle van) prijzen van olie, elektriciteit, water, gas, telefonie,...
WERK		

351	Werkloosheid	Stijgen, status quo, dalen
352	Werkgelegenheidsbeleid	Stimuleren van de arbeidsmarkt, allerlei maatregelen wat betreft werklozen, opleidingen,...
353	Arbeidsmarkt	Toestand van de arbeidsmarkt, tekort of teveel aan bepaalde categorieën opgeleiden of niet-opgeleiden, aantal knelpuntberoepen,...
354	Sociaal overleg	Overleg tussen werkgevers en werknemers, nieuwe CAO's, vakbonden, ondernemersraad,...
355	Arbeidsomstandigheden	Welzijnswet, arbeidsinspectie, ziekte, verzuim
356	Ontslag	Brugpensioen en pensioenen, gouden handdruk, ontslagpremies,...
SOCIALE ZAKEN & GEZONDHEID		
401	Gezins- en familiale banden	Erfrecht, onderhoudsplicht, alimentatie, adoptie, co-ouderschap, scheiding
402	Kinderbijslagen en geboortepremies	
403	Jeugdzaken	Jeugdvoorzieningen, jeugdzorg, jeugdhuisen, zakgeld, verslavingen, depressies, ADHD, alcoholisme,...
404	Conceptie en anticonceptie	Abortus, anticonceptiva, in-vitrofertilisatie, klonen van mensen,...
405	Seksuele zaken	Seks vanaf 16, preventie van incest, pornografie, SOA's,...
406	Gezondheidsbeleid	Preventie van ziektes, inenting, coronamaatregelen, ...
407	Menselijke ziektes	Epidemieën, uitbraken, haarden, symptomen corona, coronacijfers, besmettingen, mentale gezondheid,...
408	Nieuwe medicijnen, kuren, technieken...	Wetenschappelijke testen, therapieën, ontdekkingen, nieuwe vaccins...
409	Voedselveiligheid en voedingskwaliteit	Biologische producten, vervaldata, terughaalacties, hormonen,...
410	Armoede en sociale uitsluiting	Zwerwers, daklozen
411	Buurtontwikkeling	Buurtfeesten, probleemwijken, leefbaarheid
412	Welzijn en de welzijnssector	Rusthuizen, dagcentra voor gehandicapten, daklozenwerking, zorgverzekering, ziekenhuizen,...
413	Ziekteverzekering	Terugbetalingen, maximumfactuur, ...
414	Pensioenen	Brugpensioenen, optrekken van pensioenleeftijd, Zilverfonds, verhoging van de minimumpensioenen, ...
415	Sociale zekerheid in het algemeen	Regionalisering, splitsing, RSZ-bijdrage, ...
416	Werkloosheidsuitkeringen	
417	Andere uitkeringen	
418	Euthanasie	
419	Anonimiteit in de samenleving	Kluzenaarsleven, vondelingenschuif, Teleonthaal, privacygegevens, naamloze doden, GDPR...
DEMOGRAFIE		
451	Dood	Begraafplaatsen, terugbetaling begravenis, ... NIET: item over iemand die overleden is
452	Bevolking en demografie	Groei/afname, samenstelling van bevolking
MOBILITEIT & VERKEER		
501	Verkeersongevallen	
502	Reportages over files en aankondiging van wegwerkzaamheden	
503	Openbaar vervoer	Stakingen, bus, trein, tram, stakingen..
504	Beleid en actie rond verkeersdelicten	Boetes, sancties,...
505	Verkeersveiligheid	Voorlichting, campagnes, alcoholcontroles, plaatsen en werking flitspalen, ...
506	Algemene mobiliteitsproblematiek	Fileprobleem, vertragingen,...
507	Transport en vervoer	Nachtvluchten, treinvervoer, vrachtovervoer, scheepvaart, ...
508	Verkeersdelicten zelf	Alcoholgebruik achter het stuur, overdreven snelheid, door rood licht rijden, vluchtmisdrijf, ... NIET: aanpak, controles
509	Infrastructuurwerken en mobiliteit	Discussie over aanleg van een nieuwe weg, een fietspad, een snelweg, een kanaal, een treinverbinding,...
RUIMTELIJKE STRUCTUUR		
521	Ruimtelijke ordening	Stedenbouw, landschapsarchitectuur, lintbebouwing, bouwvergunningen, gewestplannen, Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen,...
522	Huisvesting	Sociale huisvesting, woningmarkt, prijzen van eigendommen, huurprijzen, verkrotting, huisjesmelkers, lege bedrijfsruimtes, kraken,...
*	Aandacht allochtonen	
MILIEU		
531	Natuurgebieden	De schorre in Boom, ...
532	Milieuvervuiling (bodem, water, lucht)	Uitbreiding, decreet voor onderhoud, afspraken
533	Geluidshinder	
534	Radioactief afval	Door vliegtuigen, kerncentrales,...
535	Afvalbeleid	Recyclage, eco-tax, huisvuilophaling, plastic, verpakkingen
536	Dierenwelzijn	Verwaarlozing, mishandeling, dierenasielcentra,...
537	Bedreigde dier- en plantensoorten	Kappen van het regenwoud, uitsterven dieren, wolven in Vlaanderen...
538	Klimaatveranderingen	Parijs-akkoord en andere protocollen/congressen/klimaat-akkoorden, gevolgen, opwarming van de aarde, klimaatmarsen, klimaatacties...
NATUUR		
551	Natuurverschijnselen	Noorderlicht, vallende sterren, zonsverduistering, onweer,...
552	Berichten over het weer (voorbij, huidig of toekomstig)	Goed weer vandaag, sneeuw in de Ardennen, hittegolf, koudegolf, warmterecords...
553	Indeling seizoenen en tijd	Zomertijd, meteorologische lente, Chinese en andere beginmomenten van het nieuwe jaar, ...
ENERGIE		
571	Energiebeleid	Plaatsen windmolens, kerncentrales, kolencentrales, afbouw kernenergie, beleid rond zonnepanelen, energiebesparende maatregelen, kernuitstap...

572	Duurzame ontwikkeling	Bouwen met duurzame en milieuvriendelijke materialen, toepassingen van energiebesparende technologieën, duurzame ontwikkeling over het algemeen
LANDBOUW		
581	Landbouw	Biologische landbouw, chemische bestrijdingsmiddelen, werktuigen, niet: teelt
582	De teelt, planting en oogst van specifieke producten	Mislukte oogst, aardappelteelt, veeteelt,...
583	Bosbouw	Roofbouw, keurmerken hout, Amazone,...
584	Visserij	Uitsterven van visbestanden, het overbevissen, quota,...
MUZIEK		
601	Populaire concerten en festivals	Verslagen van Pop/Rock/R&B/Folk/Wereldmuziek
*	Aandacht origine/etniciteit van kunstenaar	Afkomst
602	Klassieke concerten	Verslagen van Koor, Opera, symfonisch orkest
*	Aandacht origine/etniciteit van kunstenaar	Afkomst
603	Organisatie van festivals/concerten	Afgelasten, specifieke maatregelen, ticketverkoop,...
604	Muziekprijzen	Awards, onderscheidingen, Elisabethwedstrijd
605	Specifieke muziekvideo, release, hitlijsten,...	Ook: aankondiging album
606	Muziek- en festivalbeleid	Veiligheid, geluidsnormen, subsidies
FILM		
611	Specifieke film	Verslagen, recensies, releases, premières,...
*	Aandacht origine/etniciteit van kunstenaar	Afkomst
612	Filmprijzen	Oscar's, Golden Globes
613	Filmbeleid	Subsidies, minimumleeftijd,...
PODIUMKUNSTEN		
621	Specifieke voorstellingen theater, musical, dans, ...	
*	Aandacht origine/etniciteit van kunstenaar	Afkomst
622	Beleid podiumkunsten	Beleid rond theater, musical, dans, ...
623	Prijzen podiumkunsten	Prijs voor theaterstuk, musical, dansvoorstelling,...
LITERATUUR		
631	Specifiek boek, lezing, voordracht, evenementen met en rond boeken	Sfeerverslag van de boekenbeurs, voorstelling boek, lezing,...
*	Aandacht origine/etniciteit van kunstenaar	Afkomst
632	Beleid rond boeken, literatuur, het stimuleren van het lezen	Vaste Boekenprijs
633	Literatuurprijzen	Pulitzer, Nobelprijs
BEELDDE KUNSTEN		
641	Specifiek werk, prijs, tentoonstelling	Fotografie, grafische kunst, schilderkunst, textiele kunst, digitale kunst,...
*	Aandacht origine/etniciteit van kunstenaar	Afkomst
642	Beleid beeldende kunsten	Beleid rond Fotografie, grafische kunst, schilderkunst, textiele kunst, digitale kunst,...
PATRIMONIUM		
651	Archeologische ontdekkingen	
652	Architectuur	
653	Patrimoniumbeheer, bescherming van monumenten	Open monumentendag, subsidies, werelderfgoed, vernieuwing monument ...
654	Wereldtentoonstelling	BIE, bureau international des expositions
ANDERE CULTUUR		
661	Auteursrechten	SABAM, BAF, plagiaat,...
662	Andere culturele activiteiten en evenementen	Ook: human interestverhalen (indien ze niet tot 'celebrity' horen), fashion, culinair
663	Ander cultuurbeleid	
ONDERWIJS		
701	Organisatie van het kleuter en het lager onderwijs	Subsidies, nettensysteem, ontevreden leerkrachten, verloning, opleiding, Schoolstrijd, Pedagogische methode, ...
*	Taalaspect	Voertaal, bepaalde vakken
702	Organisatie van het middelbaar onderwijs	Subsidies, nettensysteem, ontevreden leerkrachten, verloning, opleiding, Schoolstrijd, Pedagogische methode, ...
*	Taalaspect	Voertaal, bepaalde vakken
703	Organisatie van het Hoger en universitair onderwijs (ook post-universitair)	Subsidies, nettensysteem, ontevreden leerkrachten, verloning, opleiding, Schoolstrijd, Pedagogische methode, ...

*	Taalaspect	Voertaal, bepaalde vakken
704	Evenementen in het kader van de onderwijskalender	Eerste schooldag, opening van het academiejaar, einde van het schooljaar, examens,...
WETENSCHAPPEN		
711	Wetenschapsbeleid	Subsidievormen, maatregelen tegen publicatiedruk, FWO, aantrekken (buitenlandse) onderzoekstalenten, Roadmap, Belspo, IWT
712	Specifieke wetenschappelijke ontdekkingen en prijzen (niet-medisch)	Nobelprijzen voor exacte wetenschappen en economie
713	Technologie	Ontwikkelingen, constructies, smartphone-applicaties
714	Documentatie en archieven	
715	Deontologie van de wetenschappen	Fraude, plagiaat
RUIMTEVAART		
721	Landing, lancering, status vlucht, experimenten aan boord (resultaten), ruimtewandeling, landing op de maan, ...	
722	Beleid rond ruimtevaart, ruimtevaartprogramma's, aanpassingen space station, ...	Verdeling verantwoordelijkheden, internationale samenwerking, technologische basis,...
723	Mislukkingen & rampen van ruimtevaart	Bijvoorbeeld: Ramp Challenger, ramp Columbia, crash Ariane.
VERMAAK		
731	Winnen van een loterij of speciale prijs	Loterijen, winnen van tickets bij wedstrijd, ...
732	Gokproducten	Poker, casino's, krasbiljetten
733	Gokverslaving en beleid	Wet op casino's, organisatie van nationale loterij
734	Kermissen, lunaparken	Pretparken, dierenparken
735	Verslag van feestvreugde	Nationale feestdagen, voetbal, Nieuwjaar, moederdag, kerstfeest, Pride, carnaval...
TOERISME		
741	Toerisme en recreatie: beleid en implementatie	Regeling voor kampeerterreinen, naaktstranden, weekendhuizen,...
742	Waarschuwing/beperking toerisme naar bepaalde landen	Negatief reisadvies
743	Toestand van toerisme	Vakantiedrukke, ophoping van toeristen (aan kust, Ardennen, skigebieden, buitenland)
744	Gestrande reizigers	
GODSDIENST		
751	Religieuze vieringen en traditionele religieuze gebruiken	Religieuze feesten, tradities, plaatsen Bijvoorbeeld: crematies, Allerheiligen, zaligverklaring, boeteprocessie, eucharistieviering, huwelijk, ...
752	Religieuze orden en sektes	NIET: Katholieke Kerk
753	Religies (algemeen, ideologie, onderverdeling)	De islam, moslimfundamentalisme, het ontstaan van de christelijke scheuringen, bouw van een nieuwe moskee, ...
*	Islam	Imams, Ayatollah, moskeeën,...
754	Organisatie van de Katholieke Kerk	Priesterwijdingen, roeping, ontslag priester, Vaticaan, bisschop, kardinaal, paus, ...
755	Bezoeken, ontmoetingen en uitspraken van religieuze leiders	Toespraak paus, uitspraken aartsbisschop,
MEDIA		
761	Mediabeleid	Beheersovereenkomst, onderzoek, subsidies, diversiteit in de media,...
762	Evoluties in de mediawereld	Overnames, medialandschap, mediaconcentratie, oprichting, restyling, nieuw programma/medium, aanstellingen/ontslagen,...
763	Journalistieke deontologie	Wetgeving, journalistieke codes (onpartijdigheid, professionaliteit, objectiviteit), Raad voor de Journalistiek, schendingen door journalisten,...
764	Media-events	Benefietshows, records, ...
TELECOMMUNICATIE		
771	Telecommunicatie, GSM	Telefonie, telecomoperatoren, GPS, smartphones, apps, communicatiegadgets...
772	Internet en IT	Technologieën, nieuwe ontwikkelingen, netwerken, software, sociale media, Facebook, Tik-tok
773	De Post, posteries	Ook pakketdienst (vb: PostNL, DHL, DPD en UPS)
DEFENSIE EN WAPENS		
791	Bescherming tegen terroristische aanslagen, antiterrorisme	Staatsveiligheid, speciale eenheden, inlichtingendiensten, spionage,...
792	Organisatie en hervorming van het leger	Verkoop basissen, aanwervingscampagnes, herstructureren, het transporteren van troepen, opdracht van het leger, aankopen van wapens door het leger, onderzoeken naar procedurefouten van leger,...
793	Wapenhandel, wapenleveringen, export van wapens	
*	Aandacht allochtonen	
794	Binnenlandse niet-militaire taken van het leger	Bijvoorbeeld hulp leger bij rampen
795	Privé wapenbezit	Verboden wapens, vergunningen, bewapeningsgraad van de bevolking, discussies over wapens in de VS, ...
INTERNATIONALE INSTELLINGEN EN VERDRAGSCONSTRUCTIES		

801	Oprichting, afschaffing, verandering, nieuwe voorzitter, toetreding nieuwe leden, ...	Ook beslissingen en ander nieuws van internationale instellingen dat in geen andere themacategorie past
EUROPA (= INSTITUTIONEEL; NIET GEOGRAFISCH)		
811	Europese Top	
812	Samenstelling en werking van de Europese Instellingen	Europese Commissie, Europees Parlement, Europese Raad van ministers, Europees Hof van Justitie
813	Europese Integratie	Eenwordingsproces
814	Europees Recht	Europees Hof, Europese richtlijnen, verdragen, bevoegdheden van Europa
815	Europees Economisch en Industrieel beleid	Concurrentie, gemeenschappelijke markt, import, export, havenbeleid
816	De uitbreiding van de Europese Unie	Toetreding van lidstaten, Brexit
817	Gemeenschappelijk Buitenlands- en Veiligheidsbeleid	Mensenrechten, verkiezingswaarnemers, defensie, aanpak vluchtelingen,...
818	Europese Financieel en monetair beleid	Eurozone, euro, stabiliteitspact, begrotingspact, groeipact, ECB, Noodfonds, maatregelen op EU-niveau,...
819	Europees Sociaal Beleid en Gezondheidsbeleid	Beleid tegen armoede, pensioensopbouw, vrijheid van verkeer van personen, Europese coronamaatregelen, gezamenlijke aankoop vaccins,...
820	Europees Landbouwbeleid	Landbouwsubsidies, regelgeving productie/prijzen, voedselveiligheid,...
821	Europees Milieubeleid	Milieurichtlijnen
OORLOG & VREDE		
841	Wereldvrede in het algemeen, aantal oorlogen in de wereld	Ook: Nobelprijs Vrede
842	Oorlog tussen twee of meer landen	
843	Intern gewapend conflict	Burgeroorlogen. Binnenlandse beweging of groepering, zonder betrokkenheid van ander land Bestand geschonden, aanvallen, staatsgreep, ... Bv. Arabische Lente, revoltes, revoluties, burgeroorlog,...
844	Intern gewapend conflict met betrokkenheid van een ander land	Inmenging/betrokkenheid van ander land. Bijvoorbeeld: de inmenging van andere landen in het Syrische conflict
845	Internationaal terrorisme	Bestrijding (bv. proces tegen terroristen), samenwerking antiterrorisme, terroristische netwerken. Terreuraanslagen met religieus motief zoals bv Bataclan, Zaventem, 9/11 NIET: oorlog Irak
846	Aanslagen met politieke motieven	Gijzeling, vliegtuigkaping, bomaanslagen/zelfmoordaanslagen met politieke motieven
847	Vredeshandhaving, peacekeeping operations	Blauwhelmen, pacten,...
848	Extern opgedrongen ontwapening	
849	WOI en WOII	Archief, geschiedenis, nieuwe ontdekkingen, ... NIET: herdenkingen
850	Andere oorlogen	Archief, geschiedenis, nieuwe ontdekkingen, ... NIET: herdenkingen
851	Oorlogstribunaal, Internationaal oorlogs- en genociderechtspraak	Genocidewet, Tribunaal Den Haag
852	Vredesonderhandelingen, afkondigen bestand	
853	Herdenkingen oorlogen, bevrijdingen, veldslagen, oorlogsslachtoffers, ...	Ook herdenkingen 9/11, herdenking aanslagen Brussel,...
854	Specifiek protest tegen oorlog en vredesacties	Manifestaties, acties, betogingen, ... tegen oorlog en voor vrede.
INTERNATIONALE CONTACTEN		
861	Ontmoeting tussen internationale actoren buiten het kader van internationale organisaties	
862	Bezoek belangrijke vertegenwoordiger aan een ander land	Bezoeken president, minister,...
863	Internationale multilaterale samenwerking buiten een internationale instelling	Klimaatop
864	Diplomatieke verhoudingen	Diplomatieke betrekkingen, erkenning, opening/sluiting ambassade, ...
865	Internationale economische zaken en handelsbeleid	Anti-globalisering, economische steun aan buitenland,...
866	Internationaal financieel en monetair beleid	Acties van IMF, Wereldbank, afbouw schuldenberg in een internationaal perspectief, ...
RELATIES MET DERDE WERELD		
881	Koloniale aangelegenheden	Historische gebeurtenissen in ex-koloniën zoals Congo
882	Ontwikkelingssamenwerking	Steun aan projecten in derde wereldlanden, AZG,...
883	Vluchtelingenproblematiek door oorlog	Ook beleid en hulp. NIET: vluchtelingen van natuurrampen.
884	Noodhulp bij rampen	Natuurrampen of andere rampen
RAMPEN		
891	Natuurrampen (verslag feiten) en gevolgen	Ramp veroorzaakt door natuurkrachten en de gevolgen Orkaan, bosbrand, vulkaanuitbarsting, aardbeving, overstroming,...
892	Beleid, aanpak van natuurrampen	

893	Menselijke rampen (verslag feiten) en gevolgen	Ramp veroorzaakt door de mens Melt-down, olieramp, gaslek, gasontploffing, instorting gebouw, ...
894	Beleid, aanpak van menselijke rampen	
895	Verkeersrampen	Treinrampen, vliegtuigcrashes, kettingbotsingen, tunnelbranden, scheepsramp,...
896	Verantwoordelijkheid grote verkeersrampen, onderzoek, aanpassingen en gevolgen	
897	Huis of bedrijfsbrand	Al dan niet aangestoken. Als aangestoken: ook themacode 235
898	Hongersnood	
899	Ongevallen	Ongevallen van individuen met al dan niet dodelijke afloop (bv. huis-, tuin- en keukenongevallen) Niet: slachtoffers van rampen, verkeersongelukken of branden
SPORT		
901	Thuiskomst/vertrek sportmensen	Van of naar (sport)evenementen
902	Viering titel/ereplaats/overwinning	
903	Verslag wedstrijd	
904	Dopinggebruik	
905	Uitreiking prijs	
906	Sportbeleid	Dopingcontroles, regelgeving topsporten, ...
907	Organisatie, planning, voorbereiding sportmanifestatie	WK, EK, Olympische Spelen, Ronde van Vlaanderen
908	Organisatie sportverenigingen en transfernieuws	
CELEBRITY		
911	Personalia bekende personen	Bekend = voorgesteld als bekend
*	Aandacht allochtonen	Bekende allochtonen
*	Aandacht publieke leven	Celebrities op events, openingen, voorstellingen,...
*	Aandacht private leven	Ziekte, overlijden, zwangerschap, huwelijk, scheidingen, familie
*	Aandacht 'echte' celebrity	Paparazzi, roddelpers, celebrities op sociale media
912	Personalia sportmensen	
*	Aandacht allochtonen	
*	Aandacht publieke leven	Celebrities op events, openingen, voorstellingen,...
*	Aandacht private leven	Blessures, ziekte, overlijden, zwangerschap, huwelijk, scheidingen, familie
*	Aandacht 'echte' celebrity	Paparazzi, roddelpers, ...
913	Personalia politici	
*	Aandacht allochtonen	
*	Aandacht publieke leven	Politici op events, spelprogramma's, openingen, voorstellingen,...
*	Aandacht private leven	Ziektes, overlijden, zwangerschap, huwelijk, scheidingen, familie
*	Aandacht 'echte' celebrity	Paparazzi, roddelpers, ...
ROYALTY		
921	Persoonlijk leven royals en adellijke families	Ziektes, overlijden, zwangerschap, huwelijk, scheidingen, familie
922	Opvolging/afstand titel/terugkomst monarch of familie	
923	Bezoek royals aan andere landen	Bijvoorbeeld in het kader van een handelsmissie
924	Civiele lijst, dotatie koningshuis, rechten en rol koningshuis	Ceremoniële rol, protocollaire rol, dotaties familieleden,...
925	Boodschap van de Koning	Kerstboodschap/ Nationale feestdag
930	Andere faits divers i.v.m. met royals	Royals op events, openingen, voorstellingen,...

2. Bijlage 2: Codeboek verkiezingsprogramma's: Interviewvragen

Codeboek interviewvragen

Unit of analysis (UoA): één ononderbroken substantiële vraag, samen met de nodige context.

De zinnen die iemand ononderbroken over één onderwerp zegt, zonder onderbreking, is één vraag. Korte onderbrekingen die niet één volledige zin vormen, tellen niet mee als aparte vraag of nieuws unit of analysis.

Eén unit of analysis is zo één vraag en het antwoord of de antwoorden die op deze vraag worden gegeven.

We verdeelden de units of analysis in aan de hand van time stamps, waardoor de codeur enkel één aparte vraag en mogelijks meerdere antwoorden (van meerdere politici) moet coderen binnen die time stamp, allemaal behorende tot 1 unit of analysis.

Het kan niet zijn dat binnen die unit meerdere vragen aan bod komen!

Je opent per uitzending 1 excel document. Als er 80 units of analysis zijn (80 vragen dus), gaat dit access bestand ook 80 rijen hebben.

V001	
V001	Codenummer en programma
	Programma V001a: Het programma dat je codeert staat in een lijst-vorm om uit te kiezen. Je kiest uit deze lijst het programma dat je momenteel codeert Het daar bijhorende codenummer geef je in als volgt: Codenummer V001b. <u>1e cijfer: het programma</u> Het Conclaaf= 1 Het Grote Duel = 2 Het Grote debat (VTM) =3 Het Groot Debat (VRT)=4 De Eerste Keus= 5 Laat Kies = 6 Terzake = 7 De verkiezingstafel = 8 <u>2e- 3e cijfer= de aflevering.</u> We hebben zowel het conclaaf als de verkiezingstafel, als de eerste keus, als Laat Kies opgedeeld in afleveringen. Indien het dus het grote debat, het groot debat of Het grote Duel is dat je aan het coderen bent, zet je gewoon 00. Bv Het Conclaaf aflevering 2 wordt 02.

	<u>4e, 5e, 6e cijfer</u>: nummer van vraag bv. 032 voor 32e vraag in de aflevering <i>VOORBEELD:</i> Aflevering 6 van de Eerste Keus en de 55e vraag die hierin wordt gesteld wordt dan; 506055 Je codeert 1 aflevering per access bestand, wat betekent dat je steeds enkel de laatste 3 cijfers van het codenummer moet aanpassen binnen één bestand. Een aflevering van 76 vragen gaat zo ook 76 tabbladen hebben.
--	---

V002	Is het een substantieel te coderen vraag in de context van deze studie?
	Deze variabele peilt naar het idee of deze unit of analysis verder te coderen is, of dat de codering hier stopt omdat het geen substantiële vraag is. Een substantiële vraag = Een vraag die de vraagsteller bewust stelt om iets te weten te komen, in plaats van de sfeer/ setting te weten. Alles wat te maken heeft met politiek of de politicus en zijn rol/ of de politicus in zijn privéleven, maar geen vragen die bedoelt zijn om het gesprek of debat of de sfeer op te warmen. Een informele of sociale vraag = Alles wat niet substantieel gesteld wordt ter inhoud van de uitzending. Het is een vraag die de ontspannen aard en setting beklemtoont, en dus niet echt een vraag is om iets te achterhalen over de politiek, of de politicus zelf. Het zijn vragen die als inleidende vraag kunnen worden aangehaald of die gedurende de uitzending als setting dienen om het gesprek luchtig te houden of de gast op zijn gemak te stellen/ iets informeel te vragen. Deze kunnen dus terloops worden gesteld of aan het begin of einde van een gesprek. Denk aan: "Hoe maakt u het" "Bent u hier goed geraakt" "Wil je graag iets drinken" "Klaar voor?" "Zit je goed?" 0. Informele vraag. 1. Substantiële vraag. Indien 0: JE STOPT MET CODEREN.

ACTOR	
V003	persoon die de vraag stelt: ACTOR Door wie wordt de vraag gesteld? (nu gedefinieerd als actor) Dit gaat om het letterlijk stellen van de vraag in het gesprek of de politicus in kwestie die antwoord. <i>(Bijvoorbeeld: "De Vlaming vraagt zich af waarom deze maatregel nuttig is." Hoewel deze vraag wordt toegeschreven aan "de Vlaming," wordt er gecodeerd wie de vraag daadwerkelijk heeft uitgesproken, zoals de interviewer/moderator..)</i> Naam: open invulvak (+ drop down menu van de journalisten/ bijzitters die vaak aanwezig zijn).
V004a	FUNCTIE 1. De moderator aanwezig in programma 2. Journalist, niet de moderator 3. Ander panellid 4. Kind "eerste keus" 5. Burger: Man in de straat 6. Andere
V004b	Indien "andere": citeer
V005	Indien functie is: "kind eerste keus"/ "Burger: man in de straat" – vul kenmerken van deze persoon in
V005a	gender 1. Man 2. Vrouw 3. x 4. Onbekend
V005b	TAAL GESPROKEN Taal die de persoon spreekt Vlaams/Frans/ Duits/ Engels Voluit schrijven en wij hercoderen het
V005c	ETNICITEIT 1. Wit 2. Niet wit
V005d	LEEFTIJD Tot welke groep behoort de actor qua leeftijd 1. jongere/ adolescent (16-18) 2. jongvolwassene (18-35)

	3. Volwassene (35-60) 4. oudere (60-...)
V006	Wat is de spreektijd van de actor die de vraag stelt?
	Invulvak

Variabelen i.v.m. de vraag

VRAAG	
V007	Hier schrijf je eerst de volledige vraag neer zoals in de transcriptie van de uitzending. (Heel de vraag, inclusief de context)

V008a	VRAAG GERICHT AAN PERSOON ?
	Wordt de vraag effectief aan een politicus gesteld of in het algemeen gesteld? Het kan in een debat zijn dat een journalist of een man in de straat in het algemeen een vraag stelt die niet gericht is aan een bepaalde politicus of partij die erop moet antwoorden. Indien "nee" dan worden woorden gebruikt zoals 'jullie', 'men',... Maar indien de vraagsteller duidelijk naar een bepaalde politicus kijkt, een politicus benoemt om te antwoorden of de vraag aan een politicus op een andere manier richt, is het "ja". <i>Bv. Soms wendt een interviewer zich niet rechtstreeks naar de politicus maar praat die wel over één partij en het beleid/ campagne dat die partij voert, dan gaan we ervan uit dat de vraagsteller zijn vraag ook richt aan de politicus van de partij in kwestie. Dan wordt die vraag immers niet gewoon in de groep gegooid, want het gaat specifiek om één partij/ politicus</i> <i>Let op indien je Eerste keus codeert. Dan kan een jongere een vraag stellen in het algemeen, en antwoorden zo ook verschillende politici op deze vraag. Hierbij is de vraag niet gericht naar één politicus in het specifiek.</i> Voorbeelden vragen gericht aan één politicus (1): • "Rousseau, wat denk jij van....?" • "Groen heeft dit niet goed aangepakt vind je niet? (kijkt naar Petra De Sutter)" Voorbeelden vragen NIET gericht aan één politicus (0): • "Hoe willen jullie dat tekort wegwerken" • "Heeft iemand al nagedacht over de praktische kant?" • "De politiek is een circus" 0= nee, vraag niet gericht aan één specifieke politicus

	1= Ja, vraag gericht aan één politicus
V008b	Indien de vraag gericht is aan een politicus: Geef de naam van die politicus. zo niet, dan laat je deze vraag open.
	Naam: open invulvak

Vraag	
V009a	Attributie aanwezig?
	Attributie= Journalisten gebruiken attributie om verantwoordelijkheid toe te wijzen en publieke percepties te beïnvloeden (bv. Het publiek denkt dat jullie enkel aan campagnevoering denken, is dat zo?). Of attribueren hun vraag aan een instelling/ bron om transparant te zijn. Attributie kan op verschillende manieren voorkomen. Beide zijn vormen van attributie. Ten eerste: Attributie aan een persoon, actor, groep of partij: Hier wordt een gedachtegang, mening of uiting toegeschreven aan een individu, een groep mensen of een partij. <i>Voorbeelden:</i> • "Wat denk je te doen aan het ongenoegen van 'de burger', 'het volk', 'de Vlaming', 'de belastingbetaler', 'de Antwerpenaar', of 'de rijken'?" • "De Vlaming denkt dat..." • "Burgers uiten kritiek op..." • "Migranten zeggen te zijn benadeeld door uw beleid." • "Men/Mensen zeggen dat..." Ten Tweede: Attributie aan een bron of document: Hier wordt de bron (verslag, analyses, artikel, ...) van informatie expliciet vermeld om te onderbouwen wat de journalist beweert. Het gaat niet om de een individu/groep, maar om andere herkomst van de informatie. <i>Voorbeelden:</i> • "De analyses tonen aan..." • "De factcheck gaf weer..." • "In een poll van De Standaard stond dat..." Geen attributie: Voorbeelden: • "Er wordt gezegd dat" • "Ik hoor af en toe dat er wordt gezegd (Dit is self referencing, zie volgende variabele)" • "Statements zoals: "De belastingen zijn enkel verhoogd." Attributie aanwezig? 0. Nee 1. Ja
V009b	Indien in de vraag geattribueerd is, Aan wie wordt de vraag toegeschreven ?
	Open invulvak: [complete en exacte verwoording] <i>Scheiden met komma</i> <i>Bv. Indien ze verwijzen naar: "survey van Het Laatste Nieuws", schrijf je effectief dit, niet gewoon "Het Laatste Nieuws".</i>
V010	REFEREERT DE VRAAG NAAR DE VRAAGSTELLER ZELF? (= SELF REFERENCING)

	Zelf-refererende vragen = vragen waarin de vraagsteller expliciet naar zichzelf verwijst door middel van persoonlijke voornaamwoorden (zoals "ik," "mij," of "mijn") waarbij ze hun eigen intenties, motivaties, of capaciteiten te benoemen. Deze vragen zijn specifiek gericht op wat de vraagsteller zelf denkt, voelt of vermoedt. Een vraag is zelf-refererend als: - Er een directe verwijzing is naar de vraagsteller zelf met persoonlijke voornaamwoorden zoals "ik" of "mijn," en - De inhoud van de vraag draait om wat de vraagsteller zelf denkt, vermoedt, of zich afvraagt. Een vraag is niet zelf-refererend als: - De verwijzing niet expliciet naar de vraagsteller zelf gaat, zelfs als een persoonlijk voornaamwoord wordt gebruikt in een andere context (bijvoorbeeld "mijn buur maakte dat eens mee"). - De vraag een algemene of attributieve aard heeft, zoals verwijzingen naar derden of naar externe bronnen. 0. Nee, geen zelf-referentie 1. Ja, wel een zelf-referentie
--	--

Onderwerp vraag	
V011	Gaat de vraag over de politiek (Beleid)?
	Vraagt de journalist naar de opinie/ inzichten in beleid of de standpunten van een partij of van een groep zoals regering/oppositie? Het zijn vragen die gericht zijn op specifieke beleidsmaatregelen, plannen of besluiten van een politicus of partij. Dit kan specifiek of algemeen zijn (algemeen beleidsdomein zonder in te gaan op specifieke plannen). <i>Voorbeelden.</i> • <i>Hoe denkt u zelf/ uw partij over *thema*?</i> • <i>Hoe gaat u dit aanpakken?</i> • <i>De economie staat er niet goed voor, hé?</i> • <i>Hoe staat uw partij tegenover maatregel X</i> • <i>Waarom hebben jullie X gedaan?</i> • <i>Hoe ben je in de oppositie hier tegenin gegaan?</i> • 0. Nee 1. Ja
V012	Peilt de vraagsteller naar de emoties/ gevoelens van een politicus?
	Deze variabele identificeert of een journalistieke vraag expliciet gericht is op de persoonlijke gevoelens of emoties van de politicus met betrekking tot een specifieke situatie, gebeurtenis of onderwerp. De focus ligt op vragen die de politicus uitnodigen om zijn of haar emotionele reactie te delen, zoals gevoelens van blijdschap, verdriet, boosheid of frustratie. • De vraag moet wel steeds betrekking hebben op de gevoelens van de politicus zelf en niet peilen naar de gevoelens van iemand anders of van de partij,... Dit is dus ook het geval bij eender welke vraag dat te maken heeft met de emoties van de politicus zoals "blij", "verdrietig", "kwaad", "frustratie",... • Het kan ook om stellingen gaan. Ze bevatten dan expliciete emotiewoorden zoals gefrustreerd, teleurgesteld, trots, persoonlijk aangevallen, machteloos en opgelucht. Ze nodigen de politicus uit om zijn/haar gevoelens te bevestigen, te ontkennen of toe te lichten. <i>Voorbeelden.</i> • <i>Voelt u zich goed bij...</i> • <i>Voelde u zich benadeeld?</i> • <i>Was dat een fijne ervaring?</i> • <i>Hoe ervaaarde u...?</i> • <i>Vond u het fijn/ overbodig dat...?</i> • <i>Kom je goed overeen met andere partijleden?</i>

	• <i>Bent u blij met dat beleid?</i> • <i>Voelt u zich geraakt door de leugens die de oppositie verspreid over uw beleid?</i> • <i>Het lijkt alsof u zich erg gefrustreerd voelt over deze beslissing.</i> • <i>Dit moet een bijzonder trots moment voor u zijn, niet?</i> • <i>U oogt opgelucht nu het wetsvoorstel is goedgekeurd</i> • <i>Dat maakt een mens gelukkig.</i> • <i>Je bent hier met de nodige stress toch?</i> NIET • Opinies of rationele oordelen: Vragen die vragen naar een rationele mening, standpunt, of evaluatie, zonder expliciet naar gevoelens te vragen zoals Hoe staat u tegenover X (Dit gaat dan om de gedachtegang en ideologie van die individuele politicus). • Toekomstplannen of acties: Vragen die zich richten op intenties, beslissingen, of strategieën. Voorbeeld: Wat is uw plan voor de komende verkiezingen? • Feitelijke informatie: bv. Wat is de stand van zaken over... 0. Nee 1. Ja
V013	Peilt de vraagsteller naar het persoonlijk leven van de politicus?
	Bv. Een privé event, de familie, de vrienden. Privélevensreferenties kunnen ook gepaard gaan met beleidszaken, bijvoorbeeld: "Ging uw vrouw mee op campagne?" Het moet dus niet puur over het privéleven gaan, maar mag ook een component bevatten van de privé van de politicus. 0. Nee 1. Ja
V014a	Welke themacode(s) schrijf je toe aan het onderwerp van deze vraag
	Minimum 1, maximum 3. Zie themacodes aan het einde van dit codeboek. <u>Let op:</u> politiek en verkiezingen gaat enkel om politieke administratie en regelgeving errond, en verkiezingen an sich. Als de vraag gaat over wat de politicus zal doen met het migratiebeleid na de verkiezingen, gaat het dus niet over verkiezingen, maar omtrent migratie. Je kijkt dus steeds naar het beleidsthema waar de vraag om gaat. Als het puur gaat om de campagnevoering van die persoon, dan gaat het wel om verkiezingen/campagnes.

	Let op! De privé van de politicus staat niet omschreven bij politiek maar bij codes zoals "913, 914,... personalia politici". Dat codeer je als het gaat om het privéleven van de politicus in kwestie, de relaties tussen politici als vrienden, de politicus als celebrity. Je kiest telkens 1, 2 of maximum 3 overheersende themacodes die bij de vraag horen.
V014b	Je kan ook andere schrijven indien je denkt dat deze er niet tussen staat. Specificeer:
	Invulvak

V015	Wat is het type vraag dat wordt gesteld door de actor?
	1. Onderwerp introduceren: Een persoon kan een nieuw onderwerp introduceren aan het begin van een debat of na het praten over een ander onderwerp, een nieuw thema introduceren., <i>bijvoorbeeld met zinnen als "Ik wil u nog even voorleggen" of "Laten we het nog even hebben over...". "Even over iets anders".</i> Soms wordt dit expliciet gezegd, anders beginnen ze gewoon over een nieuw thema te praten. Een nieuw thema is een thema waarbij je, in het codeboek een nieuw themacode moet kiezen dan de themacode waar de vorige vraag over ging. 2. Verdieping onderwerp dat al is aangehaald. Het onderwerp dat al is geïntroduceerd door deze vraagsteller of een andere vraagsteller blijft nog steeds aan bod, maar er wordt nu een andere vraag over gesteld. Deze vraag heeft dus dezelfde themacode als de vraag voordien, maar wordt ook niet echt geherformuleerd. Het is gewoon een andere vraag, dat wel over hetzelfde thema gaat als de vraag/ vragen voordien. Het gaat dus nog steeds over hetzelfde maar nu kan dezelfde persoon of een andere persoon duidelijk op dit thema willen inpikken, zonder de vraag expliciet te herhalen of zelfs impliciet te herhalen. Bv. Praten over ontslag politicus Vraag 1: Ik had niet verwacht dat u terug zou komen, waarom de keuze? Antwoord: Vraag 2: Is het ooit een optie geweest om weg te blijven? 3. Exacte herformulering of herhaling van dezelfde vraag: 1en eerder gestelde vraag opnieuw presenteren. De vraag moet zo goed als identiek zijn, maar er mogen wel enkele woorden worden aangepast. Echter moet deze vraag wel exact dezelfde informatie nastreven als de oorspronkelijke vraag. Een herformulering moet ook niet direct volgen op de originele vraag; er kunnen meerdere vragen tussen zitten, maar meestal is dit een direct vervolg op de initiële vraag.

V016	Was de vraag een onderbreking van het antwoord van een politicus?
	Onderbreking = Indien een vraagsteller al een nieuwe vraag begint te stellen, ook al is de politicus niet klaar met praten. Indien je dus duidelijke aanwijzing hebt dat er geen punt achter het transcript was, omdat de zinnen nog bezig waren, of omdat die politicus nog iets wou verduidelijken aangezien politicus en journalist door elkaar praten, is dit een onderbreking. Dat ontwijkt de journalist door te blijven doorvragen tijdens het antwoord van de politicus, en dus zijn vraag opnieuw te stellen. 0 nee, geen onderbreking 1. ja, een onderbreking
V017	Is de vraag gesteld als een statement?
	Een statement = Een stelling dat wordt gegeven in plaats van een vraag. Bv. "Wetenschapper stellen dat er nu maatregelen moeten worden genomen voor klimaatopwarming." "De cijfers zeggen nochtans iets anders." Vanaf dat het einde van de zin naar boven gaat in intonatie, dan is het een vraag. Enkel als een persoon het gewoon als vaststaand iets, zonder dat er perse een antwoord op moet komen, kan het een statement zijn. Let op: Een retorische vraag is ook een vraag. 0. Gewone vraag. 1. Statement. <u>Indien het een statement is, codeer je variabele 18, 19a en 19b niet.</u>
V018	Indien het bij V017 een gewone vraag is, is deze vraag een "ja/nee vraag"?
	Ja/Nee vraag = een vraag waar je in principe op kan antwoorden met een ja of een nee. Maar het moet dus niet noodzakelijk dit antwoord hebben gekregen, maar een ja of een nee zou moeten volstaan Vragen zoals waarom, hoezo, welke maatregelen, in welke mate, in hoeverre,... duiden NIET op ja/nee vragen, want die vereisen een bepaalde uitleg of verantwoording. <i>Voorbeelden:</i> • Ben je tevreden? • Dat was nu niet noodzakelijk hé? • Denk je nog wel eens aan die tijd? • Ga je met die partij regeren? ! Een statement kan dus nooit een ja/nee vraag zijn. 0. geen ja/nee vraag 1. ja/nee vraag Indien het geen Ja/Nee vraag is, codeer je variabele 19 niet. (Leidende vragen kunnen immers nooit open vragen of statements zijn.)

Leidende vragen (Assertiviteit en suggestiviteit)

= Leidende vragen zijn vragen waarbij een bepaald antwoord wordt verwacht. Leidende vragen kunnen in twee elementen zitten. Enerzijds in het schetsen van een situatie waarbij de antwoordgever wordt gestuurd door de negativiteit of positiviteit in die situatie (A. sturende leidende vraag) of in de vraag zelf (B. leidend vraag in verwoording).

V019a.	Is de vraag een sturende leidende vraag?
	Sturende vraag: Een soort van leidende vraag waarbij de vraagsteller eerst een situatie schetst of informatie geeft, waarna dan een vraag volgt. Hierdoor is het antwoord vaak beperkt tot <i>ja</i> of <i>nee</i>. De vraagsteller duwt het antwoord in een bepaalde richting, vaak door een situatie te impliceren (dit hoeft niet altijd van de vraagsteller zelf te komen). Dit kan voor of na de vraag komen. Let op! Enkel ja/nee vragen kunnen leidende vragen zijn. <i>voorbeelden (sturing is onderstreept):</i> • <i>"<u>Gezien de situatie</u>, denkt u dat de huidige strategie voldoende is?"</i> • <i>"<u>Gezien de oplopende werkloosheidscijfers</u>, is het niet tijd voor een nieuw economisch beleid?"</i> • <i>"<u>Je ziet die stijgende cijfers</u>, vind je dat een teken dat uw aanpak heeft gewerkt?"</i> • <i>"<u>Met de kritiek van experts in gedachten</u>, is uw standpunt dan nog wel houdbaar?"</i> • <i>"Is dat wel een goed idee? <u>Want de vorige keren zijn jullie het in het parlement ook nooit overeengekomen op vlak van gezondheidszorg.</u>"</i> 0= geen sturende vraag 1= sturende vraag
V019B	Als het geen ja-nee vraag sla je deze over
	Is het een leidende vraag in de manier waarop woorden zijn toegevoegd of de vraag is gesteld? Leidende vragen zijn te herkennen aan hun verwoording, zonder dat er een expliciet oordeel is gesteld. Typische woorden zijn "hé", "toch?", "Dus... toch", "nietwaar" "zeker" "Eigenlijk ben je het hier wel mee eens?". Leidende vragen kan je ook herkennen aan de aanwezigheid van negatie waardoor er iets wordt gesuggereerd. Let op! Een vraag kan én sturend zijn doordat het een situatie schetst én leidend zijn in verwoording van de vraag ! <i>Andere voorbeelden;</i> • <i>"Zou u niet moeten toegeven dat uw partij heeft gefaald op dit dossier?" (de negatie veronderstelt een bepaald antwoord)</i> • <i>"Is het niet logisch om te stellen dat uw beleid de ongelijkheid heeft vergroot?"</i> • <i>"Dat is toch niet normaal."</i> • <i>"Dat is wel wat gek hé?"</i>

	0. Niet leidend 1. leidend
--	-------------------------------

Hier peilen we eerst naar: indien er een situatie wordt geschetst, is deze positief of negatief. En later op wie of wat de negativiteit/ Positiviteit slaagt.	
V020a	Bevat de vraag een negatief element? Vragen met een negatief element= vragen die expliciet negatief zijn of een negatieve tendens benadrukken. Als de vraag een vorm van negativiteit of negatieve evaluatie bevat, moet deze als <i>negatief</i> gecodeerd worden. Negatieve vragen bevatten vaak kritiek of een negatieve toon, en kunnen zich uiten in de formulering of het oordeel dat wordt uitgesproken. Dit zijn steeds vragen die NIET hypothetisch zijn. Deze negativiteit kan in de inleiding van de vraag of in de vraag zelf zitten en kan in de woorden of in de inhoud zitten. • <i>Voorbeelden van negatieve vragen:</i> ○ "Als je oprecht denkt dat dit werkt, dan ben je toch absurd bezig" ○ "Voel je je niet beschaamd bij het doorvoeren van dit beleid" ○ "De werkloosheid stijgt weer. Waarom is dat?" ○ "Dat had je toch anders kunnen aanpakken." ○ "Besef je zelf niet dat dit slecht kan uitdraaien?" ○ "Dat is toch niet wenselijk?" ○ "Hoe beoordeelt u de kritiek dat uw beleid onvoldoende vooruitgang heeft geboekt in het aanpakken van klimaatverandering?" ○ "Maar wat je nu zegt gaat in tegen wat je in de realiteit doet" ○ "er is veel discriminatie" ○ "het is slecht weer vandaag" ○ "Mensen voelen zich eenzaam. Wat gaat uw partij hieraan doen?" 0. Geen negatief element 1. Negatief element
V020b	Indien het een negatief element bevat, kan dit worden toegeschreven aan de politiek/ actor of instelling in de politiek (= negatieve kritiek)? Negatieve kritiek = Negatieve kritiek is effectief het element van negativiteit draaien naar kritiek op een bepaalde actor of instelling. Dit kan in de inleiding (preface) zitten of in de vraagstelling zelf. Zaken zoals "Het is slecht weer", is daarom geen kritiek, omdat dit niet kan toegeschreven worden aan een bepaald persoon en omdat dit niet gericht is om een bepaalde actor in een negatief daglicht te stellen." <i>Voorbeelden van kritiek zijn:</i>

	• <i>Preface: "Uw beleid heeft geleid tot stijgende armoedecijfers en een groeiende kloof tussen rijk en arm."</i> <i>Vraag: "Hoe rechtvaardigt u deze aanpak tegenover de bevolking?"</i> • <i>Preface: "De afgelopen jaren lijken politieke besluitvormers meer gefocust op partijpolitiek dan op het aanpakken van echte problemen."</i> <i>Vraag: "Wat doet uw regering om dit beeld te veranderen?"</i> • <i>Preface: "Veel critici stellen dat de politiek de belangen van bedrijven belangrijker vindt dan die van gewone burgers."</i> <i>Vraag: "In hoeverre herkent u zich in deze kritiek, en wat doet u eraan?"</i> • <i>Preface: "Uw partij heeft een geschiedenis van controversiële uitspraken die tot verdeeldheid in de samenleving hebben geleid."</i> <i>Vraag: "Hoe gaat uw partij om met deze verdeeldheid?"</i> • <i>Preface Sommigen zeggen dat uw partij vooral handelt in het belang van een selecte groep en niet van de gehele bevolking."</i> <i>Vraag: "Wat doet u om te laten zien dat u er bent voor alle burgers?"</i> <i>Of in de vraag zelf</i> • <i>"Waarom heeft u gefaald om de beloofde hervormingen door te voeren?"</i> • <i>"Denkt u echt dat de kiezers nog vertrouwen in u hebben na deze schandalen?"</i> • <i>"Wat een circus maken jullie ervan"</i> • <i>"Uw partij kwam slecht uit die peiling"</i> • <i>Denk je nu echt dat het slim was om terug te komen?</i> <i>0. nee, geen negatieve kritiek</i> <i>1. ja, negatieve kritiek geuit</i>
V020c	INDIEN HET NEGATIEVE KRITIEK UIT, OP WIE IS DIT GERICHT?
	Aanvinkvak: - Niemand specifiek "Er is veel discriminatie" "Mensen voelen zich eenzaam. Wat gaat u hieraan doen." - De politicus nl. (Kan de politicus zijn waartegen die praat of een andere politicus) "Bent u niet persoonlijk verantwoordelijk voor deze chaos?" "Hoe kon u dit zo uit de hand laten lopen?" "Wat zegt het over uw leiderschap dat zoveel mensen nu de dupe zijn van dit besluit?" - De partij nl. - De huidige regering: "Waarom heeft uw regering dit probleem zo lang genegeerd?" - De politiek/ politici:

	<i>Bv. "Moeten jullie als politici niet stoppen met dat die spinning altijd?"</i> <i>"Het probleem is als ik jullie in de spiegel wil laten kijken, jullie zien toch enkel maar wie erachter staat en niet wie ervoor staat"</i> - <i>Niemand specifiek: het is slecht weer vandaag</i> Andere nl. (open)
V021a	BEVAT DE VRAAG EEN POSITIEF ELEMENT?
	Positief element = Als de vraag verwijst naar positieve zaken of een positieve evaluatie, ongeacht naar wie de vraag is gericht (dit kan ook naar derden zijn) en over wie het gaat. Het kan overigens een vraag of een stelling zijn. Voorbeeld van een positieve vraag: • <i>"Wat vindt u van de positieve ontwikkelingen die zijn bereikt in het nieuwe beleid?"</i> • <i>"het gaat goed met de werkloosheidscijfers, toch?"</i> • <i>"het is toch zo dat die partij het goed doet in de peilingen?"</i> • <i>"De oppositie heeft voet bij stuk gehouden."</i> • <i>"De Wever heeft hier veel profijt uit gehaald"</i> 0 = geen positief element 1 = positief element
V021b	INDIEN HET EEN POSITIEF ELEMENT BEVAT, NAAR WIE SCHRIJFT DIE DAT TOE?
	Vaak wordt dit positief element ten danke aan iemand of een instelling gedaan. Maar soms kan het ook gewoon een stelling zijn en dan een vraag komen, waarbij het niet perse dat positieve toeschrijft aan een politicus, aan oppositie of regering, of aan een andere instelling. - Niemand specifiek <i>"Er is weinig onrust"</i> - Een politicus, nl. (kan de politicus zijn waartegen die praat of een andere) <i>"U hebt veel vooruitgang geboekt tegenover vorige peilingen"</i> <i>"Hoe heeft u dat zo goed aangepakt"</i> <i>"Mensen bezien u als echte leider"</i> - De partij nl. <i>"Uw partij scoort goed"</i> <i>"Die partij heeft daar goed op gereageerd in plaats van uw opmerking persoonlijk te nemen"</i> - De huidige regering: <i>"Waarom heeft uw regering dit probleem zo lang genegeerd?"</i> - De politiek/ politici:

	<i>Bv. "Moeten jullie als politici niet stoppen met dat die spinning altijd?"</i> <i>" Het probleem is als ik jullie in de spiegel wil laten kijken, jullie zien toch enkel maar wie erachter staat en niet wie ervoor staat"</i> - <i>Niemand specifiek: het is mooi weer vandaag, het gaat goed met de begroting....</i> Andere nl. (open) Denk aan vakbonden, overheidsinstellingen, ngo's,...
--	--

Variabelen i.v.m. de politicus die het antwoord geeft.

V023	Wie is de politicus die een antwoord geeft
	Geef alle namen in van de politici die spreken in het access bestand, en schrijf er bij hoeveel seconden die spreken (variabele 17) V016a. naam politicus die spreekt V016b. naam politicus die spreekt V016c. naam politicus die spreekt
V024	Wat is de spreektijd van die politicus? (in seconden)
	V017a. Geef de spreektijd van de politicus onder a V016b. Geef de spreektijd van de politicus onder b V016c Geef de spreektijd van de politicus onder c
V025	Geef per politicus 1 keer aan wat de gehele spreektijd was van die politicus in de aflevering die je hier codeert

Bronnen

Shen, Q., Yoder, M., Jo, Y., & Rose, C. (2018, June). Perceptions of censorship and moderation bias in political debate forums. In *Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media* (Vol. 12, No. 1).

Landwehr, C. (2014). Facilitating deliberation: The role of impartial intermediaries in deliberative mini-publics. *Deliberative mini-publics: Involving citizens in the democratic process*, 77-92.

Steenbergen, M. R., Bächtiger, A., Spörndli, M., & Steiner, J. (2003). Measuring political deliberation: A discourse quality index. *Comparative European Politics*, 1, 21-48.

Clayman, S. E., Heritage, J., Elliott, M. N., & McDonald, L. L. (2007). When Does the Watchdog Bark? Conditions of Aggressive Questioning in Presidential News Conferences. *American Sociological Review*, 72(1), 23-41. <https://doi.org/10.1177/000312240707200102>